T.C.

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ-CERRAHPAŞA

ADLİ TIP VE ADLİ BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Yusuf Tunç Demircan

KİŞİLERİN CİNSEL İÇERİKLİ GÖRÜNTÜLERİNİN RIZA DIŞI PAYLAŞIMI: İNTİKAM PORNOSU

SOSYAL BİLİMLER ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

BURCU UÇURAN

İSTANBUL, 2022

T.C.

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ-CERRAHPAŞA

ADLİ TIP VE ADLİ BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Yusuf Tunç Demircan

KİŞİLERİN CİNSEL İÇERİKLİ GÖRÜNTÜLERİNİN RIZA DIŞI PAYLAŞIMI: İNTİKAM PORNOSU

SOSYAL BİLİMLER ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

BURCU UÇURAN

İSTANBUL, 2022

Özet

İntikam pornosu kişilerin cinsel içerikli görüntülerinin rıza dışı paylaşılmasını tanımlamaktadır. Bu çalışmanın amacı, kendisini intikam pornosunun tarafı ve mağduru olarak tanımlayan 18 yaş ve üzeri kadınlara ulaşarak deneyimlerini açığa çıkarmaktır. Bu amaçla tez konusunu siber şiddet oluştursa da- suç genel özelliği nedeniyle istisnalar dışında internet aracılığıyla işlense de-, internetin sunduğu kolay erişim imkanlarından yararlanılarak sosyal medya profilleri aracılığıyla kadınlara ulaşıldı ve kadınlarla derinlemesine mülakat gerçekleştirildi. Bu derinlemesine mülakatlarda intikam pornosunun türü, intikam pornosu failinin yakınlık derecesi, intikam pornosunun duygusal, psikolojik, ilişkilere bakış açılarına etkileri, mağdurların hukuki sürece başvurup başvurmadıkları, mevcut hukuki sürece dair neler düşündükleri feminist yöntemle ortaya çıkarılmaya çalışıldı. Mülakatlar gerçekleştikçe, bu siber şiddet biçiminin gerçekten de yakın partner şiddetiyle ilişkili olduğu ortaya çıktı. Bununla birlikte kadınların kendilerini korumak adına hukuki sürece başvurmakta kararsız kaldıkları, hukuki sürece başvurmaktansa ailenin korumasına sahip olma arzusunun daha baskın geldiği anlaşıldı. Örneklem grubu 18 yaş ve üzeri kadın olarak tutuldu ve araştırmaya katılımcı bulmanın zorluğu nedeniyle örneklem grubunun çeşitliliği oldukça geniş oldu. Çalışmaya tesettürlü, trans kadınlar katılmakla birlikte diğer yandan heteroseksüel ve biseksüel cinsel yönelime sahip kadınlar da katıldı. Bu çalışma toplum içinde kadının konumunun iyileştirilmesi, çıplaklığın sadece kadınların "problemi" olmaktan çıkarılması, kadınların korkmadan ve baskılanmadan adalet arayışına girmelerini sağlamak amacıyla politika üretilmesine katkı sunmak amacıyla yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İntikam Pornosu, Mağdur Suçlayıcılık, Adli Sistem, Feminizm, Yakın Partner Şiddeti

Abstract

Revenge porn describes the non-consensual sharing of sexually explicit images of people. The aim of this study is to reveal the experiences of women aged 18 and over who see themselves as the party and the victim of revenge porn. For this purpose, although cyber violence is the subject of the thesis, women were reached through their social media profiles through Internet (enabling easy access to people) and in-depth interviews were conducted with women. In these in-depth interviews, the type of revenge porn, the degree of the intimacy of the perpetrator of revenge porn, the impact of revenge porn on emotional, psychological and relationship perspectives, whether the victims pursued legal actions or not and what they thought about the current legal process aimed to be revealed using feminist methodology. As the interviews took place, it became clear that this form of cyber violence was indeed associated with intimate partner violence. However, it was understood that women were hesitant to apply to the legal process in order to protect themselves, and the desire to have the protection of the family was more dominant than resorting to the legal process. Although the sample group was comprised of women aged 18 and over and due to the difficulty of finding participants for the study, women with veiling, transgender and bisexual sexual orientation were also included in the sample group. This study was carried out with the aim of contributing to policy making in order to improve the position of women in society, to remove the idea that nudity is only women's problem, and to enable women to seek justice without fear and oppression.

Anahtar Kelimeler: Revenge Porn, Victim Blaming, Legal Process, Feminism, İntimate Partner Violence

Önsöz

Feminizm, beni bu yaşa kadar getiren bir hayatta kalma biçimi oldu. Avukatlık hayatım devam ederken, teori ve pratiğin birbirinden ne kadar uzak olduğunu, mahkemelerin "kadınların deneyimlerine" ne kadar gözlerini kapadıklarını, yorulmanın ve tükenmenin kabul edilemez olduğunu ve harika insanların varlığını görme şansım oldu. Bu teorik ve pratik uzaklığın, eril hukuk sistemi ile ilgisini bildiğim için deneyimleri açığa çıkaran bir çalışma yapmak istedim. Bu tezi yazmak deneyimlerin ağırlığı ve sınırlı destek gücüm nedeniyle beni gerçekten zorladı ve biliyorum, tarihin ve toplumun kulaklarımda çınlayan sesleriyle "yeterince iyi" ve "akademik" olmadı. Varsın, olmasın. Deneyimleri aktaran bir yerdeyim.

Tez araştırmam aracılığıyla yolumun kesiştiği, bana içsel deneyimlerini açan, görüşme sırasında birlikte gözlerimizin dolduğu, daha çok benim öğrendiğim ve bana tüm açıklığıyla yaşadıklarını anlatan kadınlara buradan tekrar çok teşekkür ediyorum. Öncelikle tez danışman hocam Dr. Öğr. Üyesi Tunç Demircan'a sonrasında jürimde bulunan ve teze değerli katkılarından dolayı Dr. Öğr. Üyesi Ezgi Ildırım'a, Prof. Dr. Neylan Ziyalar'a, Dr. Öğr. Üyesi Selda Mercan'a ve Prof. Dr. Erdinç Öztürk'e teşekkür ediyorum.

Bu süreçte en çok Aziz ve Vildan Bahar'a teşekkür etmek istiyorum. İkisi olmasaydı bu tezi yazmak sanırım benim için mümkün olmayacaktı. Her zaman sıcak ve güvenli kucak açışlarına denk gelmek beni çok şanslı hissettiriyor. Sonrasında ise Bahar'a benimle tez araştırmam üzerine konuştuğu için teşekkür ederim. Birlikte dünyayı anlamlandırmaya çalıştığımız üniversite arkadaşlarım, feminizm yolumu aydınlatan ve tezin son okumalarını yapan Gözde ve Damla'ya da çok teşekkür ederim. Feminist mücadelemin hem başlangıç yeri hem de feminizm aracılığıyla dönüşüm yeri olması sebebiyle aileme ve özellikle anneme teşekkür ederim. Bu tezi ailemin kadınlarına ithaf ediyorum. Kimliklerinden koparılmış ancak yine de sonraki nesiller ve kendileri için dayatılan doğruları aşmaya çalışan tüm kadınlara selamla.

"Altüst olacak, umutsuzluktan öleceğini sanacaksın ama iç dünyan seni yine kurtaracak."

Hölderlin

İçindekiler

Özet i

Önsöz iii

İçindekiler iv

Tablolar Listesi vii

Kısaltmalar viii

1. Giriş ve Amaç 1

2. Genel Bilgiler 7

2.1. İntikam Pornosu ya da Kişilerin Cinsel İçerikli Görüntülerinin Rıza Dışı Paylaşımı 7

2.2.İnternet ve İntikam Pornosu 8

2.3. İntikam Pornosu Kavramının Öznelerin Deneyimlerini Yansıtmaması 9

2.4. Sexting (Cinsel İçerikli Mesajlaşma) 10

2.4.1. Siber Zorbalık ve Sexting'in Diğer Olumsuz Yönleri 12

2.5. Mağdur Suçlayıcılık (Victim Blaming) 16

2.6. Cinsel Taciz ve Cinsel Saldırı 17

2.7. İntikam Pornosunun Türk Hukuku'ndaki yeri 20

2.7.1. Şantaj Suçu 20

2.7.2. Cinsel İçerikli Görüntüleri Rızaya Aykırı Olarak İfşa etme/Paylaşma ve Yayma Suçu 24

2.7.3. Cinsel Taciz Suçu 26

2.7.4. Özel Hayatın Gizliliğini İhlal Suçu 27

2.7.5. Hukukun Cinsiyeti ve Feminist Hukuk Kuramı 28
2.8. Teorik Çerçeve 30
3. Gereç ve Yöntem 45
4. Bulgular 52
4.1.İntikam Pornosunda Olay Örgüsü ve Yakın Partner Şiddeti 52
4.2. Şiddet Döngüsü ve Manipülasyon 62
4.3. İntikam Pornosunun Duygusal Etkileri 65
4.3.1.“Ben bu fotoğrafı sadece o kişiye göndermiştim.”: İntikam pornosu sonrası güven problemleri 65
4.3.2. “Çok büyük bir korku, çok büyük bir baskı ve hiç kimse bana yardım edemez”: Anksiyete, depresyon ve diğer psikolojik etkiler 68
4.4. İlişkiler 77
4.4.1. Aile ilişkileri 78
4.4.2. Arkadaşlık ilişkileri 83
4.4.3.Partner ilişkileri 85
4.5. Mağdur Suçlayıcılık 87
4.6. Psikolojik Destek 90
4.7.Hukuki Sürece Dair Görüşler 94
4.8. Failin Cezalandırılması 109
4.9. Bilgi Edinme Başvurusu 112
5. Tartışma 115
6. Öneriler 120

7. Kaynaklar 123

8. Ekler 130

9. Özgeçmiş 132

Tablolar Listesi

Tablo I. Katılımcıların Özellikleri…….49

Kısaltmalar

BTK: Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu

CİMER: Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi

ESB: Erişim Sağlayıcıları Birliği

KADES: Kadın Destek Uygulaması

OKB: Obsesif Kompulsif Bozukluk

TCK: Türk Ceza Kanunu

VPN: Virtual Private Network

Sanal Özel Ağ

1. Giriş ve Amaç

Yayımlanan akademik çalışmalar intikam pornosunun ne olduğunu tanımlamaya çalışmış ve yasal zeminini açıklamışlardır. Bu araştırmada Ekim 2021 ve Aralık 2021 tarihleri arasında 9 intikam pornosu mağduruyla derinlemesine mülakat yapılarak intikam pornosunun hayatlarına etkileri, bu etkilerle nasıl başa çıktıkları ve yasal sürece dair deneyimlerine ulaşılmaya çalışıldı. Araştırma altı ana konu üzerine odaklanmaktadır: (1) İntikam Pornosunun duygusal etkileri, (2) başa çıkma mekanizmaları ve mücadele yöntemleri, (3) ilişkiler, (4) adli sürece dair bilgiler ve deneyimler, (5) toplumsal cinsiyet temelli/kadına yönelik bir suç olarak intikam pornosu ve (6) yakın partner şiddeti. Araştırma bulgularının öznelerin deneyimlerinin görünür kılınması, mevcut hukuki düzenin değişmesi ve kadının toplum içindeki konumuna dair yeni politikalar üretilmesine katkı sunması amaçlanmıştır.

Bireyin fiziksel güç ve/veya psikolojik kuvvet aracılığıyla zarar görmesine neden olan bireysel ve toplumsal hareketler "şiddet" olarak tanımlanmaktadır (Michaud, 2014). Şiddetin birden fazla tanımı bulunmakla birlikte, bu tanımların birleşen noktası şiddet mağdurunun fiziksel veya psikolojik yönden zarar görmesidir. Avrupa Konseyi, "Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile içi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi" (İstanbul Sözleşmesi)'nde yer alan şiddet tanımından hareketle siber şiddeti, "kişilere karşı fiziksel, cinsel, psikolojik veya ekonomik zarar veya elem veren veya verebilecek şekilde şiddet uygulanması ya da şiddet uygulanmasıyla tehdit etmek için bilgisayar sistemlerinin kullanılması" olarak tanımlamıştır (Retornaz, 2021).

Teknolojinin gelişmesiyle şiddet, siber dünyaya da taşınmıştır. Siber şiddetin mağdurlarının çoğunluğunu kadınlar ve genç kızlar oluşturmaktadır. Nitekim 2017 yılında Türkiye'de yapılan bir araştırmada 18 yaş üzeri 555 sosyal medya kullanıcısı kadının %59,8'nin siber şiddete maruz bırakıldığı tespit edilmiştir (Temur Şimşekcan, 2018). Siber şiddetin toplumsal cinsiyete dayanan şiddet biçimlerinden biri olduğu belirtilmekle birlikte bu kavram geniş bir kitleyi hedef

aldığından kadına şiddet olgusuyla aralarında niteliksel farklılıklar bulunmaktadır. Planlanmamış şiddet dışında tüm şiddet türleri esas olarak "toplumsal cinsiyetlendirilmiş" (gendered) olduğundan, bu kavram türlü şiddet deneyimlerinin ayırt edici özelliklerini yeterince ortaya koyamayabilir (Ertürk, 2015).

İletişimin siber dünyaya taşınması, bu yeni iletişim modellerinin cinsel amaçlarla kullanımı da arttırmıştır. Cinsel içerikli mesajlaşmalar ve görüntü paylaşımı bazı ülkelerde kabul gören, yaygın bir davranış haline dönüşmüştür. Bununla birlikte, siber şiddet de teknolojinin hızıyla eş değer bir ölçüde artmaya başlamıştır. Bu şiddet türünün en bilinen örneği günümüzde kişilerin cinsel içerikli görüntülerinin rıza dışı ifşası ya da intikam pornosudur (Bates,2015).

İntikam pornosu ya da kişilerin cinsel içerikli görüntülerinin rıza dışı paylaşımı nispeten yeni karşılaşılan bir olgudur. İntikam pornosu son birkaç yılda teknolojinin sağladığı hızlı erişim ve paylaşım sebebiyle de oldukça artmıştır. İntikam pornosu genellikle tek bir fail tarafından meydana getirilen bir eylemdir. Fail/faillerin tipik özellikleri bulunmaktadır. Bu tipik özelliklerden biri mağdurların faillerin romantik ya da cinsel ilişkide bulundukları eski partnerleri olmalarıdır. Failler çoğunlukla erkek olmakla birlikte bu failler romantik ya da cinsel ilişkiye girdikleri mağdurların görüntülerini çeken/kaydeden ya da cinsel içerikli mesajlaşma (sexting) yoluyla bu görüntülere ulaşmakla birlikte bu görüntüleri karşı tarafın rızası olmaksızın paylaşan ya da paylaşmakla tehdit eden kişilerdir. İntikam pornosu genellikle kendisinden ayrılan/ayrılmaya çalışan eski partnere dönmek için yapıldığından literatürdeki ismi ''intikam'' ile birlikte anılmaktadır. Her zaman tek bir fail olmamakla birlikte intikam pornosunu yayarak ya da açık çağrı yapıp yayınlanmasını sağlayarak bundan gelir elde eden bilgisayar korsanları ve web siteleri de mevcuttur. Bu web siteleri ve bilgisayar korsanları genellikle görüntülere eriştikten sonra yayılmaması/yayınlanmaması için ya da siteden kaldırılması için mağdurdan para istemektedirler (Laird, 2013).

Sadece intikam pornosu yayınlamak için açılan web siteleri olmakla birlikte bu web siteleri eski partnerlere – kullanıcılarına- partnerlerinin çıplak fotoğraflarını göndermeleri için teşvik etmektedirler. Teşvik edilen fotoğrafların içeriği genelde tamamen çıplak, yarı çıplak ya da cinsel niteliktedir. (Örneğin tamamen giyinik oral seks yapan bir kadın.) Fotoğraflar cinsel içerikli olduğu sürece intikam pornosu ya da rıza dışı pornografi olarak kabul edilmektedir. Hatta bazı web sitelerinde kullanıcılara yayınlanan intikam pornosu görüntüleri için yorum yapma özelliği tanınmış olup bu yorumlar intikam pornosu mağdurunu aşağılayan ya da müstehcen yorumlar olmaktadır. İlk intikam pornosu sitesi 2010 yılında Hunter Moore tarafından oluşturulmuştur (Stroud, 2014). Bu web sitesi çok kısa süre içerisinde popülerlik kazanmış ve siteye çok sayıda intikam pornosu içerikli fotoğraf gönderilmiştir. 2011 yılının ilk üç ayında web sitesi kullanıcılarından 10.000 tane çıplak fotoğraf alınmıştır. Moore, web sitesindeki reklamlardan kazanç elde ederek kazancını bazen ayda 30.000 USD'ye ulaştırmıştır. Bu web sitesi, "yasal zorluklardan ve reşit olmayanların pornografisini yaymaktan sıkıldığını söyleyen" Hunter Moore'dan şiddet karşıtı bir kuruluş tarafından satın alınarak kapatılmıştır (Visser, 2012). Tüm bu olanlara rağmen, birkaç web sitesi yayın yapmaya ve fotoğrafların gönderilmesi için çağrı yapmaya devam ederek oldukça büyük bir kazanç elde etmeye devam etmişlerdir (Stroud, 2014).

Akıllı telefonlar, dijital kameralar ve bilgisayarlar fotoğrafçılık alanında devrim yarattığından artık fotoğraf laboratuvarında fotoğraf basmaya gerek kalmadan fotoğraflar üretebilir ve akıllı telefonlarda saklanabilir hale gelmiştir. Kişiler artık kendi evlerinde sahip oldukları akıllı telefonları ile veya dijital kameraları ile fotoğraf çekebilir ve tek tuşla çektikleri fotoğrafları internete yükleyebilir hale gelmişlerdir. Son zamanlarda medyada intikam pornosu hakkında daha zengin bir tartışma yürütülmektedir (Rentschler, 2014).

Diğer yandan bir kişinin intikam pornosunu internete yüklemekten sorumlu olduğunu kanıtlamak ve gerçek faile ulaşmanın çok zor bir süreç olduğu belirtilmiştir. Her halükârda

bilgisayar korsanları, mağdurların cep telefonlarından veya bilgisayarlarından çıplak fotoğraflar çalabilir ve bunları çevrimiçi yayınlayabilmektedirler. Çıplak fotoğrafların yalnızca bir kez çevrimiçi olarak yayınlanmasından sonra diğer kullanıcılar tarafından binlerce kez yeniden paylaşılabilmekte ve genellikle bu görüntüler yayıldıktan sonra internetten tamamen kaldırılmaları imkansız hale gelmektedir. İntikam pornosunu konu alan ceza davalarını takip etmek ve suçtan kimin sorumlu olduğunu bulmak neredeyse imkansız olmakta çünkü internete fotoğrafı koyan kişinin kim olduğunun tespiti tam olarak yapılamamaktadır. Bununla birlikte polis ve diğer yetkililer genellikle mağdurlara karşı anlayışsız davranıp ilk etapta çıplak fotoğraflarını erkeklere gönderdikleri için kadınları cezalandırma yoluna gitmektedirler (Cecil, 2014).

İntikam pornosunun mağdurlar üzerindeki etkileri; toplumsal utanç, toplum tarafından dışlanma korkusu, aşağılanma, romantik partner bulamamanın yanı sıra psikolojik olarak ise depresyon, travma sonrası stres bozukluğu, kaygı olmakla birlikte gerçek hayatta ise iş kaybı veya yeni istihdam sağlamadaki sorunları, tacizi ve ısrarlı takibi içermektedir (Citron&Franks, 2014). Citron ve Franks (2014), intikam pornosu mağduru 1244 kişi hakkında yaptıkları araştırmada şu bulgulara erişmişlerdir: mağdurların %50'den fazlası çıplak fotoğraflarının yanında tam isimlerinin ve sosyal medya kullanıcı bilgilerinin paylaşılmış olduğunu bildirirken mağdurların %20'sinden fazlası çıplak fotoğraflarının yanı sıra e-posta adreslerinin ve telefon numaralarının da paylaşıldığını bildirmişlerdir. Bir fotoğrafın çevrimiçi platformlarda yayınlanması sonrası bu fotoğrafın yayılma hızının saptanması mümkün olmamakla birlikte fotoğraf siber dünyadan tamamen kaldırılamayacağı için mağdurların zararı sürekli ve uzun süreli olmaktadır (Cecil, 2014). İntikam pornosu mağdurları daha fazla zarar görmekten kaçınmak ve bu şiddetin duygusal etkilerini azaltmak için çevrimiçi sosyal medya hesaplarını silme yoluna gitmektedirler. İntikam pornosu mağduru, takma adla yeni bir sosyal medya profili oluşturma yoluna gidebilmekte ancak bu profilin gerçek kimliğini keşfeden kötü niyetli bir kişi

mağduru yeniden intikam pornosu döngüsüne sokabilmektedir. Sosyal medya, kişilerin sevdikleri ile iletişim kurmanın yaygın ve çağdaş bir yolu olduğundan, tüm sosyal medya profillerini kaldırmak, mağduru genellikle arkadaşları ve ailesiyle olan olumlu sosyal bağlantılardan ayırabilmektedir. İnternet dışında, "gerçek hayatta" bazı mağdurlar intikam pornosunun etkisini en aza indirmek için hayatlarını ve rutinlerini tamamen değiştirmişlerdir: İş değiştirme, okulu bırakma, yeni şehirlere yerleşme veya cinsel taciz ve takip tehditlerinden kaçınmak için "saklanma" bunlardan bazılarıdır. Bu dış stres faktörlerinin yanı sıra, intikam pornosunun yayılmasını izleyen kaygı, depresyon ve kendini suçlama ile başa çıkmak zorlaşmakta ve bazı mağdurların intihar ettiği bildirilmektedir (Cecil, 2014).

Türkiye'de son zamanlarda intikam pornosuna ilgi artmaya başlasa da, alanda yapılmış çok fazla çalışma bulunmamaktadır. İntikam pornosu üzerine yapılan birkaç çalışma esas olarak intikam pornosunun ne olduğuna cevap vermekte ve konunun yasal yönlerine, yasal teorilerine ve uluslararası hukuk alanındaki yasal düzenlemelere odaklanmaktadır. 2021 yılına kadar yayınlanmış hiçbir akademik çalışma intikam pornosu mağdurlarının deneyimlerine odaklanmamaktadır. Bu araştırma çalışması, intikam pornosu mağdurlarının deneyimlerinin ve intikam pornosunun kadınlar üzerindeki arkadaşlıklar, aile ve sevgililerle ilişkiler gibi alanlarda sahip olabileceği etkilerin ayrıntılı bir analizini sağlamaya çalışarak literatürdeki bu boşluğu gidermeyi amaçlamaktadır. Tez çalışması ayrıca intikam pornosu mağduru olmaktan kaynaklanan psikolojik sorunların yanı sıra Türkiye'de mevcut hukuki sistemin kadınların adli sisteme başvuru süreçlerine etkilerini, adli sürece başvurmayan kadınların neden bu yolu tercih ettiği ve adli sürece başvuran kadınların sürece ilişkin deneyimlerini, kadınların adli sisteme yönelik önerilerini de içermektedir. Kendisini intikam pornosu mağduru olarak tanımlayan 9 kadınla araştırmanın merkezinde yer alan şu soruya yanıt bulmak için derinlemesine mülakat yapılmıştır: "Kadın intikam pornosu mağdurlarının deneyimleri nelerdir?"

Bu merkezi soru ile çalışmada aşağıdaki sorulara da yanıt aranmıştır:

1. Kadınlar kendilerini tehdit eden ya da fotoğraflarını yayarak intikam pornosu şiddetine maruz bırakan kişileri tanıyorlar mı?
2. Türkiye Cumhuriyeti'nde yürürlükte olan hangi kanunlar İntikam Pornosu için uygulanabilir?
3. Kadınlar maruz bırakıldıkları şiddeti kimlere anlatmakta ve destek sistemlerini kimler oluşturmaktadır?
4. Aile bağları kadınlar için neden bu kadar güçlü bir tehdit aracı olabilmektedir?
5. Kadınlar maruz bırakıldıkları şiddetle mücadele etmek için ne gibi yöntemlere başvurmaktadır?
6. Kadınlar maruz bırakıldıkları şiddeti adli mercilere bildirerek adalet arayışına girmektedirler mi?
7. Kadınlar adli sisteme başvurmayı tercih etmiyorlarsa başvurmama sebepleri nelerdir?
8. Adli sisteme başvurmuş kadınlar hangi durumlarla karşılaşmaktadırlar?
9. Kadınlar için failin ceza alması önemli midir?

2. Genel Bilgiler

Bu bölümde çalışmada değinilen ve incelenen kavramlarla ilgili genel bilgi verilecek, alanda yapılan çalışmalara değinilecektir. Bu bağlamda intikam pornosu, mağdur suçlayıcılık, cinsiyetçilik, internet, rıza, cinsel içerikli mesajlaşma (sexting), intikam pornosunun Türk Hukuku'ndaki yeri, çevrimiçi platform, siber uzay gibi kavramlardan bahseden ilgili kaynaklardan yararlanılacaktır.

2.1. İntikam Pornosu ya da Kişilerin Cinsel İçerikli Görüntülerinin Rıza Dışı Paylaşımı

Bu bölüme intikam pornosunun anlamı açıklığa kavuşturulmaya çalışılmıştır. İntikam pornosunu tanımlamadan önce literatürde aynı kavrama ilişkin farklı terimlerin kullanıldığının hatırlatılması gerekir.

İntikam pornosu geniş anlamda kişilerin cinsel içerikli görüntülerinin kişilerin rızası olmaksızın internette, yakın sosyal çevreyle ya da doğrudan aileyle paylaşılmasıdır. Kişilerin bu görüntülerin kaydedilme anında rızalarının olup olmaması intikam pornosu değerlendirmesinde önem teşkil etmemektedir. Kişiler rızaları dahilinde araştırmanın ilerleyen bölümlerinde anlatılacağı üzere cinsel içerikli mesajlaşma yoluyla kendi görüntülerini faile göndermiş olabilir. Buradaki önemli husus, ilgili görüntülerin fail tarafından "intikam" amacı ile kullanılmasıdır (Bates, 2015).

İntikam Pornosu için literatürde ilk olarak rıza dışı pornografi terimi kullanılmaktadır. Ayrıca intikam pornosu terimini literatürde eleştirenler de bulunmaktadır. Çünkü intikam pornosu teriminin sorunlu olduğu ve öznelerin deneyimini yeterince yansıtmadığı ifade edilmektedir (Citron & Franks, 2014). İntikam pornosu terimine ilişkin eleştirilerin yerinde olduğu kanaatine katılmakla birlikte bu araştırmada yine de intikam pornosu terimi tercih edilmiştir. Bunun sebebi intikam pornosu teriminin toplum açısından daha fazla biliniyor olması ve konuya ilişkin uzmanların da bu terimi kullanıyor olmasıdır.

İntikam pornosunun hukuki bir tanımı için Birleşik Krallık yasalarına bakmak yerinde olacaktır. Criminal Justice and Courts Act 2015'in otuz üçüncü bölümü intikam pornosunu düzenlemektedir. Istırap/eleme neden olmak amacıyla mahrem cinsel fotoğrafların ve filmlerin yayılması başlıklı kanun maddesi şöyledir: " (1) Mahrem cinsel fotoğraf ya da filmi yaymak şu hallerde yapılırsa suçtur: (a) fotoğraf veya filmde gözüken kişinin rızası olmaksızın ve (b) ilgili kişiye ıstıraba sokmak niyetiyle yapılırsa." (Criminal Justice and Courts Act 2015, Bölüm 33) Literatüre bakıldığında intikam pornosu konusunda en bilinen araştırmacıların intikam pornosunu yukarıdaki tanımlardan daha kapsamlı şekilde tanımladığı görülmüştür. Buradaki görüşlerden birine göre intikam pornosu "bireylerin açık seçik cinsel görüntülerinin rıza dışı dağıtımıdır. Bu rıza olmadan ele edilen görüntülerin (örneğin gizli kayıt ya da cinsel istismarın kaydı) yanı sıra ilk başta genellikle özel ya da gizli bir ilişki kapsamında rıza ile elde edilen (örneğin yakın ilişkideki partnere rızayla verilip sonradan partnerin rıza olmadan yaydığı) görüntüleri de kapsar." (Citron & Franks, 2014)

Bu çalışmadaki intikam pornosu terimi yukarıda geniş kapsamlı yapılan açıklama bağlamında kullanılmış olup intikam pornosu paylaşımı terimi, cinsel içerikli görüntülerin rıza dışı paylaşımı anlamında kapsayıcı şekilde kullanılmıştır.

2.2.İnternet ve İntikam Pornosu

İntikam pornosu paylaşımının genellikle internet aracılığıyla gerçekleştirildiği saptanmıştır. Ancak intikam pornosu paylaşımının çevrimiçi olmayan dünyada da meydana gelebileceği dikkate alınmalıdır. Kişilerin cinsel içerikli görüntüleri kendilerinden rıza alınmadan çevrimiçi olmayan platformlarda da paylaşılabilmektedir (Citron & Franks, 2014).

Türkiye'de porno siteleri düzenli olarak erişim engeli ile kapatılarak kullanıcıların bu sitelere erişimleri engellenmektedir. Bu engeli aşmak için internet kullanıcıları VPN (Sanal Özel Ağ) adı verilen programlar kullanmaktadırlar. Google arama motoruna "engelli porno sitelerine giriş" kelimeleri yazıldığında, kullanıcılar çeşitli VPN sayfalarına

yönlendirilmektedir. Bu aramaya alternatif olarak yapılan diğer aramada "Twitter İfşa" ya da "Türk İfşa" kelimeleri yazıldığında onlarca sayfalık arama sonucu çıkmakta, ilgili sayfalara bakıldığında rızaya dayalı ve farklı sitelerde yayınlanmış porno içeriklere ve intikam pornosu içeriklerine ulaşılabilmektedir. Diğer yandan sadece Twitter üzerinden değil, tezin katılımcılarından birinin belirttiği üzere Telegram adlı program içeriğinde de benzer içeriklere denk gelmenin mümkün olduğu görülmüştür. Telegram adlı programın arama kısmına "Türk İfşa" adlı kelimeler yazıldığında pek çok grup olduğu görülmüştür. Bu grupların içeriklerinde onlarca kadının fotoğrafının, videosunun ve telefon numarası ile sosyal medya kullanıcı adının olduğu, grupların içerisinde kullanıcıyı farklı "ifşa" gruplarına yönlendiren onlarca başka grup bağlantısı da olduğu görülmüştür.

İfade Özgürlüğü Derneği tarafından hazırlanan Fahrenheit 5651- Sansürün Yakıcı Etkisi adlı raporda, 2020 sonu itibarıyla Türkiye'den 467 bin 11 web sitesinin 764 farklı kurum (mahkemeler ve idari kurumlar) tarafından verilen 408.808 farklı kararla erişime engellendiği belirtilmektedir. EngelliWeb 2020 raporlama çalışması kapsamında tespit edildiği kadarıyla 2020 sonu itibarı ile 150.000 URL adresine, 7.500 Twitter hesabına, 50.000 tweete, 12.000 YouTube videosuna, 8.000 Facebook içeriğine ve 6.800 Instagram içeriğine de 5651 sayılı Kanun ve diğer hükümlere istinaden erişim engellenmiştir (Akdeniz & Güven, 2020). Engellenen içeriklerin çoğunun siyasi amaçla yapıldığı görülmekle birlikte porno sitelerinin de erişiminin engellendiği fark edilmiştir. Mevcut düzende eğer istenirse kolaylıkla farklı yerlerden içeriklerin engellenebildiğini ancak intikam pornosuna ilişkin başvuruların Erişim Sağlayıcıları Birliği tarafından siyasi içerikler kadar hızlı değerlendirilmediği ve araştırmanın katılımcılardan birinin ifade ettiği üzere erişimlerin engellenmediği görülmektedir.

2.3. İntikam Pornosu Kavramının Öznelerin Deneyimlerini Yansıtmaması

Görüşme bulgularında detaylıca anlatılacağı üzere, kadınların maruz bırakıldıkları şiddetin porno olarak anılması şiddetin etkilerini yeterince göstermeyen bir yerde durmaktadır.

Katılımcılar çok yoğun şekilde eleştirmese de yine de porno kelimesinin yaygın temsili nedeniyle rahatsızlık duyduklarını ifade etmişlerdir. (Hall&Hearn, 2017)

İntikam pornosu kavramına alternatif olarak, siber sömürü kavramının kullanıldığı görülmüştür. (Temur Şimşekcan, 2018) Ancak literatürde yaygın olarak intikam pornosu kavramı kullanıldığından bu araştırmada bu kavram tercih edilmiştir.

2.4. Sexting (Cinsel İçerikli Mesajlaşma)

Sexting, çıplak veya müstehcen fotoğrafların veya videoların kısa mesaj veya diğer elektronik iletişim biçimleri yoluyla gönderilmesini içermektedir (Yazışarak mesajlaşma, insanların sexting yapmasının en yaygın yoludur.). İntikam pornosunda, çıplak fotoğraflar genellikle mağdurun faille flört ederken gönderdiği fotoğraflardır ve bu nedenle insanların nasıl ve neden sexting yapmaya karar verdiğini anlamak gerekmektedir.

Cinsel içerikli mesajlaşmanın kapsamlı bir şekilde anlaşılması, uygulamanın hem olumsuz hem de olumlu yönlerini içermelidir. Samimi ve Alderson (2014), cinsel içerikli mesajlaşmanın özelliklerini ve insanların neden sexting yaptığını anlamak için Batı Kanada üniversitesindeki 525 lisans öğrencisiyle anket yapmışlardır. Yapılan araştırmada sexting davranışında cinsiyet farkı bulunmamış, erkeklerin ve kadınların sexting yapma olasılığının eşit olduğu görülmüştür. Bununla birlikte, erkeklerin ve kadınların, cinsel içerikli mesajlaşma konusunda farklı tutumlara sahip olma eğiliminde oldukları anlaşılmıştır. Erkeklerin “seks yapmanın eğlenceli olduğuna”, “seks yapmanın günümüzde romantik ilişkilerin düzenli bir parçası olduğuna” ve "sextingin ilişkiyi veya potansiyel ilişkiyi geliştirdiğine" (s. 234) inanma olasılıklarının daha yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Kadınların daha temkinli oldukları ve “cinsel içerikli mesajları gönderirken dikkatli olunması gerektiğine”, “cinsel içerikli mesajlar göndermenin riskli olduğuna” ve “ebeveynlerin çocukların cep telefonlarını ve mesajlarını nasıl kullandıklarını kontrol etmesi gerektiğine” inanma olasılıklarının daha yüksek olduğu bulunmuştur (s. 234). Samimi ve Alderson'ın (2014) en ilginç bulgusu, cinsel içerikli

mesajlaşma davranışının en büyük yordayıcısının ilişki durumu olduğudur. Araştırmada; devam eden bir ilişki içinde olanların, ilişkisi olmayanlardan daha fazla sexting yapma ihtimalinin olduğunu tespit etmişlerdir. Bununla birlikte, medyanın cinsel içerikli mesajlaşmaya verdiği olumsuz ilginin çoğu, fotoğraflarının yayılacağı konusunda "tedbir" almayan genç kadınların potansiyel riskleri düşünmeden herkese çıplak fotoğraflar gönderdiği fikri etrafında dönmektedir. Samimi ve Alderson'ın (2014) cinsel içerikli mesajlaşma ve ilişki durumu hakkındaki bulgularından öğrenilen husus, kadınların genellikle tanımadıkları erkeklere tedbir almadan çıplak fotoğraflar göndermedikleridir. Bunun yerine, bir kişinin çıplak bir fotoğraf gönderirken kendini rahat hissetmeden önce diğer kişiye belirli bir düzeyde güvenmeye ihtiyaç duyabileceği gerçeği öne çıkmıştır. Bu görüş, özellikle intikam pornosu davalarında öne çıkan bir argüman olan "Fotoğrafı gönderdiği kişiyi daha iyi tanımalıydı." argümanına karşı çıkmaktadır. Cinsel içerikli mesajlaşmanın olumsuz sonuçlarından biri olan intikam pornosu, çoğu kadının bir yabancıdan ziyade tanıdıkları biri tarafından cinsel saldırıya uğrama olasılığının daha yüksek olduğu bağlamında da anlaşılabilir (Clay-Warner & Burt, 2005).

Dir ve arkadaşları (2013) ayrıca genç yetişkinler arasındaki cinsel içerikli mesajlaşma davranışlarını da incelemiştir. Orta Batı Amerika Birleşik Devletleri'ndeki büyük bir devlet üniversitesinde 278 lisans öğrencisiyle yaptıkları ankette, Samimi ve Alderson'a (2014) benzer sonuçlar bulunmuştur. Yoğun bir romantik ilişkide olanların, olmayanlara göre sexting yapma olasılıkları daha yüksek çıkmıştır ve birisinin çıplak bir fotoğraf gönderme konusunda kendini rahat hissetmesi için sağlam bir güven seviyesinin kurulması gerektiği fikrine daha fazla destek verildiği görülmüştür. Dir ve arkadaşlarının (2014) çalışmasındaki bir başka ilginç bulgu, erkeklerin cinsel içerikli mesajlaşma hakkında kadınlara göre daha olumlu duygulara sahip olmalarıdır. Bunun olası bir nedeni, kadınların olumsuz sonuçları sexting ile ilişkilendirme olasılığının erkeklerden daha fazla olması şeklinde yorumlanmıştır. Medyanın kadınlara ve

cinsel içerikli mesajlaşmaya yönelik genel olarak olumsuz ilgisi (Albury & Crawford, 2012) ve ayrıca intikam pornosu riski göz önüne alındığında, kadınların fotoğraflarının onların rızası dışında paylaşılsaydı ne olacağı konusunda erkeklerden daha fazla endişelendiklerini ancak erkeklerin bu duruma dair herhangi bir endişe hissetmedikleri bulgusu bu açıdan anlamlı görülmüştür. Gordon-Messner ve arkadaşları (2012) cinsel içerikli mesajlaşma üzerine yaptıkları çalışmada, erkeklerin kadınlara göre cinsel içerikli mesaj göndermeden sexting yapma olasılıklarının daha yüksek olduğunu bildirmiştir. Aslında bu durumda bu tür mesajlaşmanın tek taraflı olduğu ve kadınların buna zorlandığı şeklinde anlaşılabilmektedir. Bu, (ancak kesin olarak değil) erkeklerin, sexting yaptıkları kadınların gönderdikleri çıplak fotoğrafları diğer başka erkeklere/akranlarına da gönderdikleri şeklinde yorumlanabilmektedir.

2.4.1. Siber Zorbalık ve Sexting'in Diğer Olumsuz Yönleri

İntikam pornosuna ayrılmış az sayıda çalışma olmasına rağmen, bazı araştırmalar sextingi siber zorbalık da dahil olmak üzere olumsuz sonuçlarla ilişkilendirmektedir. İntikam pornosu, aşağıda tartışıldığı gibi, tartışmasız bir başka siber zorbalık biçimi olarak görülebilmektedir. Franks (2011) çalışmasında, çevrimiçi mağdur edilen kadınların tarafında olarak eylemleri değerlendirmek de dahil olmak üzere siber uzayda ayrımcılığı tartışmıştır. Birçok vatandaş, internetin denetlenmemesi gerektiğine inandıklarını çünkü internetin faydasının isteyen herkesin her şeyi yayınlamak için çok fazla özgürlüğü içinde barındırması olduğunu belirtmiştir. Franks (2011), internetin bir özgür konuşma yeri olduğuna inanan bu "siber uzay idealistlerini" de tartışma konusu yapmaktadır. Siber uzay idealistleri, internetin özgürlüğü en üst düzeye çıkaran ve insanlara sınırsız çevrimiçi özgürlüğe izin veren bir yer olduğuna inanmaktadırlar. Bu siber uzay idealistleri, siber uzayın kendisinin gerçekten "gerçek" olmadığı için siber zorbalığın da gerçek bir sorun olmadığını savunmuşlardır. Franks (2011) bu argümandaki ikiyüzlülüğe dikkat çekmiştir: "örneğin siber uzayda ifade özgürlüğü "gerçekten gerçektir" ve şiddetle korunmalıdır; siber uzayda taciz "gerçekten gerçek" değildir

ve bu nedenle çok ciddiye alınmamalıdır" (s. 226). Ayrıca, siber uzayda yaşanması gereken özgürlük, tüm kullanıcılarına sunulmamaktadır.

Gerçek yaşamda kadınlar sürekli cinsellikleri nedeniyle metalaştırılmaktadır. Bu "gerçek yaşam" durumlarında, toplumun faillere yöneltilebilecek tepkisi ve baskısı, eşitsizliklere ve cinselleştirilmiş şiddete karşı mücadelede yardımcı olabilmektedir. Bununla birlikte, çevrimiçi eşitsizlikler gittikçe güçlenirken ırkçı veya cinsiyetçi yorumlar yapan kullanıcıların gerçek hayatta karşılaştıkları tepkiler oldukça az olmaktadır. İntikam pornosundan mağdur olanlar için ise internetten uzaklaşmaktan daha güvenli bir sığınak kalmamaktadır. Çevrimiçi ortamda kadınlar, sırf kadın oldukları için erkeklerin tacizine maruz bırakılmakta ve bu nedenle metalaştırılmaya devam edilmektedirler. Örneğin, çevrimiçi forumlarda çok yaygın bir ifade ya memelerini aç ya da buradan defolup git (tits or GTFO)' dur. Bu ifade popüler bir çevrimiçi forum olan 4chan'da kullanıcılar tarafından oluşturulmuş kurallardan biri olarak kullanılmaya devam edilmektedir (Bartlett, 2013).

Franks (2011), "isteksiz sanal kimlikler" olarak adlandırdığı, kendilerine zorlanmış bir çevrimiçi şekle sahip olan insanların, buna nasıl maruz bırakıldıklarını anlatmıştır. İstenmeyen bir çevrimiçi varlığa sahip olmanın bir örneği, intikam pornolarının çevrimiçi olarak yüklenmesidir. Mağdur, çıplak fotoğrafının herhangi bir platformda çevrimiçi olarak paylaşılmasına izin vermemiştir ancak yine de bu fotoğrafı rızası dışında paylaşılmıştır. Burada bahsedilen husus, kişilerin çevrimiçi platformlarda da aynı gerçek dünyadaki gibi şekillerini belirleme özgürlükleridir. Herhangi bir sosyal paylaşım platformunda kişilerin profillerine istedikleri bilgileri ve yine yalnızca kendi istedikleri fotoğrafları paylaşmaları mümkün ve olması gereken durum iken, intikam pornosu nedeniyle artık bu özgürlükleri kısıtlanmıştır. Ayrıca, bu isteksiz sanal kimliklere sahip kişilerin çoğu zaman gerçek adları, adresleri ve iletişim bilgileri rızaları olmadan çevrimiçi olarak yayınlanırken, bu bilgileri yayınlayan ve

dağıtan kişilerin şahsi bilgilerine ulaşmak mümkün olmamakta ve bu nedenle herhangi bir tehditten de korkmadıkları belirtilmiştir.

Reyns, Burek, Henson ve Fisher (2013) 2009 yılında büyük bir Ortabatı Amerika Birleşik Devletleri üniversitesinde 18-24 yaşları arasında 974 üniversite öğrencisiyle anket yapmışlardır. Anket, cinsel içerikli mesajlaşma ve siber mağduriyete odaklanmıştır. Siber mağduriyetin cinsiyet gibi cinsel içerikli mesajlaşma ile olumlu ve anlamlı bir şekilde ilişkili olduğunu bulmuşlardır. Dört siber mağduriyet türünden (tekrarlanan istenmeyen temas, taciz, istenmeyen cinsel yaklaşımlar, şiddet tehditleri), kadınların erkeklere göre mağduriyet yaşama olasılığının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bulguların cinsiyete dayalı kısmı şunları içermektedir: kadınların bir türden mağduriyet yaşama olasılığı erkeklere göre 1,49 kat, iki türden mağduriyet yaşama olasılığı erkeklere göre 2,67 kat ve 8,71 kat daha fazla bulunmuştur. Bu nedenle, erkekler ve kadınlar cinsel içerikli mesajlaşmaya eşit derecede yatkın olsalar da (Dir ve diğerleri, 2013; Samimi ve Alderson, 2014), erkeklerin kadınların yaşadığı siber mağduriyeti yaşamadıkları belirtilmiştir. Bu farklılığın, erkeklerin cinsel olarak saldırgan olması beklenirken kadınların cinsel olarak uysal kalmasının beklenilmesi nedeniyle erkekler ve kadınlar arasındaki yüzyıllardır devam eden ayrımcılığa bağlanabileceği belirtilmiştir (Valenti, 2009). Kadınların, cinsel olarak nasıl davranmaları gerektiğine dair pek çok kanı olduğundan, toplumun beklediği gibi "namuslu kadın" olmadıkları için mağdur edilmeleri toplum açısından da makul görünmektedir. Kızların ve kadınların cinsel içerikli mesajlaşma sonrası mağduriyet yaşama olasılıklarının daha yüksek olması, kadın bedenlerinin metalaştırılmasına da atfedilebilmektedir.

Ringrose, Harvey, Gill ve Livingstone'un (2013) gençlere yönelik cinsel içerikli mesajlaşma üzerine yaptığı çalışma, kadın bedenlerinin meta ve bir tür dijital "para birimi" olarak ele alınmasını içermiştir. Telefonlarında daha fazla çıplak kadın fotoğrafına sahip olan erkeklerin (sexting yoluyla elde edilen) erkek akranları tarafından daha fazla saygı gördüğünü

bulmuşlardır. Bu genç erkeklerin ne kadar "erkek" olduklarını belirlemek için genç kızların kendilerine çıplak fotoğraflar göndermeleri için onları ikna etmeye çalıştıkları belirtilmiştir. Erkekler, kendi çıplak fotoğraflarını çekmeyen (yani görünüşte masum veya cinselliği yaşamayan) genç kızların çıplak fotoğraflarını elde edebildilerse, erkeklerin akranları tarafından daha da fazla saygı gördüğünü bulmuşlardır. Bununla birlikte, kadın bedenlerinin metalaştırılması ve adeta erkekler arasında dijital para birimi biçimlerine dönüştürülmesi, kadınlar için olumsuz sonuçlar doğurmuştur. Bir erkek, telefonunda birinin çıplak bir fotoğrafına sahip olduğunda, kadınlar tarafından genellikle artık saygı duyulan veya romantik ilişki yaşamaya değer biri olarak görülmemiştir. Ringrose ve arkadaşları (2013) çıplak fotoğraf göndermenin güçlendirici olduğuna inanan ve kendine saygı gösteren bir kadın katılımcıdan bahsetmektedir. Ne yazık ki, cinsel içerikli mesajlaşma konusundaki bu olumlu dönüşün, tüm katılımcılar arasında yaygın bir görüş olmadığı belirtilmiştir. Araştırmaya katılan bir katılımcı, bir kadını ondan çıplak bir fotoğraf aldıktan sonra nasıl göreceğini şöyle açıklamıştır:

> *Böyle kızlardan pek hoşlanmam. Neden bilmiyorum, sadece sevmiyorum. Onlara saygı duymayacağımı düşünüyorum. Kulağa kaba gelebilir evet ama böyle kızlar... O tür kızlarla sadece seks yapılır bana kalırsa, sonra da bırakılır... O tip kızlarla konuşurdum evet ama romantik bir ilişkiye girmezdim. (s. 316-317)*

Cinsel içerikli mesajlaşmaya ilişkin bu bakış açısının, seks yaptıktan sonra saygı görmeye değer görülmedikleri için kadınlara zarar verdiği belirtilmiştir. Ringrose ve arkadaşları (2013) çalışmalarını seks yapan gençler arasında var olan sorunlu cinsel çifte standartlarla ilgili bir tartışma ile sonlandırmışlardır. Kadınların vücut parçalarının bir meta olarak değerlendirilmesi devam ettikçe erkeklerin "aslında kadınlara çok değer verdiklerini" belirtmelerinin tutarlı olmadığını çünkü kadın bedenlerini metalaştıranların başta erkekler olduğunu belirtmişlerdir. Bununla birlikte, erkekler erkekliklerini yaşamaya devam ederken, kadınların adlarının lekelenmeye durmadan devam ettiğini belirtmişlerdir.

2.5. Mağdur Suçlayıcılık (Victim Blaming)

Mağdur suçlayıcılık literatüre yeni girmiş bir kavram olarak kabul edilebilir. Türkiye'de cinsel şiddet alanında faaliyet gösteren Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği yayınlamış olduğu ve internet sitelerinde erişime açtıkları kavramlar sözlüğünde mağdur suçlayıcılığın tanımını yapmıştır. Mağdur suçlayıcılığın yaşanılan bir mağduriyette çeşitli gerekçelerle kabahati o mağduriyeti yaşayan kişiye yapıştırarak faili aklayan bir yaklaşım olduğu belirtilmiştir. Mağdur suçlayıcılık İngilizce'de "victim-blaming" olarak kullanılmaktadır. Cinsel şiddet durumlarında, mağdur olan kişide kusur ya da kabahat bulmaya çalışılarak mağduriyetin kendisinin o kusur üzerinden ortaya çıktığı mesajı verilmektedir. Örtük ya da açıkça mağdurun şiddeti hak ettiği telkin edilmektedir. Mağdurun cinsel şiddeti hak etmediğini ispata çalışan çeşitli ahlaki-toplumsal gerekçeler sunulması da aynı yaklaşımı beslediği için dolaylı olarak mağdur suçlayıcılıktır. Kişinin yaşadıgı şiddeti gizlemek zorunda kalmasının önemli sebeplerinden biri kişilerin mağdur suçlayıcılığa maruz bırakılma endişeleridir. Cinsel şiddetin sürekli mağdur olan kişi üzerinden konuşulması, faillerin yok sayılmasına neden olmaktadır. Cinsel şiddet üzerine konuşan, yazan, yorum yapan herkesin, kendinde ve diğerlerinin yaklaşımında mağdur suçlayıcılık olup olmadığını sorgulaması ve üzerine farkındalık geliştirilmesinin önemli olduğu belirtilmiştir (Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği, 2019).

Mağdur suçlayıcılık kavramının bu araştırmadaki önemi, katılımcıların maruz bırakıldıkları şiddetin, toplum tarafından şiddete maruz bırakılanın suçu olarak nitelendirilmesidir.

Cinsel içerikli görüntülerin rızaya dayalı olarak paylaşılması, genellikle bu tür görüntülerin gizli kalacağı zımni veya açık bir anlayışa dayanılarak yapılmaktadır. İntikam pornosu mağdurlarının defalarca belirttikleri gibi, müstehcen görüntülerini biriyle paylaşmış veya çıplak fotoğraflarının çekilmesine izin vermişlerdir çünkü bu görüntülerin sadece partnerlerinde kalacağına ve onlarca gizli tutulacağına dair güvence almışlardır. Bununla

birlikte toplum, cinsel bağlamlarda bu tür zımni güvenlerin önemini anlamakta zorluk çekme eğilimindedir. Eleştirmenler, bir bağlamda (güvenilir bir ilişki) rızaya dayalı paylaşımın, diğer bağlamlarda rızaya dönüştüğünü düşünmekle birlikte bu paylaşımın rızaya dayalı olması gerekçesiyle intikam pornosunun kriminalize edilmesine direnmektedirler. Bu rıza anlayışının, yalnızca diğer faaliyetler hakkında yaygın olarak paylaşılan sezgilere değil, aynı zamanda mahremiyet haklarına ve bilimin iç görülerine de aykırı olduğu belirtilmiştir. Bir bağlamda verilen bilgi paylaşma izninin, bu iznin başka bağlamlarda kullanılarak paylaşılmasına olanak tanımadığı ifade edilmiştir. Bir kişi kredi kartını bir garsona verdiğinde, garsona aynı zamanda bu kartı kişisel alışveriş yapması için kullanmasına da izin verdiğini söylemek mümkün olmamaktadır. Bir kişi bir doktora giderek kendi hastalığı ile ilgili ya da sağlık bilgileriyle ilgili detayları belirttiğinde aynı zamanda o doktora bu bilgileri halkla paylaşma yetkisi vermemektedir. Romantik ilişkideki kişilerin birbirleriyle paylaştığı şeyler, iş arkadaşları, tanıdıklar veya işverenlerle paylaştıklarına eşdeğer olmamaktadır. Rıza bağlamsaldır; bu bir açma/kapama anahtarı değildir (Citron & Franks, 2014).

2.6. Cinsel Taciz ve Cinsel Saldırı

Bloom (2014), intikam pornosunun "cinsel saldırı ve cinsel taciz gibi diğer cinsel suç türlerine benzerliği nedeniyle cinsel suç olarak sınıflandırılması gerektiğini" savunmuştur (s. 278). Cinsel taciz, mağdurlar arasında olumsuz zihinsel sağlık sonuçlarıyla ilişkilendirilmiştir (Ho, Dinh, Bellfontaine ve Irving 2012). Cinsel suçların mağduru olan kadınların, mağdur suçlamaya ilişkin önceki bölümde ayrıntılı olarak açıklanan mağduriyetlerinden dolayı suçlanmaları da muhtemel olmaktadır. Weber, Bauer ve Martinez'in (2012) çalışması, bir kadının giyimi ile bir kişinin cinsel taciz için onları suçlama olasılığı arasındaki ilişkiyi anlamak için lisans öğrencileriyle yapılan bir anketi içermektedir. Bu çalışmada, araştırmacılar, üniversite öğrencilerine ve profesörlere, kıyafetleri 1'den (çok muhafazakar) 5'e (çok açık) kadar derecelendirmelerini isteyen bir dizi fotoğraf göstermiştir. Bu çalışmada en yüksek puana

sahip olan fotoğraf çok açık giyime sahip fotoğraf olarak, en düşük puana sahip fotoğraf ise muhafazakar fotoğraf olarak seçilmiştir. Katılımcılara aynı kadının iki fotoğrafından biri gösterilmiştir. Bir fotoğrafta kadın muhafazakar, diğerinde açık giyinmiştir. Araştırmaya katılanlara, cinsel taciz ve fotoğraflarda görünen kadına cinsel tacizde bulunduğu için bir erkeğin cezalandırılmasıyla ilgili bir dizi soru sorulmuştur. Erkeklerin tacizcinin cezalandırılmaması gerektiğine inanma olasılığı kadınlardan daha yüksek çıkmıştır. Katılımcılar, Cinsel Taciz Etme Olabilirliği Ölçeği (Cinsel olarak taciz edici davranışlarda bulunma olasılıkları ne kadardır?) ile ilgili soruları yanıtlamışlar ve bu ölçekte yüksek puan alan katılımcıların, kadınları taciz eden kişiye daha az ceza verilmesi gerektiğine inanma olasılıkları daha yüksek bulunmuştur. Bu bulgu, daha "provokatif" olarak görülen kadınların saygıyı hak etmeye daha az layık görüldüğü ve cinsel tacize uğradıklarında belirli şekillerde giyinen kadınların "tacizi istediği" önceki araştırma bulgularıyla tutarlı bulunmuştur. Bu bulgular intikam pornosu ile ilişkilendirilerek, kadınlar çıplak fotoğraflarının çevrimiçi yayınlanmasını istemiyorlarsa hiçbir zaman çıplak fotoğraf çekip göndermemeleri gerektiği belirtilen görüşe bir paralellik çizilebilmektedir. Weber ve arkadaşları (2012) çalışmalarının bulgularıyla ilgili şu önemli kapanış argümanını bırakmıştır: Adli bir ortamda erkeklerden oluşan jüri üyelerine bu çalışma uygulandığında, jürinin bir cinsel tacizci için adil olmayan şekilde daha hafif sonuçlar önerebileceklerini belirtmiştirler. Kurumsal bir ortamda uygulandığında ise, erkek denetçilerin (cinsel taciz) davranışının cezasız kalmasına izin verme olasılığı daha yüksek olabilmektedir (s.113).

Cinsel tacizde olduğu gibi, cinsel saldırı davalarında da "gerçek" mağdur olan yani "bu eylemi kendisine çekmeyen/istemeyen" ve "ideal" mağdurlar olduğu belirtilmiştir. Du Mont, Miller ve Myhr (2003) cinsel saldırı yaygın toplumsal fikirlere ne kadar uygunsa, kadınların cinsel saldırıyı bildirme olasılıklarının daha yüksek olduğunu bulmuşlardır. Şiddetli fiziksel travmaya (kesikler, morluklar, iç yaralanmalar, kırıklar) maruz bırakılan ve fiziksel olarak

zorlanan (kıyafetleri yırtılan, tekmelenen) kadınların yetkililere olayı ihbar etme olasılıkları daha yüksek olmakta ve bu kadınlar "gerçek mağdurlar" olarak kabul edilmektedir. Kadınların fiziksel yaralanmalara maruz bırakıldıklarında eylemi ihbar etme olasılıklarının daha yüksek olduğu yönündeki bu bulgu, tecavüzcülerin, bir barda tanıştıkları kişi veya sevgilileri olamayacağı ancak geceleri çalıların arasında saklanan yabancı ve kötü adamlar olduğu şeklindeki toplumsal klişeler ve önyargılardan kaynaklanmaktadır. Bir kadın fiziksel yaralanmalara maruz bırakılmıyorsa, olayı ihbar etme konusundaki isteksizliği, "gerçekte tecavüz olmadığına" inanmasından veya yetkililerin iddiasını ciddiye almamasından kaynaklanabilmekte ancak bunun bir diğer nedeni mağdur suçlayıcılığa maruz bırakılacağı korkusu da olabilmektedir.

Türkiye'de yürütülen cinsel saldırı davalarında da benzer eylemler görülmektedir. Cinsel saldırıya maruz bırakılan kadınlar adli sisteme girdiklerinde, mahkemelerde "Neden bağırmadın?", "Neden vücudunda herhangi bir iz yok?" sorularına maruz bırakılmaktadırlar.

Kolluk kuvvetinin/polisin cinsel saldırı iddialarına ilişkin soruşturmalardan sorumlu olması nedeniyle, polisin tecavüze karşı tutumu önem teşkil etmektedir. Page'in (2008) iki güneydoğu ABD eyaletinde 891 polis memuruyla yaptığı anket, polisin bu "gerçek mağdur" klişesine uyduklarında mağdurlara inanma olasılığının daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Benzer şekilde, LaFree (1989), "rastgele" görülen ve kadınlara yönelik geleneksel toplumsal cinsiyet beklentilerine uymayan tecavüz mağdurlarına kolluk kuvvetleri tarafından daha az inanıldığını da saptamıştır. LaFree (1989) ayrıca, mağdur alkol veya evlilik öncesi cinsel ilişkiye girmişse polisin faili tutuklama olasılığının daha düşük olduğunu belirtmiştir. Bu bulgular, geleneksel toplumsal cinsiyet rollerine bağlı kalmadıkları takdirde kadınların "gerçek" mağdurlar olarak görülmediği ve yasal işlem yapılma olasılığının daha düşük olduğu yerleşik bir temayı göstermektedir.

Kadınların, toplumsal hayatta erkeklere göre her koşulda daha dikkatli olmaları beklenmektedir. Eğer kadınlar "dikkatsiz davranırlarsa" bir yerde yaşadıkları "olayı" görememek nedeniyle mağdur suçlayıcılığa maruz bırakılabileceklerdir. Bu "dikkatsiz davranma" fikri ile cinsel riskleri fark etmemek arasında, sexting yapan ve ardından intikam pornosu tarafından mağdur edilen kadınlara bir bütün olarak toplum tarafından nasıl davranıldığı arasında bir paralellik kurulabilmektedir. Gotell'in (2008) tanımladığı cinsel saldırı vakalarına çok benzer şekilde, kadınların her zaman güvenliklerini göz önünde bulundurmaları, mağdur olma potansiyelinin mevcut olabileceği durumlardan kaçınmaları beklenmektedir; bu durum aslında kadınların tanıdıkları biri tarafından saldırıya uğramaları daha muhtemelken artık her evden çıktıklarında kendilerini korumaları gerektiği gibi temelsiz bir fikre dayanmaktadır.

2.7. İntikam Pornosunun Türk Hukuku'ndaki yeri

İntikam Pornosu Türkiye'de yürürlükte olan 5237 sayılı 26.09.2004 kabul tarihli Türk Ceza Kanunu'nda bu isimde suç olarak düzenlenmemiştir. Ancak TCK'da mevcut olan bazı suç türlerinin intikam pornosu ya da kişilerin cinsel içerikli görüntülerinin rıza dışı paylaşımına yakın şekilde belirlendiği ve yürütülen davalarda ilgili TCK maddelerinden faillerin cezalandırıldığı görülmektedir. İntikam pornosu ile bu suçların karşılaştırılması yapılmıştır.

2.7.1. Şantaj Suçu

Şantaj suçu, TCK'nın 107.maddesinde şu şekilde düzenlenmiştir:

"Şantaj

Madde 107-(1) Hakkı olan veya yükümlü olduğu bir şeyi yapacağından veya yapamayacağından bahisle, bir kimseyi kanuna aykırı veya yükümlü olmadığı bir şeyi yapmaya veya yapmamaya ya da haksız çıkar sağlamaya zorlayan kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(2) Kendisine veya başkasına yarar sağlamak maksadıyla bir kişinin şeref veya saygınlığına zarar verecek nitelikteki hususların açıklanacağı veya isnat edileceği tehdidinde bulunulması halinde de birinci fıkraya göre cezaya hükmolunur."

Şantajın kelime manası "herhangi bir çıkar sağlamak amacıyla bir kimseyi, kişi ile ilgili lekeleyici, küçük düşürücü bir haberi açığa çıkarma veya yayma tehdidiyle korkutma"dır. TCK'nın 107.maddesinde "Şantaj" başlığı altında iki farklı suç düzenlemesine yer verilmiştir. Maddenin birinci fıkrasında, şantajın hakkı olanı veya yükümlü olduğu bir şeyi yapamayacağından veya yapmayacağından bahsederek bir kişiyi kanuna aykırı veya yükümlü olmadığı bir eylemi yapmaya veya yapmamaya ya da haksız çıkar elde etmeye zorlama şekli düzenlenmiştir. İkinci fıkrasında ise, kendisine veya başkasına yarar sağlamak amacıyla bir kimsenin şeref veya saygınlığına zarar verecek nitelikteki hususların açık edileceği veya isnatta bulunacağı tehdidi suç olarak düzenlenmiştir.

Şantaj suçu, tehdidin özel bir şekli olarak düzenlenmiştir. Tehditte, mağdurun manevi ve maddi varlığına yönelik doğrudan bir saldırı gerçekleştirileceği, zarar verileceği ya da kötülük yapılacağı söz konusu iken; şantajda, mağdurun kanuna aykırı veya yükümlülük sahibi olmadığı bir şeyi yapmaya veya yapmamaya veya hakkı olmayan bir çıkarı sağlamaya zorlaması için maddede gösterildiği biçimlerde tehdit edilmesi söz konusudur (Yıldız,2018).

Bu suçta korunan hukuki değer kişinin kendi adına karar verebilme ve hareket edilme özgürlüğüdür. Genel anlamda bu suçta da bireyin iç dünyasına dair huzuru ve güvenli bir yaşam sürdürme duygusu korunmakta ise de, tehditten farklı olarak bu suç türünde mağdur, "kanuna aykırı veya yükümlülük sahibi olmadığı bir şeyi yapmaya ya da yapmamaya veya haksız bir çıkar sağlamaya" zorlanmaktadır. Bu nedenle burada öncelikli olarak kişinin kendi adına karar verebilme ve hareket edebilme özgürlüğünün korunduğu kabul edilmelidir.

Şantaj suçunda fail tipik bir özellik göstermez. Kural olarak her insan bu suçun faili olabilir. Şantajın birinci fıkradaki şekli açısından bir konuda failin hak ya da yükümlülüğe sahip olması gereklidir. Hak ya da yükümlülüğe sahip olmaksızın kandırmak sureti ile başkasını kandırarak haksız bir yarar sağlayan kişi şantaj suçu sebebiyle değil, dolandırıcılık suçundan dolayı (TCK m.157) sorumlu tutulacaktır.

Şantaj suçunun mağduru da tipik bir özellik taşımamaktadır. Her insan bu suçun mağduru olabilir. Ancak fail şantajı hakkı olan veya yükümlü olduğu bir şeyi yapacağı veya yapmayacağı yahut da kişinin şeref veya saygınlığına zarar verecek nitelikteki bilgileri açıklayacağı veya isnat edeceği tehdidi ile ortaya konacağından, tehdit suçunda mağdura ilişkin yapmış olduğumuz açıklamalar genel olarak şantaj suçu açısından da geçerlidir (Erman,2018).

Şantaj suçuyla korunan hukuksal değer kişinin karar verme ve hareket etme özgürlüğü olduğuna göre, "suçun üzerinde işlendiği konum da" kendisine karşı şantaj eylemi gerçekleştirilen kişinin iradesidir (Yıldız,2018).

Şantaj suçunun birinci şekli açısından hareket, failin "hakkı olan veya yükümlü olduğu bir şeyi yapacağından veya yapmayacağından" bahisle, bir kimseyi kanuna aykırı veya yükümlü olmadığı bir şeyi yapmaya veya yapmamaya zorlanmasıdır.

Mağdura yönelen zorlama maddi nitelikte bir zorlama olmamaktadır. Maddi nitelikte zorlamalar söz konusu olursa, cebir suçunun (TCK m.108) oluşup oluşmadığı değerlendirilmelidir.

Mağdurun herhangi bir biçimde kanuna aykırı veya yükümlü olmadığı bir eylemi yapmaya zorlanması yeterli olmamakla birlikte bu zorlama eyleminin ancak failin "hakkı olan veya yükümlü olduğu bir şeyi yapacağından veya yapmayacağından bahisle" gerçekleştirilmesi halinde suç oluşmasından bahsedebileceğimi için bu suç bağlı hareketli bir suçtur.

Failin yapacağı veya yapamayacağından söz edeceği şey, onun hakkı veya yükümlü olduğu bir eylem olmalıdır. Sözgelimi, failin suç işlemiş bir kimseyi ihbar edeceği tehdidi le onu kendisine veya üçüncü bir kişiye bir yarar sağlamaya zorlaması eylemi şantaj suçunu oluşturacaktır (Yıldız, 2018).

Fail bu türdeki hareketiyle mağduru kanuna aykırı veya yükümlü olmadığı bir şeyi yapmaya veya yapmamaya ya da haksız çıkar sağlamaya zorlamaktadır. Daha doğru bir ifade ile burada mağdur kanuna aykırı veya yükümlü olmadığı bir şeyi yapmaya veya yükümlü olduğu bir şeyi yapmamaya zorlanmaktadır. Bu durumda mağdur, failin isteğini yerine getirmek veya getirmemek yahut da onun hakkını kullanması veya kullanmamasının kendisi açısından doğuracağı olumsuz sonuçlara katlanmamak için failin isteğini yerine getirmeye zorlanmaktadır (Yıldız,2018).

Suçun ikinci işlenme şekli, kendisine ya da başkasına fayda sağlamak maksadıyla bir kişinin şeref veya saygınlığına zarar verecek nitelikte bilgilerin açıklanacağı veya isnat edileceği tehdidinde bulunulması aracılığıyla suç olarak düzenlenmiştir.

Şeref, Türkçe sözlükte bir başkasının, başka birine gösterdiği saygının dayanağı olan kişisel değer, onur olarak; saygınlık ise, saygı görme, değerli, güvenilir olma durumu, itibar, prestij olarak tanımlanmıştır.Şeref veya saygınlığa zarar verecek nitelikteki hususların gerçek veya gerçeğe aykırı olması arasında bir fark yoktur. Hususların açıklanacağı tehdidinde bulunan failin bu içeriği nasıl elde ettiği önemli olmamakla birlikte hukuka uygun olarak elde edilmiş olup olmaması da ya da hukuka uygun olarak elde bulunduruluyor olması suçun oluşması açısından bir öneme sahip değildir.

Mağdurun şeref veya saygınlığına zarar verecek bilgilerin ortaya çıkmasında failin katkısının bulunup bulunmaması da şantaj suçunun oluşması açısından önemsizdir. Örneğin,

cinsel ilişkiye girdiği kadına bu durumu açıklayacağı tehdidi ile yaklaşan ve kendisine bir yarar sağlamak isteyen kişinin bu eylemi şantaj suçunu oluşturmaya yetecektir (Demir,2019).

Her iki fıkra açısından sağlanacak menfaatin maddi olması gerekli değildir. Maddi olmayan çıkarlar da bu kapsamdadır. Para, eşya gibi ekonomik değerler çıkar kavramı içerisinde olabileceği gibi, mağdura bazı eylemleri yaptırmak, haklar, olanaklar elde edilmesi ve hizmet sağlamak da bu kapsamdadır (Yıldız,2018).

Her iki suç türü açısından öngörülen yaptırım ise, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ve beş bin güne kadar da adli para cezasıdır.

Suçun her iki fıkrasında da düzenlenmekte olan türünün de soruşturma ve kovuşturması "re'sen" gerçekleştirilecektir.

Şantaj suçunun her iki fıkrada da düzenlenmiş olan şeklinin yargılanmasıyla görevli mahkeme asliye ceza mahkemesidir (Yıldız,2018).

2.7.2. Cinsel İçerikli Görüntüleri Rızaya Aykırı Olarak İfşa etme/Paylaşma ve Yayma Suçu

Başlıkta yer alan suç türü özellikle bu tanımlama ile Türk Ceza Kanunu'nda suç olarak düzenlenmemiştir. Karşılaştırmalı hukukta cinsel içerikli görüntülerin rızaya aykırı olarak paylaşılması suçunun "ahlaka" karşı işlenen suçlar arasında düzenlendiği görüşmüştür. Ahlak, "insanın iyi hareket etmiş olmak, bizzat kendisinin ve diğer kişilerin insanlığına saygı göstermek için uymak zorunluğunu hissettiği davranış kuralları" olarak tanımlanmaktadır. Cinsel içerikli görüntülerin rızaya aykırı olarak paylaşılması/ifşası suçunun mağduru genel olarak kadınlardır. Cinsel içerikli görüntülerinin başka biri tarafından çekilmesine rıza gösteren kadınları yargılayan erkek egemen bir kültürün etkisi olarak cinsel içerikli görüntülerin rızaya aykırı ifşa/paylaşım edilmesi suçuna, "ahlaka karşı işlenen suçlar" arasında yer verildiği ifade edilmiştir (Retornaz,2021).

Mağdurların büyük bir oranının kadın olması sebebiyle, cinsel içerikli görüntülerin kadınların cinsel benlik algılarına, cinsel özgürlüklerine ve cinsel eylemlerine yönelik bir cinsel şiddet türü olduğu için de cinsel özgürlüğe karşı suçlar arasında düzenlenmesi gerektiği belirtilmektedir. Literatürde bazı yazarlar kişinin cinsel içerikli görüntülerinin ifşasının/paylaşımının cinsel tacizin bir türü olduğunu ifade etmektedirler. Bu doğrultuda Anglosakson hukukunda cinsel içeriklerin rızaya aykırı olarak ifşası/paylaşılması eylemi, "cinsel taciz" suçunun bir türü olarak düzenlenmiştir (Erman,2019).

Türk hukukunda cinsel taciz suçu, TCK m.105'de düzenlenmiştir. Söz konusu düzenlemeye göre "bir kimseyi cinsel amaçlı olarak taciz eden kişi hakkında, mağdurun şikayeti üzerine, üç aydan iki yıla kadar hapis cezasına veya adli para cezasına fiilin çocuğa karşı işlenmesi halinde altı aydan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur."

Literatürde cinsel taciz, bedensel teması içermeyen, mağdur tarafında rahatsızlık yaratacak nitelikteki her türlü cinsel davranış olarak tanımlanmıştır. Bir kişinin bir başka kimseyi, rızası olmadan sözle, gözleriyle ya da bedeniyle, cinselliğini hedef alarak rahatsız etmesi, bireylerin "namuslarına" yönelik, rahatsız eden nitelikteki hareketlerde bulunulması cinsel taciz oluşturan davranışlardır (Retornaz,2021).

Cinsel taciz davranışının siber alanda da işlenmesi elbette mümkündür. 6545 sayılı Kanun ile TCK m.105/2-d'ye eklenen nitelikli hal tam buna işaret etmektedir. Bu kapsamda, cinsel taciz suçu elektronik haberleşme araçları, elektronik araçlarla gönderilen ses, görüntü, mesaj/SMS veya başka bir mesajlaşma yöntemiyle de işlenebilmektedir.

TCK m. 105 açısından eylemin suç oluşturması için failin cinsel saik taşıması gerekmektedir. Karşı tarafta rahatsızlık uyandırmayan ve cinsel içerik taşımayan konuşmalar bu suçu oluşturmamaktadır. Yargıtay Ceza Genel Kurulu'na göre, cinsel taciz teşkil eden "eylemin cinsel amaçla işlenip işlenmediği ya da hani fiilin cinsel taciz suçunu oluşturacağı

belirlenirken sosyal hayatın gerekleri, tarafların konumları ile aralarındaki ilişki gözetilmelidir.” (Retornaz,2021)

Bu suçun failleri mağdurun cinsel içerikli görüntülerini rızası olmadan paylaşırken, çeşitli “saiklerle” hareket edebilmektedirler. Siber taciz, ortada bir saik olmadan da gerçekleşebilir. Bu sebeple her siber tacizin cinsel taciz suçunu oluşturacağı söylenemez.

Kişilerin hayatlarını yaşarken kendilerine ait olarak belirledikleri ve dokunulması istemedikleri alanlara müdahaleleri engellemek amacıyla TCK m.134’de özel hayatın gizliliğini ihlal adlı suç türü de düzenlenmiştir. TCK’da özel hayata ve hayatın gizli alanına karşı suçlar arasında kişisel verilerin elde edilmesinin ceza hukukuyla korunmasına yönelik düzenlemeler de yer almaktadır. Bu bağlamda, 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu’nun 3.maddesinde, “kişisel verinin kimliği belirli veya belirlenebilir gerçek kişiye ilişkin her türlü bilgiyi ifade ettiğine ilişkin tanım doğrultusunda, bireyin kimliğinin belirlenebilir olduğu” durumlarda cinsel içerikli görüntülerinin de kişisel veri oluşturduğu belirtilmiştir (Retornaz,2021).

Yargıtay’a göre ise kişinin cinsel içerikli görüntüleri, cinsel ve fiziksel mahremiyetine ilişkin olarak değerlendirilmektedir. Bu nedenle de Yargıtay’a göre cinsel içerikli görüntülerin kişisel veri kapsamında değerlendirilmediği belirtilmektedir. Kişinin beden mahremiyetine ilişkin cinsel içerikli görüntülerinin, kişinin bilgisi ve rızası dışında ifşa edilmesi/paylaşılması kişisel verilere karşı suçlar kapsamında değil, TCK’nın m.134/2’de yer alan görüntü veya seslerin ifşa edilmesi suretiyle özel hayatın gizliliğini ihlal suçu kapsamında değerlendirilmektedir (Retornaz, 2021).

2.7.3. Cinsel Taciz Suçu

Cinsel taciz suçu TCK m.105’te düzenlenmiştir. Bu suç düzenlenmesi korunan hukuki yarar, kişinin cinsel özgürlüğü ve cinsel dokunulmazlığıdır. Bireyin cinsel özgürlüğü cinsel

içerikli görüntülerinin kişinin rızası olmadan ifşası/paylaşılması suçu ile de korunduğundan, iki suç türünde de korunan hukuki değer bakımından benzerlikler vardır (Retornaz,2021).

Cinsel taciz suçunda maddi unsur belirtilen kişinin cinsel amaç güdülerek taciz edilmesidir. Cinsel taciz, kişilerin direkt cinselliklerine yönelik olarak, sözlü ya da yazılı ancak bedensel herhangi bir temasın bulunmadığı, kişide rahatsız edici hislere sebebiyet veren her türlü cinsel harekettir. Bahsi geçen bu cinsel içerikli davranışların, yöneldiği kişiyi rahatsız edip etmediği, fail ile mağdur arasındaki mevcut ilişki, mağdurun içinde bulunduğu toplumsal ve psikolojik durum, failin bu davranışları gerçekleştirdiği ya da gerçekleştirme zamanı da dikkate alınarak somut olayın özelliklerine göre değerlendirme yapılmalıdır.

2.7.4. Özel Hayatın Gizliliğini İhlal Suçu

Bir siber şiddet biçimi olarak tanımlanabilecek kişinin cinsel içerikli görüntülerinin rızaya aykırı olarak ifşası/paylaşımı, kişinin özel hayatın gizliliği hakkını ve bu hakkı takip eden haklardan sayılan mahremiyet hakkı ve kişinin hem kendi görünümü hem de bu görünümüyle özgürce hareket etme hakkını ihlal eden bir davranış biçimidir (Retornaz,2021).

TCK'nın 134.maddesinin ilk fıkrasında düzenlendiğine göre kişilerin özel hayatının gizliliğini ihlal eden bir kimse, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

TCK m.134/2'de ise kişilerin kendi hayatlarına ilişkin görüntü ya da seslerin hukuka aykırı olarak ifşası cezalandırılmıştır. İlgili maddede düzenlenen suçun ne şekilde işlenebileceği belirtilmediğinden bu suçun serbest hareketli bir suç olduğu belirtilebilir. (Retornaz,2021) Buna göre, bireylerin görüntü ve seslerinin başka birine hangi araçlarla aktarıldığının suçun hareketi bağlamında önemi bulunmamaktadır.

Bu suçun meydana gelebilmesi için özel hayata ait görüntü ve seslerin üçüncü kişiyle paylaşılması yeterlidir.

2.7.5. Hukukun Cinsiyeti ve Feminist Hukuk Kuramı

Tezin bulgular kısmında görüleceği üzere, kanunda düzenlenen suçlar bakımından faillerin belirli bir özellik taşımadığı anlaşılmaktadır. Faillerin bu suç türlerinde herhangi bir tiplemesi yoktur.

Türk Hukuku'nda intikam pornosunun suç olarak ayrıca düzenlenmesi yakın gelecekte mümkün görünmese de tezin katılımcılarının belirttiği üzere Türk Hukuku'nun davaların yürütülmesinde kadınların öznel deneyimlerini görmesi gerekmektedir. Bulgular kısmında aktarılacağı üzere tezin katılımcılarından yalnızca 1'i adli sürece girmiştir. Geriye kalan 8 katılımcı gerekçelerini açıklayarak adli sürece girmediklerini belirmişlerdir. Bunun nedeninin, hukuk sisteminin kadınların toplum ve aile içerisindeki kadınlık deneyimlerini görmeyi reddetmesi ve tüm vatandaşlara aynı düzlemde adli sürece başvuru ve davaların yürütülmesi sistemini benimsemesidir. Bu haliyle, hukukun "nesnel gerçekliği" dikkate alan, öznelliği dikkate almayan eril bir yapıda olduğunu söylemek mümkün görünmektedir.

Feminist analiz, nesnel gerçekliğin bir mit olduğu ilkesiyle başlar. Feminist yöntem kadınların erkeklerle eşit olmadığı görüşünden hareket etmektedir. Kadınların yaşadıkları gerçekleri içeriden görerek, özelliklerini geliştirerek, eril iktidarın zapt edilemezliği ve yaygınlığıyla yüzleşmiştir. Bu yüzleşme ile tüm kadınları içine alacak şekilde kadınların içinde bulundukları koşulları acımasızca eleştirerek değişim için stratejiler yaratmıştır (Scales, 2006).

Feminist hukuk kuramı kavramının kullanımı yakın bir tarihte gerçekleşmiştir. Bu ifadenin ilk kullanımı 1978'de Ann Scales tarafından yazılan "Towards a Feminist Jurisprudence" adlı makalede karşımıza çıkmaktadır. Bu makalede Scales'in amacı feminist bakış açısından kadına özel konuları hukuk alanına taşımaktır (Cain, 2013).

Feminizmin önemli yönlerinden biri teori ve pratik birliğini sağlamasıdır. Feminist yaklaşımlar herhangi bir sorunu ele aldıklarında amaç sadece bunu incelemek değil, aynı zamanda mevcut durumu değiştirmektedir (Sevim, 2005).

Hukuk üzerine çalışan feminist kuramcılar mevcut hukukun işlerliğine güvenmemekte ve hukuk hakkında üç temel ilkede ortaklaşmaktadırlar. Birincisi, bilinen hukuk doktrinleri erkeklerin egemen olduğu toplumda erkekler tarafından geliştirilmiştir ve her ne kadar cinsiyetlere karşı nötr gibi görünseler de temel erkek önyargıları taşımaktadırlar. İkinci olarak kadınların yaşamları erkeklerinkinden çok farklı olmakla birlikte erkekler tarafından üretilen kuramların kadınların somut yaşamlarını karşılamayacağı belirtilmiştir. Son olarak da feminist kuramların gelişmesinin kadınların kendi deneyim ve bakış açılarının üretilmesiyle olacağı ifade edilmiştir (Baer, 2015).

Feminist kuramların çoğu analizlerine ataerkilliği betimleyerek başlamaktadırlar. Ataerkillik tarih boyunca kadınlar üzerindeki erkek egemenliğini ve bu egemenliğin sonuçları olarak her türlü alanda kadın ve erkek arasındaki kadınlar aleyhine hiyerarşik yapıyı ve buna bağlı mekanizmaları anlatmak üzere kullanılmaktadır. Bu bağlamda hukuk düzenlerinin de eril nitelikte olduğu belirtilmiştir. Feminist hukuk kuramı ataerkilliğin kadını her alanda ikincilleştirmesine karşı eşitliği savunan bir hukuk felsefesidir (Yükselbaba, 2016).

Bu bağlamda bu tez araştırması da tam da aktarıldığı üzere kadınların deneyimlerini açığa çıkararak, hukukun eril bir düzlemde ilerlediğini ve kadınların deneyimlerinin hukuk sistemince yok sayıldığını açığa çıkarmayı amaçlamıştır. Bu açığa çıkarma çabası, hukuk sisteminin adil bir düzlemde kadının deneyimini tanımadığı ve ancak bu deneyimleri tanıyarak kendini dönüştürmesi gerektiğini anlayacağı şeklinde de anlaşılabilir.

2.8. Teorik Çerçeve

Bu araştırma, belirli bir hipotezi veya teoriyi ortaya koymak için yazılmamıştır ancak bazı teoriler etrafında şekillenmektedir. Burada benimsenen iki temel teorik perspektif, C. Wright Mills'in (1959) "sosyolojik hayal gücüne" yönelik klasik eleştirel yaklaşımı ve feminist perspektiflerdir. Mills (1959), toplumu ve sosyal gerçekliği tam olarak anlamak için, bireylerin sosyal çevresini ve bir bütün olarak toplumun daha geniş sosyal yapısını anlamak gerektiğini belirtmiştir. Mills (1959), "sosyolojik hayal gücünün, sahibine, çeşitli bireylerin içsel yaşamları ve dış kariyerleri için anlamı açısından daha geniş tarihsel sahneyi anlamasına olanak tanıdığını" ve "bireyin kendi durumunu anlayabileceğini" ileri sürmektedir. Bu nedenle, bir konuyu etkili bir şekilde incelemek için konuyu çevreleyen kültürel bağlamın anlaşılması gerektiğini vurgulamıştır. Mills, sosyolojik hayal gücünün içerimlerini ve bireyler ile parçası oldukları daha geniş toplum arasındaki ilişkiyi daha ayrıntılı bir şekilde açıklamaya devam ederek bu hayal gücünün çalıştığı en verimli alanın "kişisel sorunlar" ile "toplumsal yapının kamusal sorunları" arasında olduğunu belirtmiştir. "Kişisel sıkıntılar", bireyin yaşadığı ve birey tarafından üzerinde çalışılması gereken sorunları ifade etmektedir. "Kamu sorunları", daha geniş toplumsal yapı ve kurumlar nedeniyle birçok kişiyi etkileyen sistemik sorunlar olarak tanımlanmıştır. Kişisel sorunlar, birçok birey için daha geniş bir ölçekte yaygınlaştığında, bu sorunların artık kamusal sorunlar haline geleceği belirtilmiştir. Mills (1959) bu konu için işsizlik örneğini vermiştir. 100.000 nufüslu bir şehirde, yalnızca bir kişi işssiz olduğunda bu durumun onun kişisel sorunu olduğu belirtilmiş ancak bu sayının binlerce kişiyi içermesi durumunda bunun artık kişisel bir sorun olmadığına dikkat çekmiştir.

Feministler, İkinci Dalga feminist hareketi sırasında benzer bir düşünce tarzını kullanmaya başlamışlardır. Carol Hanisch'in 1969'daki konuşmasında "kişisel olan politiktir" şeklindeki ünlü ifadesi feminist harekette belirleyici bir an olmuştur. Hanisch'in konuşması başlangıçta, birlikte çalıştığı feminist bir grup olan Güney Konferansı Eğitim Fonu'nun kadın

grubuna gönderilen bir not olarak yazılmıştır. Bunu, başka bir personelin feminist bilinç yükseltmenin sadece "terapi" olduğu ve bunun gerçekten "politik" olup olmadığını sorguladığı iddiasına yanıt olarak yazdığı belirtilmiştir (Hanisch, 2006). Hanisch konuşmasında feminist toplantı gruplarının "daha politik" kadınlar için "terapi grupları" olarak adlandırılmasına duyduğu öfkeyi dile getirmiştir (Hanisch, 2000, s. 113). Bu tabirin feminist düşünce ve argümanın önemini ve ciddiyetini azalttığını hissetmiş çünkü bu grupların kişisel sorunları tartışmak için terapi amaçlı olmadığını, kadınların sistematik baskının toplumsal sorunlarını tartışmak için bir araya geldikleri gruplar olduğunu ifade etmiştir. Terapi kelimesinin kendisinin bu grup toplantıları için yanlış bir kavram olduğunu belirtmiştir. Nesnel koşulların değiştirilmesi gerektiğini ve bu nedenle onlara uyum sağlamamız gerekmediğini belirtmiştir. Grup toplantılarının kendisine kattıklarını şu şekilde ifade etmiştir:

> *Dolayısıyla bu toplantılara katılmamın nedeni herhangi bir kişisel sorunu çözmek değildir. Bu gruplarda keşfettiğimiz ilk şeylerden biri, kişisel sorunların politik sorunlar olduğudur. Şu anda kişisel çözümler yok. Kolektif bir çözüm için sadece kolektif eylemler vardır. Bu toplantılara gittim ve gitmeye devam ediyorum çünkü tüm okumalarımın, tüm siyasi tartışmalarımın, tüm siyasal eylemlerimin hareketteki dört küsür yıl boyunca bana hiçbir zaman kazandırmadığı bir siyasi anlayış edindim. Gül renkli gözlüklerimi çıkarmaya ve bir kadın olarak hayatımın ne kadar acımasız olduğuna dair korkunç gerçekle yüzleşmeye zorlandım. (s. 114)*

"Kişisel olan politiktir" cümlesi temel bir feminist platform haline gelmiş feminist literatürde hala yaygın bir düşünce olarak karşımıza çıkmaktadır. Feministler, birçok "kişisel sorunun" toplumda yaygın olduğunu ve kadınlar için ortak olduğunu belirlemişlerdir. Mills'in (1959) öne sürdüğü gibi, kişisel sorunların toplumsal yapı nedeniyle yaygın olduğu ortaya çıktıktan sonra, bunlar artık sadece kişisel değil, bireyin çözemeyeceği kamusal sorunlar haline gelmektedir. Feministler, çekirdek aile yapısı, erkekler ve kadınlar arasındaki eşit olmayan

ücret, cinsellik, üreme hakları ve cinsel saldırı/cinsel taciz dahil olmak üzere, kadınların toplu olarak bir grup olarak karşı karşıya kaldıkları birçok kamusal sorunu tanımlamışlardır. Feministler bu ve diğer kamusal meseleleri üstlendikleri kadar, feministler arasında fikir ayrılıkları ve strateji farklılıkları olduğunu da kabul etmişlerdir.

İntikam pornosu üzerine yazılmış çok az teorik literatür olmasına rağmen, cinsel saldırı muhtemelen intikam pornosuna benzer bir suç olduğundan cinsel saldırıya ilişkin literatür taraması yapılmıştır. Cinsel saldırının "kamusal bir sorun" olduğu tartışması on yıllardır devam etmesine rağmen, şu anda toplum genelinde sadece feministler tarafından tartışılmaktadır. Bununla birlikte, sosyal medyanın feminist fikirleri daha geniş bir kitleye yaymak için kullanılmasıyla cinsel saldırıya ilişkin daha çok tartışma öne çıkmaya başlamıştır (Rentschler, 2014). Bu tez çalışmasının intikam pornosu üzerine odaklanmasıyla - cinsel saldırıya benzer bir cinsel mağduriyet eylemi - cinsel saldırı üzerine feminist yazılar intikam pornosuna yakın bir teorik incelemeye sahip olabilmesi amaçlanmıştır.

Feminist akademisyenler onlarca yıldır Batı toplumunun tutum, norm ve geleneklerinin tecavüzün hoş görüldüğü ve kabul edildiği bir "tecavüz kültürü" olduğunu ve cinsel şiddetin kurumsal tedavisini içeren bir kültür ürettiğini tartışmaktadırlar (Fraser, 2015; Ward, 1995). Tecavüz kültürü üzerine yapılan feminist çalışmalar, büyük ölçüde, seks suçlarının yasal yönleri, cinsel saldırıya yönelik politikalar, cinsel saldırı mağdurlarına yönelik muamele ve tecavüzün medyada nasıl tasvir edildiğine ilişkin analizlerle birlikte makro düzeyde gözlem çalışmaları yoluyla ölçülmüştür (Koss, 2000; Randall, 2010; Ward, 1995). Tecavüz kültürü, şu şekilde tanımlanan tecavüz mitlerinin yaygın olarak kabul edilmesiyle sürdürülmüş ve sürdürülmeye devam etmektedir: "Mağdurlara sorumluluk yükleme eğiliminde olan, tecavüzün faillerini temize çıkaran ve bir tecavüz deneyiminin ciddiyetini önemsizleştiren bu argümanlar ne yazık ki ampirik kanıtlarla desteklenir." (Anderson & Doherty, 2008, s. 9).

Susan Brownmiller, çığır açan kitabı Will Against Our Will'de (1975), "hiçbir kadın kendi iradesi dışında tecavüze uğramaz", "bunu istiyordu", "eğer tecavüze uğrayacaksan rahatlayabilir ve tecavüzün tadını çıkarabilirsin" ve "bütün kadınlar tecavüze uğramak ister" gibi bazı yaygın tecavüz mitlerini tanımlamıştır (s. 312-313). Burt'un (1980) "tecavüz efsanesi kabul ölçeği", "bir erkeğin evine ya da dairesine ilk randevuda giden bir kadının, seks yapmaya istekli olduğunu ima ediyor" gibi diğer yaygın tecavüz mitlerini tanımlamıştır. Tecavüz vakalarında, mağdur rastgele cinsel ilişkiye giren veya olumsuz bir "üne" sahipse, "her sağlıklı kadın gerçekten isterse tecavüzcüye başarıyla direnebilir" ve "bir kız boyun eğme veya okşamayla meşgul olur ve bu sırada işlerin kontrolden çıkmasına izin verirse partnerinin onu seks yapmaya zorlaması kendi hatasıdır" suçlamalarına maruz bırakılabileceği belirtilmiştir (s. 223). Brownmiller ve Burt'ün çalışmaları eski olsa da tecavüz mitleri ve tecavüz kültürü bugün de varlığını sürdürmektedir (Fraser, 2015). Tecavüz mitleri, tecavüzü ve cinsel şiddeti normalleştirmeye hizmet etmekte ve kadınlar cinsel şiddete maruz bırakıldığında mağdur suçlamaya yol açılmaktadır. Örneğin, bir kadın tecavüze uğradığında, faille neden birlikte olduğu, geçmişteki cinsel ilişkileri, alkol alıp almadığı ve olay sırasında ne giydiği hakkında sık sık bütünlüğünü işgal eden sorgulamalarla sorgulanmaktadır çünkü kadın belirli davranışlarda bulunmasaydı tecavüz uğramayacağı varsayılmaktadır (Deming, Covan, Swan ve Billings, 2013). Tecavüz mitleri, belirli koşullar altında rıza dışı seksin suç olmadığını ve bazen kadınlar için zevkli olabileceği fikrini savunmaktadır. Tecavüz mitleri cinsel şiddeti küçümseyerek bu mitleri toplumda öne çıkan inançlar haline getirerek ancak cinsel saldırıdan kurtulanların "gerçek mağdurlar" olarak görülmesine izin vermektedir. Adrienne Rich (1996), ilk olarak 1980'de yayınlanan "Zorunlu Cinsellik ve Lezbiyen Varoluş" adlı makalesinde, erkeklerin kadınlar üzerindeki kontrolünü seks ve cinsellik yoluyla tartışmış ve buna "zorunlu heteroseksüellik" adını vermiştir. Erkeklerin kadınlardan ne beklendiğini dikte etmek için zorunlu heteroseksüelliği kullandığını ve bu beklenen davranıştan sapanların- örneğin

lezbiyenlerin- cezalandırıldığını savunmuştur. Rich, zorunlu heteroseksüelliğin bileşenlerini, kadınların kendi cinselliklerini reddetmeyi, erkek cinselliği fikirlerini kadınlara zorlamayı ve çocuklarını hatta daha geniş olarak ücretsiz üretim alanları olan "evlilik ve anneliği" kontrol edebilmek için emeklerini sömüren bir kurum olarak açıklamıştır. Kadınlar bu "kadın" rollerini yerine getirmediklerinde çeşitli şekillerde cezalandırılmaktadırlar. Tecavüz mitleri, bu bağlamda, kadınları bu rollere uymaya zorlamak için bir kontrol mekanizması olarak da anlaşılabilmektedir. Eğer bir kadın "rastgele" bir üne sahipse ve cinsel saldırıya uğruyorsa, kendi mağduriyetinden sorumlu tutulabilir çünkü bu rolleri karşılayamamaktadır. Cinsel saldırıyla ilgili bu toplumsal inançların, yalnızca kadınlara, cinselliğe ve cinsel saldırı gerçekleştiren erkeklere ilişkin kurumsal inançların yeniden şekillendirilmesiyle değiştirilebilecek kamusal sorunlar olduğu belirtilmiştir. Artık kişisel bir sorundan çok kamusal bir mesele haline gelen intikam pornosunun da bu kadar geniş bir oranda gerçekleşmesinin bir nedeni, muhtemelen Batı toplumunun kadın ve cinsellik hakkındaki yaygın olumsuz görüşlerinden ve erkek ayrıcalığını ödüllendirmesinden kaynaklanmaktadır (Valenti, 2009).

Araştırmalar tecavüze yönelik tutumların şunları etkilediğini göstermektedir: tecavüz mağdurunun tecavüzü bildirmesi ve bir tecavüz iddiası hakkında soruşturma açılması, mağdura inanılması ve mahkumiyet olasılığı (Clay-Warner & Burt, 2005; Du Mont, Miller ve Myhr, 2003; Page, 2008; Randall, 2010; Spohn ve Tellis, 2011). Du Mont ve arkadaşlarının (2003) Ontario'daki 186 cinsel saldırı mağduru kadınla yaptığı araştırma, fiziksel yaralanmalara maruz kalan kadınların tecavüzü polise bildirme olasılığının üç buçuk kat daha fazla olduğunu ortaya koymuştur. Beichner ve Spohn'un (2012) çalışmasında da benzer bulgular elde edilmiştir. 666 cinsel saldırı vakası üzerinde yaptıkları çalışmada, mağdur fiziksel olarak yaralandığında ve fail bıçak veya silah gibi silahlar kullandığında polisin suç duyurusunda bulunma olasılığının daha yüksek olduğunu bulmuşlardır. Mağdurlar, tecavüzleri tecavüzle ilgili basmakalıp fikirlere uymadıkça, bunun "gerçek tecavüz" olmaması gerektiği fikrini içselleştirmekte ve

“gerçek mağdur” klişesine uymadıkları takdirde kendilerine inanılma ihtimalinin daha düşük olduğunu bilmektediler. Bu tablo, Fraser'ın (2015) tecavüz kültürüyle ilgili makalesi tarafından desteklenmektedir. Fraser, Fiziksel yaralanma göstermeyen, cinsel olarak aktif olan ve saldırganı saldırıdan önce tanıyan kadınların polise başvurma ve polisin onlara inanma olasılığının daha düşük olduğunu savunmaktadır. Tecavüz mağdurlarının anlayışsız davranışlara maruz bırakıldıklarına dair sık şikayetlerin, ceza adaleti sisteminin üyelerinin sorumluluk ve suçu mağdura yükleme eğiliminde olan tutum ve inançlarıyla bağlantılı olabileceği belirtilmiştir. Ayrıca, Spears & Spohn'un (1996) araştırması, mağdurun “ahlaki karakteri” hakkında sorular veya cinsel saldırı sırasındaki davranışları hakkında endişeler varsa savcıların suçlamada bulunma olasılığının daha düşük olduğunu bulmuştur. Bir kadının ahlaki karakteri ve önceki cinsel geçmişi hakkındaki yargılar, tecavüzle ilgili kurumsallaşmış inançların ve tutumların tecavüz mağdurlarına ceza adaleti sistemi ve toplum tarafından nasıl davranılacağını gösteren tecavüz efsanesi kabulünü yansıtmaktadır (Burt, 1980). Beichner ve Spohn (2012) ise, cinsel saldırı mağdurunun daha önce bir sabıka kaydı olduğunda, polisin suçlamada bulunma olasılığının daha düşük olduğunu bulmuştur. Benzer şekilde, kendi isteyerek çıplak fotoğrafını çeken bir kadının intikam pornosu tarafından mağdur edilmeyi “hak ettiği” düşünülen intikam pornosu davalarında, toplum genellikle kadının karakteri konusunda ahlaki yargılarda bulunmaktadır. Örneğin, Ohio'daki bir Hıristiyan okulunda bir kadın öğretmen, intikam pornosu mağduru olduktan sonra açığa alınmıştır. Okul yönetimi, internette çıplak fotoğrafları bulunan bir öğretmeni tutmanın, okulun Hristiyan öğrenme ortamını “tehlikeye atacağına” karar vermiştir (Matyszcyk, 2013). Ayrıca, San Antonio Current, bir intikam pornosu web sitesinin yöneticisiyle yapılan bir röportajı bildirmiştir. Yönetici şu ifadelerde bulunmuştur:

> *Onlar (mağdurlar) bunu hak ediyor mu? Kesinlikle ve makalelerinize yapılan yorumlara bakılırsa okuyucularınız da aynı görüşte. Çıplak fotoğraf çekip bir erkek ya*

da kadına gönderecek kadar aptalsan, o zaman bu senin sorunun. Böyle aptalca bir şey yaptığında başına gelen her şeyi hak ediyorsun (Barajas, 2013).

Cinsel mağduriyet yaşayan kadınların ciddiye alınabilmesi ve anlayışla karşılanabilmesi için toplumsal bir değişimin yaşanması gerekmektedir. Mills'in teorik formülasyonu üzerine inşa etmek için, kadınlara karşı cinsel suçlar kişisel bir sorundan ziyade kamusal bir mesele olarak görülmeli ve bu mesele kadın davranışından ziyade erkeklerin davranışlarıyla ilişkilendirilmelidir

Feminist tecavüz teorileri, "erkeklerin neredeyse tüm önemli siyasi ve ekonomik faaliyetlere hükmettiği kalıcı ve köklü sosyal geleneklerin sonucu" olarak eleştirel bir tecavüz anlayışını güçlendirmiştir (Ellis, 1989). Pek çok feminist teorisyen tecavüzü, kadınların erkeklere göre siyasi ve ekonomik olarak dezavantajlı olma derecesinin doğrudan bir işlevi olarak görmekte ve tecavüz, kadınları korkutmaya ve onların erkeklerin "koruması" altındaki "güvenli" ortamlarında kalarak onların yararlarına hizmet etmektedir. Kadınlar üzerindeki bu kısıtlamalar daha sonra kadınları mesleki, ekonomik, politik ve erkeklerin kontrol ettiği kapalı alanların dışında başarılı olmaktan alıkoyma işlevi görmektedir (Ellis, 1989).

Brownmiller (1975) de tecavüzün bir kontrol mekanizması olan bu işlevi üzerine çalışma yürütmüştür. Tecavüzü "kadınları hizada tutmanın" bir yolu olarak kullanan kültürleri, kadınlar babalarına veya kocalarına "itaat etmezlerse" ve özel alanı terk ederlerse tecavüze uğramayı hak edecekleri tehdidi gibi örneklerle açıklamıştır. Bugün Batı kültüründe pek çok insanın, kadınların babalarına ya da kocalarına itaatsizlik ettikleri için tecavüze uğramayı hak ettiklerine gerçekten inanması pek olası olmasa da, bu fikir, bir kadının gece yalnız yürüdüğü için tecavüze uğradığı fikri gibi modern tecavüz mitlerini yansıtmaktadır. Kadınlar geceleri yalnız oldukları için suçludurlar. Bu aynı zamanda intikam pornosu mağdurları hakkındaki ortak görüşleri de yansıtmaktadır; örneğin bir kadın çıplak fotoğraflarını çekiyorsa, fotoğraflarının çevrimiçi olarak yayınlanmasının kendi hatası olduğu belirtilmiştir. Bu tehditler,

kadınları kadın cinselliği ve muhafazakarlık ile ilgili toplumsal değerlerle "bir arada ve uyumlu" tutarken kadınların "saf" olması ve muhafazakar-kapalı giyinmesi gerekmektedir (Valenti, 2009). İntikam pornosu, "uysallığın" bu değerini görmezden gelen kadınlara yönelik bir tehdittir.

Tecavüzün feminist açıklamaları, tecavüzü bir seks eylemi olarak değil, erkekler üzerinde bir erkek egemenliği eylemi olarak ele almaktadır. Erkekler tecavüz eylemleri gerçekleştirdiğinde, bu sadece kontrol edilemez bir cinsel tatmin dürtüsünden değil, daha çok güç arzuları, kadınlardan nefret etme ve kadınları erkeklerin kontrolü altına alan klişeleşmiş cinsiyet rollerini yeniden onaylama ihtiyacı tarafından motive edilmektedir (Chapleau & Oswald, 2010). Chiroro ve arkadaşları (2004) üç farklı erkek grubuyla aynı anketi içeren üç çalışma yürütmüştür. İlk grup bir Alman üniversitesinde 113 erkek, ikinci grup Güneydoğu İngiltere'de yaşayan 114 erkek ve üçüncü grup beş farklı Zimbabve kolejinden 83 erkektir. Chiroro ve arkadaşları (2004) bu tecavüz fikrini kadınlar üzerindeki kontrol/egemenliğin bir işlevi olarak ele almıştır. Erkeklerin seks yoluyla kadınlar üzerinde güç uygulama motivasyonu olduğunu ve bir kadın üzerinde baskın olmanın erkekler için cinsel açıdan uyarıcı olduğunu bulmuşlardır. Çalışmalarındaki erkekler, bir tecavüz durumunda "kendi yolunu bulmaktan" keyif alacaklarını belirtmişlerdir. Bu, cinsel olarak durdurulamayacak kadar uyarılma nedeniyle "kontrol kaybı" tecavüzden ziyade mağdur üzerinde cinsel hakimiyet kurma arzusunu göstermektedir. Benzer şekilde, birçok intikam pornosu web sitesinde, çıplak fotoğraflar yükleyen erkekler, mağdur üzerinde sahip oldukları gücün ve verebilecekleri acının miktarından zevk almaktadırlar.

1990'ların başlarında, feminist dil 1990'ların sonunda feminist akademisyenler arasında önde gelen feminist bir konum haline gelen, günümüzde birçok feministin "post-modern" (bazen "dördüncü dalga" feminizm olarak anılan) bir görüş olarak kabul ettiği fikre doğru yönelmeye başlamıştır (Kameron, 2005). İnternet erişiminin daha yaygın hale gelmesiyle,

feministler son zamanlarda sosyal medyayı ve interneti bir aktivizm aracı olarak kullanabilmeye başlamışlardır. Örneğin, Laura Bates, kadınları günlük yaşamlarında yaşadıkları sokak tacizi, beden utandırma ve genel cinsiyetçilik hikayelerini paylaşmaya teşvik eden "Gündelik Cinsiyetçilik" kampanyasını yaratmıştır (Cochrane, 2013). Projeye başladıktan sonraki bir yıl içinde, "dünya çapında on binlerce kadının" kampanyaya katılmasıyla proje "17 ülkeye yayılacak kadar başarılı olmuştur" (Cochrane, 2013).

Post-modern/dördüncü dalga feminizm daha belirgin hale gelirken, eski feminizm dalgalarının yerini almak zorunda kalmamıştır çünkü farklı feminizm dalgaları, örneğin dördüncü dalga feminizminin üçüncü dalganın ilkeleri ve stratejilerinin yerini alacağı doğrusal bir süreç olarak tanımlanmamaktadır (Cameron, 2005, s. 483). Post-modern feministler, toplumsal cinsiyetin statik olmadığı ve toplumsal olarak inşa edilmiş olandan başka cinsiyetler arasında da gerçek bir fark olmadığı görüşündedirler. Günümüz kültüründe günlük yaşamda baskın olan görüş, kişinin biyolojik cinsiyeti tarafından belirlenen iki cinsiyetin - erkek ve kadın - olduğudur. Cinsiyet "uygun şekilde erkeksi veya kadınsı olma duygusudur" (Crawley, Foley ve Shehan, 2008).

Post-modern feministler toplumsal cinsiyeti "performatif" olarak görmektedirler yani insanlar, kendi cinsiyetlerinden ne beklendiği konusundaki baskın söylemleri yansıtacak şekilde "performans göstermektedirler". Bu toplumsal cinsiyet performansı dili, 1990'ların ortalarında Judith Butler'ın performatif toplumsal cinsiyet kavramıyla öne çıkmaya başlamış ve bugün post-modern feminist akademisyenler için önemini korumaya devam etmektedir (Cameron, 2005). Kadınlar, feminenliğe ilişkin hegemonik söylemlere dayalı olarak "dişil" davranmaktadırlar. Aynı şekilde biyolojik olarak erkek olanlar, erkekliğin hegemonik söylemlerinin dikte ettiği erkekliği gerçekleştirirler.

Hegemonik erkeklik kavramı ilk olarak 1982'de sosyal eşitsizliklerle ilgili bir Avustralya çalışmasında önerilmiştir (Connell ve Messerschmidt, 2005). Bu kavram, toplumda

erkek otoritesini ve egemenliğini eleştiren feminist çalışmalarda popülerlik ve önem kazanmıştır. Bugün bazı feministler, kadın baskısının kaynağının hegemonik erkeklik olduğunu iddia etmektedirler (Connell ve Messerschmidt, 2005). Schippers (2007) Hegemonik erkeklik ve kadınlığı şu şekilde açıklamaktadır:

> Hegemonik erkeklik, kadınlıkla hiyerarşik ve tamamlayıcı bir ilişki kuran, bunu meşrulaştıran ve bunu yaparak erkeklerin baskın konumunu ve kadınların ikincilliğini garanti eden erkeksi olarak tanımlanan nitelikleri içerir. Yeni tanımda erkeklik ve kadınlık arasındaki ilişkinin merkeziliği göz önüne alındığında, artık hegemonik kadınlık için kavramsal alana sahip olduğumuz söylenebilir. Hegemonik kadınlık, hegemonik erkeklikle hiyerarşik ve tamamlayıcı bir ilişki kuran ve bunu meşrulaştırarak erkeklerin baskın konumunu ve kadınların ikincilliğini garanti eden kadınsı olarak tanımlanan özelliklerden oluşur. (s. 94)

Hegemonik erkeklik, erkeklerin toplumdaki gücünü garanti eden özelliklere odaklanarak erkeklerin nasıl hareket etmesi gerektiğini etkilemektedir. Örneğin erkeklik kültürü, "fiziksel güç, çatışma karşısında kişilerarası şiddet kullanma yeteneği ve otorite" değerlerine sahiptir (Schippers, 2007, s. 91). Hegemonik erkekliğin ayakta kalabilmesi için, kadınların "fiziksel kırılganlığı, şiddeti etkili bir şekilde kullanamamayı ve itaat etmeyi içeren" şekilde arzu edilen kadınlık rolünü üstlenmesi gerekmektedir (s. 91). Kadınlar, fiziksel güç ve otorite gibi hegemonik erkek özelliklerini taşıyarak erkeklere çok benziyorlarsa, erkek otoritesini tehdit etmektedirler. Hegemonik erkekliği sürdürmek için kadınlıktan sapan kadınlar toplumsal olarak cezalandırılması gerektiği belirtilmiştir. Örneğin, kadınlar "cinsel olarak birliktelik yaşama, soğuk olma veya cinsel olarak erişilemez ve saldırgan olma" (Schippers, 2007, s. 95) gibi özellikleri bünyesinde barındırdıklarında, "hegemonik erkekliği bir itaat ilişkisi içinde tamamlamayı reddederek erkek egemenliğini tehdit etmektedirler" (s. 95). Bu

nedenle, bu kadınlar farklı eylemlerinden dolayı "sınırlandırılmalı" ve cezalandırılmalıdır. Aksi halde, toplumsal bir damga taşıyan "orospu" kelimesi ile etiketlenmektedirler.

Erkekler ve kadınlar, doğumdan itibaren kendilerine atanan cinsiyeti nasıl gerçekleştirecekleri konusunda eğitilmektedirler. Kızlara küçük yaşlardan itibaren belirli şekillerde davranmaları öğretilmektedir. Kızların "küçük ve zayıf, nazik, ağırbaşlı" olmaları beklenmektedir (Crawley, Foley ve Shenan, 2008). Oğlanlara büyük kaslara sahip olmanın, kendine güvenin ve agresif olmanın uygun erkek özellikleri olduğu öğretilmektedir. Popüler "erkekler erkek olacak" ifadesi, genç erkeklerin yaramazlıklarını bir dereceye kadar haklı çıkarmak için kullanılabilmektedir çünkü birinin erkekliğini sergilemesi çoğu zaman agresif davranmak anlamına gelmektedir. Bununla birlikte, Siyah veya Aborijin oğlan çocuklar tarafından yapılan yaramazlıkların, özellikle cinselleştirilmiş yaramazlıkların çoğu zaman aynı muameleyi görmediğini belirtmek önemlidir. Genç beyaz oğlanların yaramazlıkları göz ardı edilirken, uzun bir kurumsal ırkçılık geçmişi ve azınlıkların davranışlarının düzeltilmesi gereken "hiperseksüel" varlıklar olarak görülmesi nedeniyle ırksal azınlıklar genellikle okul yetkilileri ve ceza adaleti sistemi tarafından daha sert muamele görmektedir (Pascoe, 2011) Genç oğlanlar, kadın bedenlerine saygı duymayan ya da rıza göstermeyen saldırgan erkekler olarak büyüdüklerinde, genellikle suçlanacak hegemonik erkekliğe sahip oldukları söylenebilmektedir. Elbette her genç erkek, saldırgan veya hegemonik erkekliğin tüm özelliklerini örnekleyecek şekilde büyümemektedir.

İntikam pornosu, hegemonik erkeklik bağlamında anlaşılabilir. Küçük oğlanlara yaramazlık yaptıklarında "erkekler, erkek gibi davranır" denilmekte ve genç kızlara, bir oğlan onları seçiyorsa, ondan hoşlandığı için olduğu söylenmektedir. Çocuklar bu sözlere inanarak büyüdükçe, erkeklerin kadınlara yönelik saldırganlığı küçümsenmektedir çünkü saldırgan erkekler yalnızca "erkekler gibi davranır" ve erkeklerden saldırgan davranışlara maruz bırakılan kadınlar bunun bir sevgi işareti olduğunu düşünebilmektedir. Örneğin, inanılmaz derecede

popüler olan iki kitap dizisi, Alacakaranlık serisi ve Grinin Elli Tonu, flört ilişkilerinde iz sürmeyi, zorlamayı ve aşırı kıskançlığı romantikleştirerek normallaştirmektedir. Bonomi ve arkadşaları (2014), büyük bir Orta Batı üniversitesinde 18-24 yaşları arasındaki 714 kadınla yaptığı bir ankette, Grinin Elli Tonu'nu okuyan kadınların taciz edici flört ilişkilerinde bulunma olasılıklarının daha yüksek olduğunu bulmuşlardır. Yazarlar, kitap taciz edici flört davranışlarını arzu edilen ve normal olarak teşvik ettiği için, kadınların bu davranışları ilişkilerin normal bir parçası olarak eşlerinden beklediklerini öne sürmüşlerdir. Erkekler internette eski sevgililerinin rıza dışı çıplak fotoğraflarını yayınladıklarında, erkeklik inançları davranışlarını haklı çıkarmak için kullanılabilmektedir (Dewey, 2015). Ayrıca çıplak fotoğraf çekip gönderen kadınlar, kendilerinden beklenen kadınsılıktan uzaklaşmaktadırlar. Kadınların "orospu" gibi davranmaması gerekmekte ve çıplak fotoğraf çekmek genellikle "orospuların yaptığı" bir eylem olarak görülmektedir. Schippers'ın (2007) belirttiği gibi, kadınlar arzulanan kadınlıktan saptıklarında toplumsal düzeni korumak için cezalandırılmaları gerekmektedir. Dolayısıyla bir kadın bir erkekle ilişkisini sonlandırdığında erkeğin erkekliğini tehdit etmektedir. Erkeklik kültürünün bir yönü de kadınlara "erkek hakkı" verilmesiyle oğlan çocuklarının eğer yaşamlarında her şeyi doğru yaparlarsa kendilerini seven güzel bir kadınla mutlu bir hayat yaşayacakları inancıyla yetiştirilmeleridir (Kimmel, 2013). Bir ilişkiden ayrılan kadın, bu hak yanılsamasını paramparça etmektedir.

Kimmel (2013) kadına yönelik erkek şiddeti tartışmasının bir parçası olarak eski sevgiliye "geri dönüş" hakkında çalışmıştır. En uç noktasında, erkeklerin "kendilerindeki yetkiyi hissettiklerinde ve güçlerinin engellendiğini hissettiklerinde ortaklarını öldürdüklerini" (s. 176) savunmuştur. Kimmel ayrıca kadına şiddet uygulayan erkeklerin bunu, kadının "uygun" davranmadığı veya erkeğin "olması gerektiği" gibi güçlü hissetmediği için yaptığını savunmuştur. Hegemonik erkeklik genellikle kişinin erkeklik duygusu tehdit edildiğinde erkekliğe yönelik "hareket etmesinin" kabul edilebilir olduğu anlamına gelmektedir.

Feminist teoriler, bazı ampirik araştırmacılar tarafından inceleme altına alınmıştır. Bazı akademisyenler, feminist teorinin büyük ölçüde tümevarımsal araştırmaya dayanması nedeniyle, suçun nasıl ve neden var olduğunu/olduğunu açıklamak için geçerli bir teori olmadığına inanmaktadır (Ward, 1995). Feminist araştırmaların çoğu, araştırmanın bir verinin içeriğinde aranan önceden belirlenmiş temalar veya göstergeler yerine verilerde ortaya çıkan temalar üzerinde düşündüğünde, tümevarımsal nitel araştırmaya dayanmaktadır. Feminist teorilerin ve yöntemlerin geçerliliği, eleştirmenin standartlarına ve bakış açılarına bağlıdır. Feminist teoriyi kriminolojik araştırma içinde işlevselleştirmenin standart, evrensel bir yolu olmasa da, feminist araştırmacılar Stanley ve Wise (1983), feminist araştırmaya rehberlik etmek için kullanılabilecek üç feminist teorinin olduğunu iddia etmişlerdir: (1) kadınların ezildiği, (2) kişisel olanın politik olduğu ve (3) araştırmanın, feminizmin kendisiyle ilgili temel çıkarımlarla ilgilenen feminist bir bilince sahip olması gerekliliğidir. Feminist araştırmanın bu üç yönü, bugün hala feminist araştırmacılar tarafından, sıklıkla ırk/sınıfla ilgili değişikliklerle, kadınların ezilme düzeylerini etkileyen kesişimler olarak benimsenmektedir (Ardovini, 2015). Feministler, tüm kadınların kendi deneyimlerine ve diğer kadınların deneyimlerine dayanarak kadınların baskı altında tutulduğu fikrini kabul etmektedirler (Ardovini, 2015).

Feminist araştırmanın üçüncü özelliği – feminist bilinç – "kadınların bilinç yükseltme faaliyetleri yoluyla kazandıkları yeni anlayış" ile ilgilidir (Stanley & Wise, 1983, s. 54). Marjinalleştirilmiş toplulukların yaşanmış deneyimlerini sergilemek, kendi gerçeklik yorumlarını kullanmak ve onlara evrensel bir "gerçeği" empoze etmek yerine onların bakış açılarına değer vermek için bilinç yükseltme girişimleri yapılmıştır. Ana akım araştırma yöntemleri ve teorileri tarafından susturulmuş ve susturulmaya devam eden bir çok farklı bakış açısına sahip bir çok kadın ve kültür olduğu için farklı gerçekler olduğunu kabul etmenin gerekli olduğu belirtilmiştir. Feminist araştırmacılar, kadınların ve azınlıkların diğer araştırmacılar tarafından geleneksel olarak göz ardı edilen değerli deneyimlere, endişelere ve bakış açılarına

sahip olduğuna inanmaktadırlar. Araştırmaya sosyal bilimciler tarafından değer verilip azınlıkların bakış açılarına yeterince "değer verildiğinde", azınlıkların deneyimleri doğrulanır ve ciddiye alınır . Örneğin, bir kadın kendi hayatında belirli bir zorluk yaşıyorsa, yaşadıklarının tamamen anekdot ve önemsiz olduğunu düşünebilmektedir. Bununla birlikte, bir araştırmacı bu özel konu üzerinde bir araştırma yaptığında ve bunun bir grup insan arasında yaygın olduğunu bulduğunda, bu grubun yaşanmış deneyimleri araştırma topluluğu tarafından doğrulanmakta ve "gerçek" olarak kabul edilmektedir. Feminist bilinçlendirme, sesleri ellerinden alınacak olan bu marjinalleştirilmiş nüfusların sesini duyurmakla ilgilenmekte ve bu nedenle "araştırmacı, katılımcılara seslerinin verildiği bir araç" olmaktadır (Ardovini, 2015).

Cinsel suçlar üzerine feminist teoriler ve feminist araştırmalar, Stanley ve Wise (1983) tarafından sıralanan üç yönergeyi takip etme eğilimindedirler. Kadınların yaygın cinsel saldırı, cinsel taciz ve son zamanlarda intikam pornosu tarafından ezildiğini kabul etmişlerdir. Toplumun tecavüz kültürünün baskıcı olduğunu ve tam eşitliği sağlamak için yaygın bir sosyal ve politika değişikliğinin kültürel hareketinin gerekli olduğunu belirtilmişlerdir (Anderson & Doherty, 2008). Ayrıca, tecavüz kültürü üzerine feminist araştırma, "tecavüz hakkında sosyal ve politik farkındalık yaratmaktan neredeyse tek sorumlu" olmuştur (Ward, 1995, s. 36). Ayrıca bu araştırmalar, bir tecavüz mağdurunun geçmiş cinsel hayatının mahkemede tartışılmasını yasaklayan tecavüz kalkanı yasaları gibi yasaların tecavüz mağdurlarına daha fazla koruma sağlamasına araç olarak çıkarılmasına yardımcı olmuştur (Held & McLaughlin, 2014) Benzer şekilde, tez çalışmasında, toplumun intikam pornosu ve mağdurlarına yönelik görüşlerinin yanı sıra kadınların intikam pornosu yoluyla ezildiğini kabul edilebilir. C. Wright Mills'in vizyonuna uygun olarak, bu araştırma aracılığıyla intikam pornosunun mağduru olmanın getirdiği "kişisel" sorunların siyasi ve toplumsal sorunlar olduğunu ve ancak sosyal ve politik olarak yaygın kolektif eylem yoluyla gerçekten çözülebilecek olduğunu kabul etmek gerekir. Son olarak, amacım kadınları yaygın ve sistematik bir şekilde mağdur eden ve ezen intikam pornosunun

“kamusal bir sorun” olmasına dair farkındalık yaratmak olduğundan, bu araştırma kendi feminist bilincim tarafından yönlendirilmiştir.

Feminist teoriler, bu nedenle, geleneksel somut düzeni incelemek anlamında tipik olarak “test edilebilecek” teoriler değildir. İstatistiksel araştırmalar feminist meselelere bağlam, sayılar ve bir arka plan sağlarken, nitel araştırmalar kadınların yaşadığı deneyimlerin derinlemesine tanımlarını sağlarken bilinç yükseltmeye yardımcı olmaktadır (Ardovini, 2015). Birçok araştırmacı bu nedenle feminist araştırma yaparken nitel yöntemleri tercih etmektedir. Bu feminist araştırmacılar, kadınları doğal bağlamlarında incelemenin ve kadınların deneyimlerini, ataerkil değerlere sahip ataerkil bir toplumda yaşamanın daha geniş bağlamı içinde anlamanın önemini vurgulamaktadır (Ward, 1995). Kadınlarla gerçek dünyada, gündelik hayatı yansıtan tanıdık durumlarda çalışmayı, iyi tasarlanmış bir araştırma için gerekli olan “kontrolden” feragat etmeyi, katılımcılar için anlamı ve değeri olan bir çalışmayı başarmayı tercih etmişlerdir (Ward, 1995). Bu araştırmacılar, hipotezleri kabul etmek veya reddetmek için yeterince önemli olan nicel çalışmaların değerini ve önemini anlamakla birlikte, aynı zamanda bir kadının yaşadığı deneyimi anlamanın getirebileceği değeri de anlamaktadırlar. Mevcut araştırmadaki amacım, ataerkil bir toplumda yaşamanın daha geniş bağlamında intikam pornosu mağdurları olarak kadınların deneyimlerini yaşanmış deneyimlerine dair içgörü kazanarak ve bu deneyimleri kolektif bir ölçekte anlamlandırarak anlamaktır. Bu nedenle, bu araştırmada araştırma için intikam pornosu mağduru kadınlarla derinlemesine görüşmeler yapılmıştır.

3. Gereç ve Yöntem

Söz konusu çalışmanın yapılması için İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Etik Kurulu'ndan 09/09/2021 tarih ve E-86669574-302.14.06-180610 sayılı yazısıyla onay alınmıştır.

Araştırma konusu için seçilen yöntem derinlemesine mülakat yöntemi olmakla birlikte katılımcı sayısı 9 kadın ile sınırlandırılmıştır. Ancak bu kadınlardan 2'si yarı yapılandırılmış form aracılığıyla yazılı olarak soruları yanıtlayabileceğini söylediği için kendilerine form gönderilerek cevaplara ulaşılmıştır.

Bu araştırmada giriş ve amaç adlı bölümde sıralanan sorulara cevap ararken yaygın sosyal bilimler araştırma yöntemlerinden ayrılarak feminist yöntemin önerdiği yöntemler kullanılmıştır. Bu yol ayrımının ve yöntem farkının sebebi, kadınların özne olduğu araştırmalarda sosyal bilimlerin klasik metotlarının kadınların deneyimine ışık tutmakta yetersiz kalmasıdır. Araştırmacı ile mülakat yapmayı kabul eden kadınlara bu araştırmanın klasik araştıran ve araştırılan düzleminde gitmeyeceğini, karşılıklı öğrenme şeklinde ilerleyeceği detaylıca anlatılmıştır. Kadınlara araştırmacı ile paylaştıkları/paylaşacakları olayın detaylarından dolayı yargılanmayacakları/utandırılmayacakları pek çok kez belirtilmiştir. İlgili hususların yinelenen şekilde katılımcılarla paylaşılmasının nedeni kadınların maruz bırakıldıkları intikam pornosu şiddetini anlatırken psikolojik iyilik hallerinin gözetilmesine önem gösterilmesi ve güven ilişkisinin kurularak derin bir paylaşım alanının yaratılmaya çalışılması olmuştur. Bu araştırma düzleminde karşımıza çıkan soru "Feminist metodoloji sosyal bilimler araştırmaları için neler öneriyor?" oldu. Bu konuda ilk uğrak noktası şu oldu: Cook ve Fonow'un sosyoloji alanındaki feminist metodolojinin 5 temel ilkesinin varlığından söz etmektedirler:

1. Tüm sosyal düzenin temel özelliği olarak toplumsal cinsiyet ve toplumsal cinsiyet dengesizliğinin önemini sürekli ve reflektif olarak göz önüne alma zorunluluğu,

2. Bir “görme biçimi” ve genel bir eğilim olarak ve metodolojik bir araç olarak bilinç geliştirmenin önemi,
3. Bireysel deneyimlerin bilimsel olmadığı, araştırmanın özne ve nesnesinin birbirinden ayrı tutulabileceğini varsayan nesnellik normuna meydan okuma gerekliliği,
4. Bilginin nesneleri olarak kadınların sömürüldüğünün kabul edilmesi ve feminist araştırma için normatif prensiplerin göz önüne alınması,
5. Araştırma aracılığıyla, ataerkil pratik alanlarının dönüştürülmesi ve kadınların güçlendirilmesinin vurgulanması (Cook & Fonow, 1986).

Bu 5 temel ilkeyle birlikte Marie Mies ise feminist araştırmanın metodolojik ilkelerini şöyle sıralamıştır:

1. Değerden arınmış araştırma önermesi, araştırma nesnelerine karşı tarafsızlık ve kayıtsızlık ilkesi yerine, araştırma nesneleri ile kısmen taraf tutan, kısmi özdeşleşmeyle gerçekleştirilen “bilinçli taraflılık” benimsenmelidir. Burada Sandra Harding’in “kesin olan şey ister kadın ister erkek olsun, günlük yaşamda kadın sömürüsüne etkin bir biçimde karşı çıkmayan bir kişinin cinsiyetçilik ve erkek merkezciliği tarafından çarpıtılmamış herhangi bir konudaki toplumsal araştırmayı yapamayacağı gerçeğidir ” düşüncesini de hatırlamak gerekir.
2. Araştırmacı ve araştırma nesneleri arasındaki yatay olmayan ilişki ve yukarıdan bakış, yerini aşağıdan ve eşitlikçi bakışa bırakmalıdır.
3. Salt düşünmeye dayalı, katılımcı olmayan “seyirci bilgisi”, kadının kurtuluşu için yerini eylemlerde, hareketlerde ve mücadelelerde aktif katılımcılığa bırakmalıdır.
4. Kadınların ezilmesi ve sömürülmesine karşı çıkmak, ataerkil sistemi anlamak ve araçlarını keşfetmek için başlangıçtır.
5. Araştırma süreci hem araştırma özneleri sosyal bilimciler, hem de araştırma nesneleri (hedef gruplar olarak kadınlar) için bir bilinçlenme süreci olarak yaşanır.

6. Kadınların problem-çözüm metodolojisi ile kolektif bir iç sorgulama yapmaları, kadınların bireysel ve sosyal tarihlerinin incelenmesiyle yan yana gitmelidir.
7. Kadınlar kendi deneyimlerini kolektifleştirmeye ve içtenlikle açmaya başlamadıkça, kendi tarihlerine sahip çıkamazlar (Mies, 1995).

Bu bilgiler doğrultusunda örneklem grubunu 18 yaş ve üzeri, kadın, internet kullanımı aktif bireyler oluşturdu. İntikam pornosu ya da kişilerin cinsel içerikli görüntülerinin rıza dışı paylaşımı konusunda örneklem bulmanın zor olacağı düşünülerek araştırmanın ve araştırmacının iletişim bilgilerini içeren bir görsel hazırlanarak bu görsel Instagram, Twitter ve Whatsapp gruplarında paylaşıldı. Paylaşılan mecralardan araştırmaya katılmak için başlangıçta toplam 18 kadın olumlu geri dönüş yaptı. Görüşmeler derinlemesine mülakat şeklinde ilerleyeceğinden görüşmelerin takviminin oluşturulması gerekti. Bu takvimler katılımcıların isteğine göre – her ne kadar araştırmanın başlangıcında her görüşmede psikolog eşliği olacağı belirtilse de katılımcıların bir kısmı olayı yalnızca araştırmacı ile paylaşmak istediklerini belirtti- psikolog eşliğinde yapılacak görüşmeler ve psikolog olmaksızın yapılacak görüşmeler şeklinde iki bölüme ayrıldı. Ayrılan bölümlerin takviminin oluşturulmasından sonra online şekilde görüntülenebilecek ve katılımcılara uygun tarihleri işaretlemelerini sağlayacak online form katılımcıların iletişim kurdukları sosyal medya hesaplarına ve cep telefonlarına mesaj olarak gönderildi. Online şekilde hazırlanan görüşme formunun başına gönüllü onam formuna onay verme kısmı koyuldu. Gönüllü onam formu açık ve net bir şekilde katılımcılar tarafından anlaşıldıktan sonra formun altında yer alan onaylıyorum/onaylamıyorum kutucuğuna işaretleme sağlanarak takvim işaretleme kısmına geçilmesi sağlandı. Belirlenen tarihlerde görüşmeler COVİD-19 nedeniyle Zoom Meeting adlı görüntülü ve sesli görüşme programı ile akıllı telefon üzerinden yapıldı. Bu takvim oluşturma aşaması sonrasında, bazı katılımcılar belirlenen saatte görüşmeye online şekilde katılırken, bazı katılımcılar – ki bu toplamda 9 kişidir- görüşmeye gelmedi. Görüşmeye gelmeyenlerden 4 katılımcı geri bildirim vererek,

çalışma afişini ilk gördüklerinde araştırmaya katılabileceklerini ve maruz bırakıldıkları şiddeti anlatabileceklerini düşündüklerini ancak zaman ilerledikçe bu paylaşımı yapmayı istemediklerini, bu paylaşımın kendileri için çok zor olduğunu ve yapamayacaklarını belirtmişlerdir. Çalışmaya katılım gönüllülük esasına dayandığı için geri bildirim veren katılımcılara ihtiyaç duydukları hukuki ya da psikolojik bir destek olup olmadığı sorulduktan sonra araştırma için ikinci bir görüşme çabasına girilmedi. Geriye kalan 5 katılımcı ise herhangi bir geri dönüş yapmadı ve akıbetlerine dair bilgilerini de paylaşmadılar. Bu katılımcılara da araştırmaya katılırken kullandıkları çevrim içi platformlardan geri dönüş yapılarak, çalışmaya katılmasalar da desteğe ihtiyaç duydukları anda hukuki ve psikolojik destek sunulacağını belirten bir yazılı mesaj gönderildi. Teze gönüllü şekilde katılan katılımcılarla yaklaşık 80 dakikalık derinlemesine mülakat yapıldı. Katılımcılar aşağıdaki tabloda görüleceği gibi sınıflandırıldı:

Tablo I. Katılımcıların Özellikleri

Görüşme Yapılan Kişi	Olay Zamanı	Meslek	Cinsel Yönelim	Yaş	İntikam Pornosu Türü
(A)	2021	Ofis Çalışanı	Biseksüel	26	Çevrimiçi Platform
(B)	2017	Öğretmen	Heteroseksüel	39	Yakın Sosyal Çevre-İşverene Gönderim
(D)	2021	Psikolog	Biseksüel	24	Tehdit
(E)	2021	Çalışmıyor	Heteroseksüel	26	Yakın Sosyal Çevre-Çevrimiçi Platform
(G)	2018	Psikolog	Heteroseksüel	27	Tehdit
(İ)	2021	Öğrenci	Heteroseksüel	21	Tehdit
(Ş)	2018	Öğretmen	Heteroseksüel	32	Tehdit
(M)	2017	Psikolog	Biseksüel	26	Tehdit
(Y)	2017	Öğretmen	Heteroseksüel	32	Tehdit

Tabloda katılımcıların gerçek isimleri yer almamaktadır. Katılımcıların derinlemesine mülakat görüşmelerinde tekrarlayan şekilde anonim kalma ihtiyaçlarını belirtmeleri nedeniyle onlara takma isim de verilmemiş ve bu nedenle yalnızca harflerle tanımlanmışlardır.

İntikam pornosunun tabloda belirtilen türlere ayrılmasında Bates (2015)'in intikam pornosu mağduru 18 kadınla yapmış olduğu derinlemesine mülakatta elde edilen bulgulardan yola çıkılmıştır.

Bu tez çalışmasına katılımcı bulmanın zorluğu bir yana, diğer yandan araştırmaya katılan katılımcıların maruz bırakıldıkları şiddeti anlatmaları da çok zor oldu. Araştırmanın yardımcı araştırmacısı olarak belirlenen psikolog ile yapılmasının gerekliliği burada ortaya çıktı. Ancak yukarıda belirtildiği gibi katılımcı kadınlar kendi iyilik hallerinin gözetilmesi için psikoloğun bulunmasını istemek yerine, paylaşacakları bilgilerin gizliliğini korumak için yalnızca araştırmacıyla görüşmeyi tercih etti. Bu araştırmada feminist bir yöntem kullanıldığı için katılımcıların sadece akademik alana katkı sunma amacıyla değil, aynı zamanda araştırma aracılığıyla kendileriyle benzer deneyimleri yaşayan kadınlara ulaşma ve onların deneyimlerinden yararlanma fırsatına da erişilmesini amaçlanmıştır. Nitekim araştırma bitiminde açılması planlanan intikam pornosu deneyim paylaşım web sitesi bu şiddet türüne maruz bırakılan kadınları bir araya getirmeyi amaçlamaktadır.

Bu araştırmada mağdur kelimesi yerine hayatta kalan kelimesi kullanılması öngörülmüştü. Hayatta kalan, hayatının bir döneminde cinsel şiddetin herhangi bir biçimine maruz bırakılmış olan kişi demektedir. İngilizcede survivor kelimesinden gelmektedir. Cinsel şiddete maruz bırakılmış bireyler için, "mağdur" ya da "kurban" yerine daha güçlendirici olan "hayatta kalan" kelimesinin kullanılması tercih edilebileceği belirtilmiştir. Hangi tanımı kullanacağına en iyi kişinin kendisi karar verir. Hayatta kalmak; yaşanılan şiddet ve yarattığı travmanın ölçüsü ne olursa olsun, içinizdeki güçle, kendinize tutunarak ve çevrenizden destek

alarak şifa bulabileceğinizi daha tatminkar ve üretken bir hayat yaşanabileceğini anlatmaktadır (Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği, 2019). Bu tanımdan yola çıkarak, tezin katılımcılarının hayatta kalan kavramını kendilerini tanımlamak için uygun bir kavram olmayabileceğine dair endişeleri sebebiyle katılımcılar "mağdur" olarak anılmıştır.

> *"Açıkcası hayatta kalan konusunda bu benim düşündüğüm bir şey. Bu bana kötü hissettirmiyor hayır ama bir taraftan da şunu hissettiriyor; evet ben hayatta kalanım ama peki hayatta kalmayanlar? Oraya da bir göndermesi varmış gibi hissediyorum. Bu şu an olumsuz bir duygu yaratmıyor ama bunu ilk yaşadığım zaman bunu duysaydım hayatta kaldığım için de suçluluk duyar mıydım acaba? Hayatta kalmayanları ne yapacağız o zaman öyle bir yerden de tınlıyor kulağıma. O yüzden de kişi kendini tanımlamak istiyorsa öyle tanımlamayı uygun buluyorum. Mağdur diyorsa evet bir olayın mağduru gerçekten. Hayatta kalan demek istiyorsa ve kendini böyle daha güçlü hissediyorsa böyle tanımlamak. Bu konuda ortak bir karar varmak çok kolay olmayabiliyor." (Katılımcılardan M)*

4. Bulgular

Bu bölümde katılımcılarla yapılan görüşmelerin deşifreleri sonucu çıkan uzun tutanaklardan elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Önce katılımcıların kendi anlatımları aracılığıyla olay örgüsüne yer verilecek ve bu sayede yakın partner şiddeti ortaya konacaktır. Takip eden bölümde intikam pornosunun duygusal etkileri, ilişkiler -özellikle aile ilişkileri-, failin cezalandırılması, hukuki sürece dair görüşler, hukuki sürece dair öneriler başlıklarında diğer bulgulara yer verilecektir.

4.1.İntikam Pornosunda Olay Örgüsü ve Yakın Partner Şiddeti

Toplumdaki yerleşik inanca yani tecavüz mitlerine göre kadınlar hep tanımadıkları biri tarafından cinsel şiddete maruz bırakılmaktadır (Donovan,2003). Bu bölümde bu mitlerin aslında gerçekten mit olduğunu, cinsel şiddetin yüksek oranda kadınların tanıdıkları biri tarafından maruz bırakıldıkları bir şiddet türü olduğunu doğrular bulgulara yer verilmiştir.
İntikam pornosu yakın partner şiddeti olarak geçtiği için bu bölümde bulguları başlıklara ayırmadan önce, çalışmadaki katılımcıların intikam pornosundan ne şekilde mağdur olduklarının, intikam pornosu faillerinin katılımcıların hayatlarına nasıl girdiklerinin, bu kişilerin kim olduklarının, katılımcıların bu kişiyi tanıyıp tanımadıklarının ve intikam pornosunun ilişkinin ya da iletişimin hangi aşamasında ortaya çıktığının anlaşılması adına katılımcıların kendi cümleleriyle anlattıkları olay örgülerine yer verilerek hikayeleri aktarılmıştır.

Katılımcılardan A, Twitter üzerinden tanışıp konuşmaya başladığı bu kişiyle sexting yaptığını ve sürecin şu şekilde geliştiğini ifade etmiştir:

> *Twitter'dan biriyle konuşuyordum uzunca bir süredir. Ne zaman açtım ben Twitter'ı? Şubatta açtım galiba. Nisan mayıs arası oluyor böyle bir şey. Ankara'da yaşıyordu, bir X firmasının sahibiydi. Bana hediyeler falan da göndermişti. Sonra ben Twitter'ı kapattım. Sonra Instagram'dan biri yazdı. Ama bu Twitter'dan konuştuğum kişiyle biz*

baya ilerletmiştik konuşmayı ve sonra böyle fotoğraflar falan atıyorduk birbirimize. Ben de atıyordum o da atıyordu. Sonrasında ben Twitter'ı kapattım. Hiç böyle bir iletişim numarası falan da vermedim. Verdim mi tam hatırlamıyorum aslında. Sonrasında Instagram'da biri yazdı. "Saatin ne kadar?" diye. Dedim ne saçmalıyorsun. Sonra yok bir şey dedi. Sonra birkaç defa daha yazdı. Tanımadığım bir kişiydi yani. Arkadaş listemde de ekli değil. Ama o zaman yazabiliyorlardı şu an yazamazlar. Ben dedim nereden varıyorsunuz böyle bir kanıya, öyle bir şey yapmıyorum falan. Sonra millete gelince yapıyorsun ama bize gelince mi yapmıyorsun gibi bir şey söyledi. Ne alakası var dedim. Yardırmaya başladım ben de, küfretmedim ama, ne saçmalıyorsun gibi bir şeyler söyledim. Sonra bu kişi bana pat diye şeyi attı. Telegram grubunda fotoğrafların var, böyle bir şey söyledi. İnanmadım ilk başta sonra attı bana fotoğrafları. Şok oldum.

A, sonrasında kendisine Telegram uygulamasından ekran görüntüsü atan kişinin kendisine yazmaya devam ettiğini belirtmiştir. Konuştuğu kişinin A'nın fotoğrafını Telegram uygulamasında Twitter kullanıcı adıyla paylaştığı şu şekilde ifade etmiştir:

Sonra bu birkaç defa daha yazmaya başladı. Belli, orospusun, fiyatını söyle falan diye. En sonunda dayanamadım engeli bastım ben de. Böyle bir şey ama muhtemelen fotoğraflarımı kaydetmişti çünkü direkt hem zaten Telegram'dan ss (ekran görüntüsü) almış ama fotoğrafı da kaydetmiş. Bana ilk başta çünkü kendi fotoğrafımı atmıştı. Nereden erişecek? Telegram grubundan kaydetmiş muhtemelen. Bu şekilde oldu, sonrasında engelledim. Bir daha da ulaşamadı zaten ama şey oldum, acaba başka kimde vardır. Çünkü o dönem sürekli bir takip isteği. Muhtemelen şöyle bir şey oldu. Twitter kullanıcı adım da aynıydı, o kişiyle konuşurken. O bile paylaşılmış çünkü benim o kişi mesela Instagram'dan yazan kişiyle hiçbir alakam yok ve ismim öyle kolay bulunabilen bir isim değil, ortak arkadaş olmadığı sürece onun listesinde çıkmam ve numaram da yoksa… ismimle birlikte paylaşmış Twitter kullanıcı adımı.

Katılımcılardan Ş, 2 yıllık ilişkisi olan eski partnerinin kendisine yaşattığı süreci şu şekilde ifade etmiştir:

Eski partner. İki yılı aşkın bir süredir beraberliğimiz vardı. Benden oldukça yaşça büyük birisiydi. Aynı zamanda okulda müdürümdü benim, çalıştığım okulda. Zaten çok fazla manipülasyona maruz kalıyordum bu ilişkide. Bir şekilde bitirmenin bir yolunu buldum. 2-2.5 yıl arası bitiremiyordum, adım atamıyordum, onun tahakkümü altına girmiştim her anlamda. Hem yaşının verdiği şey üzerimde baskı kurmasına olanak sağlıyordu. Hem yaşadığım yer hem mesleki olarak onu daha şey bir pozisyonda görüyor olmam… Bir şekilde bitiremiyordum. Daha sonra aslında başka bir ilişki başlayarak bir şekilde bitirdim bunu. Belki bilmiyorum, o kişiden rahatsız olmuştur diye düşünüyorum. Ben söylesem bu kadar kıyamet koparır mıydı bilmiyorum. Biraz onda küçük yerin büyük insanı egosu da vardı. Saldırının dozunu çok fazla arttırdı. Bunu onu anlamak için söylemiyorum tam tersine ne kadar küçük hesapların peşinde olduğunu ifade etmek için söylüyorum.

Olayın oluş şeklini ve kişinin elindeki görüntüleri nasıl elde ettiğini şu şekilde ifade etmiştir:

Çünkü ben böyle bir görüntüyü görmedim ama beni bununla ciddi anlamda tehdit etti. Bunu sonra bana şey diye anlattı, benim başka ilişkim başlayınca bir akşam sana geldiğimde şuraya ceketimi koymuştum, ceketimin cebinde gizli kayıt yapan kalem içi kameralardan vardı. Daha sonra benden de hatıra kalması için böyle bir şey kaydettim. Sana da sen tedirgin olma diye söylemedim. Çünkü bunu hiçbir zaman bir yerde paylaşmak gibi bir amacım yoktu. Ama şu an ben senin başkasıyla olmanı kaldıramıyorum. Eğer bu işe bir son vermezsen bunu ilgili yerlerle paylaşırım. Orada

erkek arkadaşımın ailesini de kastediyordu. Bu senin için hiç iyi olmaz, sen öğretmensin, bunu izlemeyen kimse kalmaz.

Katılımcılardan İ, Instagram adlı uygulamadan tanıştığı kişiyle bir süre konuştuğunu, aralarında sexting (cinsel içerikli mesajlaşma) yaşandığını ancak İ devam etmek istemediğinde tehdit edildiğini belirtmiştir. Olayın oluş şeklini şu şekilde ifade etmiştir:

Instagram'dan DM atan biriydi. O dönem üniversite sınavından yeni çıkmıştım. Instagram'a yeni girmiştim. Üniversiteye hazırlık döneminde Instagram kullanmamıştım sonra kullanmaya başlamıştım. Üniversiteye hazırlık döneminde hiç sevgilim falan da olmamıştı. O yüzden şu andan o zamana baktığımda aslında bir cinsel isteğimin olması ya da bağlanma ihtiyacımın olması normal geliyor. Sonra Instagram'dan DM'den yazmıştı birisi. Sonra bana "Selam, naber?" yazmıştı cevap verdim. Sonra bir anket gibi bir şey attı bana, bir görsel. Cinsel içerikli şeyler vardı onu hatırlıyorum bir tek. Şu anda hangi renk çamaşır giyiyorsun gibi sorular var. Sonra ben utandım ay niye böyle şeyler atıyor diye ama o playing (oyun) hoşuma da gitmişti. Ondan sonra buna cevap verdim. Şu anda düşündüğümde o bunu rıza olarak algıladı bence direkt. Çünkü direkt sextinge (cinsel içerikli mesajlaşma) doğru gitmeye başladı mevzu. Ben o sırada ailemin yanındaydım hatta şeyi de hatırlıyorum anneannemlere gidiyorduk, yolda dolmuşta konuşuyordum, utanıyordum bir yandan konuşurken. Anneannemlere gittiğimizde konuşma biraz yavaşladı falan ama sonra dedi ki görüntülü arayayım mı? Instagram'dan görüntülü aradı. Numaramı falan hiç istemedi bu arada. Ben de o yüzden güveniyorum, numaramı istemiyor, aslında kıymet de veriyor gibi geliyordu. Sonra Instagram'dan görüntülü aradı, göğüslerin kaç beden falan dedi onu hatırlıyorum. Orda da bir şok oldum ama hala hoşuma gidiyor aslında o yüzden bir sakınca görmüyorum yani. Sonra başımı açmamı söyledi galiba onu tam

hatırlamıyorum ama. Ben bu arada tesettürlüyüm. Başını aç merak ediyorum dedi ve ben de açtım saçlarımı.

İ, kişinin devamında konuşmayı bırakmadığını ve isteklerinin giderek arttığını belirterek olaya şu şekilde devam etmiştir:

Ben rahatsız hissediyorum cinsel organını attığı için. Çünkü sonrasında kurduğu cümle "Ben sana attım sen de bana at." Ben zaten istemiyordum senden atmanı. Karşılıklı olmasını istiyor ama ben karşılığı olacak diye istemiyorum zaten baştan. Bunların hiçbiri o sırada aklına gelmiyor ama. Manipülasyon altında oluyorsun o esnada. Biraz da cinsel istek de olduğunda okey oluyorsun her şeye. Sonra biraz vakit geçti, inatla fotoğraf istiyor. Tuvalete gittim, tuvalette bir kaç poz çekildim, göğüslerimin göründüğü bir fotoğraf bir de iç çamaşırımla altımın göründüğü bir fotoğraf. Sonra ona da razı olmadı beyefendi. Onu da çıkar dedi, ben onu da çıkardım. Sonra onun işi bitti, kapattık zaten benim zevk almam gibi bir şey mümkün değil çünkü gerginim, zaten kadınlara dayatılan cinsellik erkeği memnun etmek üzerine kurulu olduğu için tamam o memnun olduysa memnunum falan geri girdim yatağa. Tam uyuyacağım diyorum, son bir kez bakim sana diyor bir daha kalkıyorum tuvalete gidiyorum fotoğraf çekiyorum geliyorum. Bunu benim yapmam imkansız normal şartlarda. Öyle bir kıskacın altında hissediyorsunuz o esnada. O günden sonra konuşmadık sanırım tam hatırlamıyorum. Yani o sexting sürecinin nasıl bittiğini hatırlamıyorum. Çünkü arkadaş olarak konuşmaya evrilmedi. Ağustos ortasında bir anda bir mesaj düştü Dm (direkt mesaj) kutuma "Bir daha yapalım mı? Yapmak istemiyorsan paylaşacağım fotoğraflarını." Screenshot (ekran görüntüsü) almış fotoğraflarımı ve o zaman Instagram'ın screenshot (ekran görüntüsü) alındığında bildirim yollama özelliği yoktu ya da ben tek görüntülemeli değil bir den çok görüntülenmeli olarak atmıştım. Sonra bunları paylaşacağım dedi. Gece yazmıştı bir de. Acayip bir kriz anı. Her şey geçiyor aklımdan.

Ailemin kulağına gitmesi, genel olarak hayatım bitti şuan diye düşündüm. Hem tesettürlü Müslüman bir kadın olmanın verdiği bir baskı var, sen nasıl hem başını açıyorsun hem her yerini açıyorsun ki fotoğraflarda yüzüm görünmüyor ama aklıma şey bile geliyor bu fotoğraf paylaşılsa tişörtümden ailem beni tanır belki de. "Nerden görecekler ki diyorum" ,"Yakınlarına atarım" diyor. Orda da bir kıskacın altındaydım. Sonra "porno siteleri var oraya koyarım, her yerde görürler, bak Instagram'ındaki herkesi tanıyorum, tüm arkadaşlarına atarım." dedi.

İ, kişinin sonrasında tehditleri bıraktığını belirtmiştir.

Katılımcılardan M, yalnızca cinsel ilişki için görüştüğü kişi tarafından artık birlikte olmak istemediğini belirttiğinde intikam pornosuna maruz bırakıldığını belirtmiştir. Olay örgüsünü şu şekilde ifade etmiştir:

Ben artık görüşmek istemediğimi söylemiştim. Çok standart ve klasik ilerliyor hikayelerimiz çok benzer oluyor. Görüşmeyi istemediğimi söylediğimde bunu kabul etmedi, görüşeceğiz falan dedi. Farklı bir şehre gitmişti o yüzden görüşmemiz kesilmişti bir taraftan da. Döndüğünde de ben artık farklı biriyle görüşmeye başlamıştım ve onunla görüşmek istemiyordum. O da böyle bir şeyin mümkün olmadığını söyledi. Bazı tehditler, hakaretler, işte seni böyle yaparım, o fotoğrafları böyle yaparım. Abimle aynı evi paylaşıyordum o dönem zaten, abine yollarım gibi şeyler olmuştu. Evet ben bir görüşmeyi sonlandırma talebinde bulundum ve "Ben başkasıyla beraberim ve onunla devam etmek istiyorum." dedim, o da "Edemezsin, edersen de olacaklara katlanırsın." dedi. Ben de ailem böyle bir şeyi duyarsa ben yaşayamam beni öldürürler diye çok korkuyordum. Beni okutmazlar daha üniversiteye yeni gitmişim, okuldan alırlar. Ben okumayacaksam mesleğim olmayacaksa, bir şey yapmayacaksam ben zaten neden yaşıyorum. Bu şey aileme gitmesin ne oluyorsa olsun fikrinde ilerledim.

Katılımcılardan B, aynı işyerinde çalıştığı eski partneri tarafından intikam pornosuna maruz bırakıldığını belirtmiştir. Fail, B'nin rızası olmadan çektiği fotoğraflarını B'nin ve kendisinin işverenlerine göndermiştir. Olayın oluş şeklini B şu şekilde ifade etmiştir:

2017 aralıkta ilişkimiz başladı. Önce kademeli bir şiddet var. Fiziksel şiddet olmadı. Tek bilinçli olduğum şey fiziksel şiddete uğramak. Bunu ailemde de görmedim. Bunun anlamını biliyordum sadece. Biri bana vursa bunun sevgiden olmayacağının bilincindeyim. Ben kendimi şiddete karşı uyanık zannediyordum. Ama bilmediğim başka şiddet türleri de varmış. Asıl mesele beni karısıyla tehdit ettiğinde oldu, işler o zaman ilginçleşti. Kendimi ikna etme yöntemim buydu, sevdiğim biri ama çok bağlı değilim ayrılabilirim vs. vs. Ama böyle olacağını ben de tahmin etmiyordum. Şantaj kasımda oldu, öncesinde baskı kademeli oldu. Olayların kopma noktası da şöyle oldu. Yeter artık dedim ben telefonu açmayacağım, ne bok yiyorsan ye deyip kapattım. İlk defa böyle bir cesarette bulundum. Orada koptu kıyamet. O hafta benim fotoğraflarımı attı patronlarıma. Son bir kez görüşmek istedi, gitmeyince ben delirdi. Arıyor arıyor ben açmayınca orada koptu zaten.

B, süreç devam ederken failden ölüm tehditleri almaya başladığını da ifade etmiştir.

Katılımcılardan G, eski partnerine ilişkilerini bitirmek istediğini söylediğinde intikam pornosunun ortaya çıktığı şu şekilde ifade etmiştir:

2018 yılının başlarında birlikte olduğum kişi haziran-temmuz aylarında ondan ayrılmak istediğimi söylediğimde bana bir şey itiraf etmesi gerektiğini söyledi. Söylediğine göre birisi ona iki farklı video ile başkalarıyla grup seks videolarımı göndermişti. Herhangi bir grup sekse dahil olmadığım için önce şaşırdım, böyle bir videonun gerçek olamayacağını anlattım ve sonrasında daha da zorlu geçti benim için. Sonra bunu bana göstermesini istedim, kendisi gönderen kişinin peşine düştüğünü telefon numarasını bulmaya çalıştığını vs. söyledi ama hep bir boşluk vardı anlattıklarında. Günler sonra

bana göstermesini istediğimde yine bilgisayarında olduğunu söyledi. Evinin otoparkında ben arabanın içinde bekledim ve videoyu getirmesini bekledim. Yine telefonuyla geldi ve benim 2015'te o zamanki sevgilime gönderdiğim banyoda kendi vücudumu çektiğim bir videoyu gösterdi. Görünce çok şaşırdım ve o an bilgisayarında var mı yok mu, bahsettiği videoların bundan farklı olduğunu söylemek aklıma gelmedi. Bu videoyu göndermediğim birinin telefonundan izlemek kötüydü. Sonrasında ben ayrıldım ondan ve bu videoyu nereden bulduğuna dair bir şey söylemedi. Ağustosta ilişki tamamen bittikten sonra zaman zaman telefonla aradı ve telefonlarına cevap vermedim, mesaj yazdı cevap vermedim. Bu aramalarında veya mesajlarında konudan bağımsız olarak "Bana grup seks yaptığın videolar gönderildi biliyorsun değil mi?" gibi mesajları gönderdi. En son yaklaşık 2 yıl önce doğrudan benle iletişime geçti. Bir daha bu konuları gündeme getirmedi, yazmadı, aramadı.

Katılımcılardan D, maruz bırakıldığı şiddetin hala devam etmesi sebebiyle olay örgüsünü kesintisiz şekilde ifade edememiş ve "intikam pornosu" olarak adlandırmamıştır. Ancak kısaca şöyle belirtmiştir:

İntikam deyince bir olay örgüsünün olması gerekiyor ve ona karşı böyle bir tavrın alınması gerekiyormuş gibi geliyor ama benim olmadı. 9 yıl kadar görüştüğüm biri vardı. Sonra bu kişi bir kızla tanıştı. O kişiye biseksüel olabileceğimden bahsettim. Bu kişi de bana grup yapmak ister misin dedi. Daha sonra beni şeyle tanıştırdı, bir kızdan bahsetti. Benim bundan hiç haberim yok. Benim görüntülerim kıza gönderilmiş. Bu kız bana ulaştı ve tehditler kız üzerinden ilerledi.

Katılımcılardan E, 4 kişiden ayrı şekilde aynı şiddete maruz bırakıldığını yüz yüze anlatamayacağı sebebiyle kendisine gönderilen yarı yapılandırılmış form üzerinden yazılı şekilde şöyle ifade etmiştir:

İlk kişi benim haberim olarak çekilmiş fotoğraf ve beraber çekindiğimiz videoları porno sitesinde yayınlamış. Maalesef uzun süreli ilişkimden olan bana her türlü şiddeti uygulayan eski erkek arkadaşım olur kendisi. Ancak rızam dışında ve benden habersiz.. ve birlikte gittiğimiz günlük evi kiralayan adamın da gizlice televizyona yerleştirilen kamera ile bizi kaydettiğini tv deki ışığın bir anda sönmesi ve erkek arkadaşımla sabahladığımız günlük kiralık evde bu kişi tarafından gecenin bir vakti tehdit vari bir şekilde taciz edilmem odaya girmeye çalışırken kapının ardından kafasını çıkararak sırıtması... Ben buradayım ve sizi başından beri izliyordum gözüm üzerinizde mesajı verdi sanki. Korku ve panik, çaresizlik hissettim. Bu kişi de muhtemelen yaymış olacak ki görüntülerimi eski telefon numarama o dönem ve olaydan hemen sonra yabancı uyruklu erkekler tarafından arapça yazılı ve emojilerden anladığım kadarıyla cinsel içerikli mesajlar yağmıştı.

Üçüncü kişi ise eski erkek arkadaşım, sözde ondan ayrılmamın verdiği acıyla birlikte olduğumuz zamanki videoları ve ona atmamı istediği özel fotoğraflarımı önce hem internette yaymakla hem de babama atmakla tehdit etti. Daha sonra da babama o fotoğrafları ve cinsel içerikli özel konuşmalarımızı attı. Yolumuzu kesip teyzeme, kuzenlerime ve anneme beni rezil etmek için birlikte olduğumuzu anlattı. Ortak iş arkadaşımıza da aramızda geçen bu cinsel birlikteliği anlatmış. Kendisi bana telefon savcılıkta incelemede olmasaydı X dediği ortak iş arkadaşımızla birlikte izleyeceğini daha doğrusu izleteceğini söyledi.

Sonuncusu ise akrabam olan eski erkek arkadaşım, beni silahla kendini vurmakla ve kardeşlerimi vurdurtmakla tehdit edip zorla görüntülüde soyunuk konuşmamı istedi.

Dediği kadar bir uygulama üzerinden benden gizli olarak görüntülü konuşmayı kaydetmiş. Daha sonra tecavüz etmek istediğini söylemiştir. İleride de, onunla cinsel ilişkiye girmeyi kabul etmediğim için kaydettiği videoma ilişkin "kocan olacak adamla birlikte izleriz" şeklinde tehdit etmiştir. Gerçekten silah kullanan birisiydi.

Katılımcılardan Y, faille hala evli olduğunu belirterek olay örüntüsünü şöyle İfade etmiştir:

Bu bahsettiğim kişi benim sevgilimdi. Sonrasında da evlendiğim kişi oldu. Sonra ayrılmakta zorlandığım kişi oldu. Biz kaç yılında sevgili olduk, 2008. 2008 yılında üniversitedeyken sevgili olduk zaten onun öncesinde de aynı liseye gidiyorduk. Üniversiteye giderken sevgili olduk ama liseden beri arkadaşız. Sevgili olduğumuz süre içerisinde bizim ayrı yaşadığımız zamanlar oldu. Ben bu sıralarda bir ya da iki kez ama üç olmadığına eminim vücudumun görece çıplak olan bölgelerinden fotoğraf gönderdim. Bunları imha edeceğini söylemişti. Ancak etmemiş. Etmemişi de onun beyanına dayanarak söylüyorum. Etmediğini söyledi. Ben ondan ayrılmak istediğimde beni bunu yaymakla, aileme duyurmakla, "Seni etrafa rezil ederim." gibi şeylerle tehdit etti. Ondan sonra ben ondan ayrıldım. İşte 2016'nın yazıydı. Sonra işte tehditlere filan. Birkaç ay görüşmedik. Ondan sonra Kasım, 2016 Kasım. O sıralarda tekrar görüşmeye başladık. Görüşüyoruz ama ben şeyi biliyorum duygumu biliyorum. Onu sevmiyorum onu artık istemiyorum ama bu girdaptan da kurtulamıyorum. Ondan sonra beni sevdiğini ben sensiz yapamam, beni çok sevdiğini işte gelecekteki ailesi olarak gördüğünü yani her türlü takıntılı şeyleri söyledi yaptı etti diyeyim. Tabii ben bunu tekrardan soramadım hani sildin mi ettin mi diye. Hani böyle ufak ufak alttan alta sormaya çalıştığımda işte eşim olarak gördüğüm kişiye tabii ki bunu yapmam

yapmadım. İşte hiçbir yere yüklemedim göndermedim falan gibisinden söyledi. Benim herhangi bir platforma yükleyip yüklemediğine dair bilgim yok.

Olay örgülerinden görüldüğü gibi, intikam pornosunun ortaya çıkışı genellikle romantik bir ilişkinin bitişi, partnerden ayrılma isteğinin karşı tarafa söylenmesi ve iletişimin aniden kesilmesi gibi durumlarda ortaya çıkmaktadır. Failler, kadınları ilişkide tutabilmek ve ayrılığın yaşanmaması için intikam pornosunu bir tehdit unsuru olarak kullanmaya çalışmışlardır. Tüm katılımcılar için olmasa da, katılımcıların çoğu bu intikam pornosu tehdidi nedeniyle ilişkiye bir süre devam etmiş, evlenmiş ya da tehdit unsuru olan görüntü ya da videonun aile ve sosyal medya aracılığı ile toplumla paylaşılmaması için mücadele yöntemi olarak yine ilişkiyi bitirmemişlerdir. Olay örgülerinde dikkat çeken unsurun, fail erkeklerin kadın partnerlerini ilişkide tutabilmek için ilk olarak intikam pornosu tehdidini kullanmayı düşünmeleridir. Failler, partnerleri için çıplak görüntülerin aileye, yakın sosyal çevreye ya da internet aracılığıyla kalabalık bir grupla paylaşılmasının etkili bir tehdit unsuru olduğunun bilincine, toplumda mevcut olan kadının çıplaklığı nedeniyle utandırılması, toplumda yaygın olan namus anlayışı ve kadın bedeninin metalaştırılması aracılığıyla ulaşmaktadırlar.

4.2. Şiddet Döngüsü ve Manipülasyon

Bulguların bu kısmında olay örgülerinden sonra katılımcıların kendi süreçlerini aktarırken kullandıkları ve mevcut ilişkiden çıkamamalarına sebep olan şiddet döngüsü ve manipülasyon anlatılarına yer verilecektir. Katılımcılardan bazıları maruz bırakıldıkları eyleme manipülasyon derken bazıları ise dolaylı yoldan manipüle edilerek ilişkide tutulduklarını, psikolojik destek aldıktan sonra yaşadıkları süreci daha kolay adlandırdıklarını belirtmişlerdir. Katılımcılardan Ş, eski partneriyle olan ilişkisi boyunca sürekli manipülasyona maruz bırakıldığını, şiddet döngüsünü fark ettiğini ve ilişkiden çıkamadığını belirtmiştir:

Ben bu ilişkiyi uzunca bir süre bitirmeye çalıştım ama bir şekilde ilişkinin içinde hırpalanan taraf. İyi değildim ilişkinin içinde ama bitiremiyordum. Bitmemesini ben istiyordum. Bu da şey olabilir, bunu da kullanabilir. Ben o dönemde evlenmek istemedim onunla hala bunun davasını güdüyor, denebilir. Geçerli bir şey mi değil ama yine de böyle onun sinsiliğinden çok korkuyorum. O kadar farklı çalışıyor ki zihni, bu kısımdan da çok endişe ediyorum.

Zaten çok fazla manipülasyona maruz kalıyordum bu ilişkide. Bir şekilde bitirmenin bir yolunu buldum. 2-2.5 yıl arası bitiremiyordum, adım atamıyordum, onun tahakkümü altına girmiştim her anlamda. Hem yaşının verdiği şey üzerimde baskı kurmasına olanak sağlıyordu. Hem yaşadığım yer hem mesleki olarak onu daha şey bir pozisyonda görüyor olmam…

O kadar çok şey oluyor ki konuşacak. Zaten hatırladıklarımla başa çıkmak ayrı bir de hatırlamadığım şeyler de ortaya çıkıyor sonrasında. Bir de az önce bahsettiğimiz şiddet döngüsü ailede başladıysa, ailede olanlarla çalışmak başka. 36 yaşındayım bu yıla kadar ilişkilerimin bir şekilde hepsinde o döngü vardı. O yineleme şeyi hiç bitmiyor gerçekten. Bitmediği için çok fazla şey var zaten.

Katılımcılardan İ, Instagram üzerinden sexting yaptığı kişinin "kıskancında" kaldığını belirterek normalde yapmayacağı davranışları konuşma sırasında yaptığından bahsetmiştir:

Bunların hiçbiri o sırada aklına gelmiyor ama. Manipülasyon altında oluyorsun o esnada. Biraz da cinsel istek de olduğunda tamam oluyorsun her şeye. Sonra onun işi bitti, kapattık zaten benim zevk almam gibi bir şey mümkün değil çünkü gerginim, zaten kadınlara dayatılan cinsellik erkeği memnun etmek üzerine kurulu olduğu için tamam o memnun olduysa memnunum falan geri girdim yatağa. Bunu benim yapmam imkansız normal şartlarda. Öyle bir kıskacın altında hissediyorsunuz o esnada.

Katılımcılardan B, kendi sürecine dair yaşadıkları için destek arayışına girdiğinde öğrendiği bilgiler sayesinde yaşadığı ilişkinin şiddet döngüsünde gerçekleştiğini belirtmiştir:

Şantaj 2017 nisan gibi başladı. 2017 kasım gibi arada 5 6 ay var. Benim kopma girişimlerim başladı. Sonradan parçaları birleştirdiğimde oluşan bir şey vardı. Önce baskı, bunu ilk şey zannediyordum tatlı, beni kıskanıyor falan. Sonra içerek küfrederek arama. Bunları kavga olarak nitelendirdim veya bunlar iyi şeyler ayaklarına yedim. Üzerine gittim bunların ama sonra kendi kendimi ikna ettim. Meğer şiddet döngüsü denen bir şey varmış ve ben o döngünün içindeymişim. Ondan sonra zihnimde baskıyı çok abartmaya falan başladım, razı gelmeye başladım, benim için sonrası çok korkunçlaşıyor. Onu alttan almaya çalışarak ilişkiyi yürütmeye çalışıyordum ama kafamda şey var bu kadar ileriye gitmez herhalde diyordum açıkçası.

Katılımcılardan Y, uzun süredir birlikte olduğu partneri tarafından intikam pornosuna maruz bırakılarak fail ile evlenmek zorunda bırakılmıştır. Failden ayrılamadığını ve bir noktada kendini bu ilişki içinde tutmak için ikna etmeye çabaladığını belirtmiştir:

Ayrılmaya çalıştım ve tehdit edildim. Sonrasında işte kasım gibi tekrar görüşmeye başladık ben ama böyle korka korka ilerliyorum. Sonra bana evlenme teklif etti. Ve bu girdaptan kurtulamadım. Evlendim.

Evlendikten sonra şey gibiydi. Çok mutlu, sonunda istediği hayalini kurduğu kişiyle evli. Bana herhangi bir şekilde kötü davranışı olmadı ne istiyorsam yapıyordu. Hani dışarıdan bakıldığında şey daha ne istiyorsun noktasındaydım çok kişi için. Yani beni gerçekten seviyor hissi o durum için o saçma ancak o durum için mücadele etmek için tutunduğum bir kale gibiydi. Ama aslında biliyorum gerçek değildi. Duyguları kandıramazsınız. Ben en azından bunu yapamıyorum. Zihnen düşünüyorum evet beni seviyor beni sevdiği için yaptı hani hayatından çıkmayayım diye yaptı diyordum ama

dönüp içeride ben seviyor muyum kalbim atıyor mu diye baktığımda hayır yani hayır değil.

Şiddet döngüsü ve manipülasyonun tek başına intikam pornosu için yeterli bir açıklama olmadığının kabul edilmesi gerekmekle birlikte bu iki husus aslında katılımcı kadınların yaşadıkları ilişki örüntüleriyle yakından ilişkilidir. İntikam pornosu bu ilişki örüntülerinin yalnızca bir sonucu ve bu sonuç ile birlikte faillerin kadınlara karşı ellerinde tuttukları bir ayrılık "kozu" olarak değerlendirilmektedir.

4.3. İntikam Pornosunun Duygusal Etkileri

Araştırmanın bu bölümünde intikam pornosunun mağdurlar üzerindeki duygusal etkilerine bakılacaktır. Katılımcılar belirtilen duygusal etkileri farklı şekillerde yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Ancak bulgular incelediğinde yaygın olarak; depresyon, anksiyete, güven problemi, kilo kaybı, yüksek korku (özellikle aile desteğinden yoksun kalmak), özgüven düşüklüğü yaşadıklarını belirtmişlerdir.

4.3.1."Ben bu fotoğrafı sadece o kişiye göndermiştim.": İntikam pornosu sonrası güven problemleri

Katılımcıların çoğu intikam pornosu sonrasında güven kaybı yaşadıklarını ve maruz bırakıldıkları şiddete bir daha maruz kalmamak için önlemler aldıklarını belirtmişlerdir. Katılımcılardan A, intikam pornosu sonrası yaşadığı güven problemini şu şekilde ifade etmiştir:

Böyle bir şey yapacağını asla beklemediğim biri, sonuçta konuşurken öyle hissetmiyorsun. Bu kişi güvenilir zannediyorsun. Ama ben bu fotoğrafı sadece o kişiye göndermiştim. Bir daha kimseye bir şey atmadım. Fakat şöyle bir şey oldu, Instagram'daki fotoğraflarımı kaldırdım. Hatta biri daha ulaştı. Telegram'dan bahsetmedi ama şey dedi "fotoğraflarını görmüyor musun ne kadar açık" dedi. Muhtemelen Telegram'dan ulaştı diye tahmin ediyorum. Çünkü aynı şekilde o da tanımadığım bir insan ve beni nereden buluyor? Ve sürekli seks teklifinde bulunuyor

ama reddediyorum, kabul etmiyorum. Neyi kasıyorsun görmüyor musun fotoğrafların ne kadar açık üzerinden bir şeye girdi ama sonrasında kaldırdım. Braletli (iç çamaşırı türevi bir giysi) fotoğraflarım vardı, çoğunu kaldırdım. Daha seksi sayılabilecek fotoğraflarımı kaldırdım. Yok şu an Instagramım, bir daha paylaşmayı da düşünmüyorum açık fotoğraflar. Çünkü o bile güven vermiyor artık. Instagram'da tamam kendi sayfam ama… Bir sürü yine istek yağıyor tanımadığım insanlar, hala yağıyor yani. Tanımıyorum, sıfır ortak arkadaş. Hesabım gizli, gelip nereden buluyorlar beni bilmiyorum.

A, kendisini intikam pornosuna maruz bırakan kişi ile Twitter adlı çevrimiçi platformda tanıştığını, bir süre konuştuklarını ve bu süre içerisinde sexting (cinsel içerikli mesajlaşma) yaptıklarını ve bu sebeple kişiye çıplak fotoğraflarını attığı belirtmiştir. A bir süre sonra Twitter hesabını kapatmış ancak hesabı kapatırken konuştuğu kişiye herhangi bir iletişim numarası vermemiştir. A, kişinin bu sebep nedeniyle onun fotoğraflarını Telegram grubuna attığını ifade etmiştir. Yaşadığı güvenme problemini devamında şu şekilde ifade etmiştir:

Geride kalsın istiyorum. Tamam oldu ama bitsin. Biter mi? Umarım bir noktada biter. Dediğim gibi hala istekler falan geliyor tanımadığım insanlardan ama kabul etmiyorum. Twitter'da da yokum. Bir daha da öyle fotoğraf da atmam birine zaten. O günden sonra atmadım kimseye fotoğraf. Şu an konuştuğum biri var duygusal anlamda, hoşlandığım biri. Ama ona bile böyle fotoğraflar atmadım. Atmayı da düşünmüyorum yüzümü içeren ya da vücudumdan tanınabilir fotoğraflar atmayı düşünmüyorum.

Katılımcılardan Ş de benzer hisleri paylaşmaktadır. Ş, eski partneri tarafından intikam pornosuna maruz bırakıldığını ifade etmiştir. Ş'nin partneri çalıştığı kurumun müdürüdür. Ş, eski partnerinin kendisini böyle bir eyleme maruz bırakabileceğini düşünmemekle birlikte

partnerine aralarındaki ilişkiyi bitirmek istediğini söylendiğinde şantaja maruz bırakılmıştır. İntikam pornosu sonrası güven problemini şu şekilde ifade etmiştir:

O günden sonra hiçbir sosyal medya hesabımı açık kullanamam mesela. Yüzümün göründüğü bir fotoğraf profile koymam. Kendi adımı yazmam. En ufak bir habersiz görüntü alınacak olmasından falan çok rahatsız olurum. Çalıştığım kurumların sitelerine fotoğrafım koyulsun istemem. Konuştum hallettim falan diyorum ama kalan şey kalıyor gerçekten.

Katılımcılardan D ise, intikam pornosu sonrası insanlara bakışının değiştiğini ifade etmiştir. D, görüşme sırasında hala intikam pornosu faili tarafından rahatsız edildiğini belirtmiştir. Süreci şöyle ifade etmiştir:

Ben hayatımın hiçbir evresinde insanlardan korkan biri olmadım. Hep her şey için tanrıyı suçlayan, iğrenç bir düzenin olduğunu düşünen bir insan oldum ama yaşadıklarımdan sonra şuna seviniyorum, eskisi gibi saf ve salak değilim. Kötü insanların olduğunun farkındayım.

Devamında şu cümleleri eklemiştir:

Nereden ulaştı kim ulaştı bilmiyorum. Farklı farklı kişiler tüm yaz boyunca bana bunları farklı aralıklarla attı ve ben bir süre Instagram kullanmadım. Şu anda da kullanmıyorum, sosyal medya hesaplarım hep bir var bir yok.

A ve Ş, düzenli olarak kendi isimlerini ve sosyal medyadaki profil isimlerini Google adlı arama motoruna girerek kendilerine ait herhangi bir fotoğraf olup olmadığını kontrol ettiklerini ifade etmişlerdir. A Instagram hesabına gelen arkadaş takip isteklerinin ve kişilerce atılan "Saatin kaç para?" mesajlarının bitmemesi nedeniyle düzenli olarak araştırmasına devam ettiğini belirtmiştir:

Ben ismimi bazen Google'a yazıp aratıyorum, bir şey var mı fotoğraf var mı diye bakıyorum.

Yine Ş, aynı deneyimi paylaşarak kendi ismini ara ara Google adlı arama motorunda arattığını belirtmiştir:

Google'da kendi adımı arattığım oluyor biliyor musunuz? Acaba bir yerde bir şey var mıdır diye. Ara ara hala bazen gelir aklıma.

İnsanların, yakın ve kişisel bir ilişki içinde oldukları kişiler onların güvenlerine ihanet ettiğinde, hayal kırıklığı, sonraki ilişkilere dair güvensizlik ve incinme gibi duyguları hissetmeleri muhtemeldir (Joskowicz-Jabloner & Leiser, 2013). Joskowicz-Jabloner ve Leiser (2013) bu tür durumlarda eğer kişinin maruz bırakıldığı eylem kişiden "özür dilemek" ile çözülebilecek bir eylemse, kişilerin bu özür dileme sonrası durumlarında iyileşme olduklarını belirtmiştirler. Ancak devamında, bazı durumların "basit" bir özür dileme ile giderilemeyeceğini çünkü eylemin sonuçlarının kişi için oldukça yıkıcı olduğunu anlatmışlardır. Bu nedenle, bu çalışmadaki birçok katılımcının güvenlerine ihanet edilmesinden neden bu kadar çok etkilendiği anlaşılabilir. Çünkü intikam pornosu, mağdurların hayatlarını farklı biçimlerde etkilemektedir.

4.3.2. "Çok büyük bir korku, çok büyük bir baskı ve hiç kimse bana yardım edemez": Anksiyete, depresyon ve diğer psikolojik etkiler

Güvenme problemleriyle birlikte çoğu katılımcı ciddi ruh sağlığı problemleriyle baş ettiklerini ifade etmişlerdir. Katılımcılardan hepsi geçirdiği süreci depresyon ya da anksiyete atakları olarak adlandırmasa da özellikle mesleği psikolog olan katılımcıların yaşadıkları süreci daha iyi adlandırdıkları görülmüştür. Katılımcılardan B aynı işyerinde çalıştıkları iş arkadaşının kendisinin ayrılma isteği sonrası çıplak fotoğraflarını işverenlerine attığını belirtmiştir. Bu olay

sonrasında önceden tanı almış olduğu ancak uzun süredir etkilerini görmediği Obsesif Kompulsif Bozukluğun yeniden nüksettiğini belirtmiştir. B, içinde bulunduğu durumu şöyle ifade etmiştir:

> *O dönem işte şubat mart gibi psikiyatriste gidiyorum. Sokağa çıkacak halim yoktu o ara. Ben beynime komut verip harekete geçiyorum ve o dönem bana işten 2 hafta izin verdiler. Benim resimlerimi ifşa ettikten sonra. Ben iptal beyin iptal, bana izin veriyorlar. O dönem çok şeydim, uyanıyordum mesela kalkamıyordum yataktan böyle ağır geçiyordu. Psikiyatriye gittim ilaç aldım. Tekrar okb (Obsesif Kompulsif Bozukluk) tetiklendi bende. Duş alamayacak kadar, bakım yapamayacak kadar kötüydüm. Dişlerimi fırçalarken bile ayakta duramıyordum. Rüyalarımda tuvaletimi yaparken yakalanıyordum, çıkmıyor hala bu kaldı. O hisse benziyor çünkü. Bunu hala aşamadım çok sık giriyor rüyama, dün gece mesela tuvalette yakalandım.*

B, intikam pornosu etkilerini uzun süre devam ettiğini hatta kamusal alanda -toplu taşıma aracı gibi- tanımadığı kişilerin kendisinin yanına gelerek "İyi misiniz?" diye sorduğunu belirtmiştir:

> *Daha sonra bu tehditlerden dolayı sokağa çıkamama, mide ağrıları gibi problemler yaşıyordum. Tehdidin olduğu yoğun bir dönemdi, 2 3 ay sürdü. Nasıl kötü görünüyorsam artık bir gün metrobüste tanımadığım bir kadın gelip bana "İyi misiniz?" diye sordu.*

Katılımcılardan M de benzer etkileri yaşadığını belirtmiştir. M, yalnızca cinsel ilişki için görüştüğü kişiye artık görüşmek istemediğini belirttiğinde kişinin birlikte çektikleri video ve fotoğrafları ailesine göndereceği ve sosyal medyada yayınlayacağı tehdidiyle karşılaşmıştır. Bu aşamada olay yalnızca tehditle kalmamış, eğer M son bir kez bu kişi belirlenen yerde

görüşmezse fotoğrafların ve videoların yayınlanacağı şantajına da maruz bırakılmıştır. M, bu şantaj sonrası kişi ile son kez görüşmeye gitmiş ve cinsel saldırıya maruz bırakılmıştır:

Okula gidememeye başladım çünkü dışarı çıkmaktan çok korkuyordum. Onunla bir yerde karşılaşmayacağım garantisi yok. Koskocaman şehir biliyorum çok düşük bir ihtimal biliyorum, her sabah hazırlanıyorum yurdun kapısına çıkıyorum ama gidemiyorum ağlaya ağlaya geri dönüyorum. Çok kilo verdim 36 kiloya düştüm stresten. Yine anksiyetem azdı. Zaten kaygılı bir insanım. Annemi aradım dedim ki "Ben tecavüze uğradım, çok kötüyüm kendi kendime yaşayamıyorum bana bir şeyler oluyor beni kurtarman lazım ben devam edemiyorum hayata" dedim. (M)

M devamında yaşadığı süreci görüşme sırasında gözyaşları ile şöyle ifade etmiştir:

Bu olay yaşandıktan sonra bir 2 senesi benim için hala travmatik şeyleri devam eden, artık daha fazla tedirgin olduğum bir zamandı. Ama bu olay yaşadıktan 6 ay içerisinde depersonalizasyon deriz, derealizasyon deriz onlar başladı. Kendinden uzaklaşma, bedenine yabancılaşma, bulunduğun ortama yabancılaşma. X şehre geliyordum kendi evimin arkasını tanıyamıyordum. Kendi evimin hemen arka caddesinde kayboluyordum. Çünkü gerçeklik algım bozulmuştu artık. Bunlar bir süre devam etti. Ne kadar sürdü çok net hatırladığım zamanlar değil. İlk 6 ay çok yoğun geçti. Daha sonrasında da devam etti bir şeyler, mesela artık tamam daha iyiyim diyorum terapiye gidiyorum, bunlara çalışıyorum falan bir erkek arkadaşım oldu bir süre sonra, cinsellik paylaşmaya da devam etmek istiyorum. Bir şeyler başlıyor heyecanlanıyorum, yükseliyorum bir şeyler olurken bir yerde çat kesiliyor. Bir şey oluyor orada, başka bir şey yaşıyorum. O anın içinde değilim, başka bir yerdeyim. Oradayım (olayın yaşandığı zamanda). Bunlar çok uzun zamanlar devam etti açıkçası. Hatta şu an 5-6 sene oldu ara ara o hoşlanmadığım hissiyatlar bana uğrayabiliyor.

Katılımcılardan Y de diğer katılımcılarla benzer hislerini paylaştığını ve kendisini bu süreçte çok yalnız hissettiğini belirtmiştir. Y, 4 yıldır ilişkide olduğu partnerinden ayrılmak istediğinde partnerinin, ayrılmaları halinde ilişkileri içindeyken Y'nin kendisine attığı çıplak fotoğraflarını ailesine göndermekle tehdit etmiştir. Burada da eylem tehdit aşamasından sonraki aşmaya geçmiş, partneri, eğer ilişkiye geri dönüp eskisi gibi olmaya devam etmezlerse fotoğrafları yayacağı şantajında bulunmuştur. Bu şantaj sonrası katılımcı intihar etmeyi düşündüğünü belirtmiştir. Bu şantaj nedeniyle katılımcı kendisine şantaj uygulayan partneriyle evlenmeyi kabul etmiştir. Y yaşadığı sürecin etkilerini şöyle ifade etmiştir:

> *O dönem farklı şehirde görev yapıyordum çünkü. O süreçlerde şey yani artık depresyon mu diyeyim zihnimdeki düşünce ya böyle şey oluyordu sanki zihnimin içinde biri var ve o konuşuyor. Bak işte şöyle yaptın böyle oldu, böyle yaptın bak sonra şöyle oldu. Yani ben o dönem intihar etmeyi bile düşünmüştüm. Bu kafamın içinde olan ses, çok daha net oldu. Bu şey gibi değil, kendi kendine konuşursun, bir iç sesin vardır. Ama o iç sesimin sesi de A…l. Bunu hissediyorum. Ama o, beni tehdit ettiği ve yoğun kaygılar yaşadığım zamandaki ses bir erkek sesi, kafamın içinde ve ses tonu da tanıdığım birinin ses tonu değil. Yani böyle… Ama mekanik bir ses tonu da değil, hani böyle bir filmde dizide görürsünüz ya. Hali hazırda gündelik hayatınızdan birine ait değildir o ses ama bir insana aittir. Kabaca 30-40 yaşları arasında bir erkek sesi olabilecek bir ton. Çocuk sesi ya da yaşlı sesi değil ve sürekli beni yargılıyor. Sürekli bana şunu yap, bunu yap, hani neden uyuyorsun, neden yatıyorsun, neden kalkmıyorsun. Artık böyle kafamın içindeki o sesin sürekli bana bir şeyler söylemesi, artık tahammül edilemez noktaya gelmişti ve ablama doğrudan şey diye açıldım, dedim ki: Kafamın içinde bir ses var ve hiç susmuyor. Ya o sesi susturamamaktı benim ablama açmamın sebebi… Dedim ki: Abla ben deliriyorum herhalde ve ondan sonra açtım hatta o gün de çok iyi hatırlıyorum, bir tane çay bahçesi var burada, öyle çok uğrak işlek bir yer değil. Hava güneşli bile*

değil, ilkbahar, sanırım mart zamanları olabilir. Söylediğimde gözümde güneş gözlüğü var çünkü ablamın yüzüne bakamıyorum.

Bloom (2014), intikam pornosu mağdurları arasında, özellikle de zorbalığa karşı daha hassas olan mağdurların intihar düşüncelerinin çok yaygın olduğunu açıklamıştır. İntikam pornosu mağduru Audrie Potts örneğini vererek, Audrie'nin gittiği bir partide bayıldıktan sonra üç erkek tarafından kıyafetlerinin çıkarılarak çıplak fotoğraflarının çekilip çevrimiçi olarak paylaşıldığını belirtmiştir. Bu paylaşım sonrasında Audrie üç hafta boyunca akran zorbalığına maruz bırakıldıktan sonra kendi banyosunda kendini asmıştır (Bloom, 2014).

Y devamında depresyona sürüklendiğini belirterek süreci şöyle ifade etmiştir:

Benim, sanıyorum ki depresyona girme sürecim hani o döngü, kendimi suçlamamla kısır döngüye döndü. Hani, nasıl görmedin? Nasıl yaptı? Sen bunu nasıl fark etmedin? Nasıl kendini böyle kötü bir duruma düşürebildin? Kötü durumdan kastettiğim şey, hani o döngüyü kıracak ipuçlarını nasıl göremedin? Hani kendime yönelik öfkem beni depresyona sürükledi diye düşünüyorum.

Katılımcılardan Ş, yukarıdaki bölümde anlatıldığı üzere çalıştığı kurum müdürünün intikam pornosu tehdidine maruz bırakılmıştır. Ş, bu görüntüleri kendisinin göndermediğini ancak kişinin Ş'nin evine geldiğinde kalem şeklinde olan kamerayla askıya astığı ceketinin cebinden Ş'nin çıplak görüntülerini kaydettiğini belirtmiştir. Bu eylem sonrasında Ş, psikolojik durumuna ilişkin yaşadıklarını şöyle ifade etmiştir:

İlk günler aşırı derecede kaygılıydım. Sabah telefonumu açtığım zaman bir yakınım aramışsa, mesajı geliyorsa aradığının, aklıma gelen ilk şey bir şey düştü ortaya, birisi gördü ve onu haber vermek için arıyor oluyordu. Ya da kurumda iki kişinin farklı baktığını hissedersem bir şey duyuldu herhalde diye. Bu bende çok büyük tedirginliğe yol açtı. Zaten bir süre sonra ciddi anlamda kaygı bozukluğu yaşadım.

Katılımcı Ş, kendisini etkileyen bu sürecin hala bitmediğini ve kendisinde etkilerini gördüğünü belirtmiştir. Hatta tez çalışmasının afişini görüp çalışmaya gönüllü katılmayı kabul edip görüşme günü geldiğinde ne üzerine konuşacağını hatırlamadığını şöyle ifade etmiştir:

> *Mesela bu tez çalışması için yardımcı olabilirim derken birçok şeyi düşündüm. Yaşadığım şeylerden mi bilmiyorum ama ara ara dalgınlığım oluyor unutuyorum bir şeyleri. Bir sağlık sorunum mu var diye niye unutuyorum bir şeyleri diye düşündüm. Hep bunlardan işte, o travmaların etkileri. Sonra dedim ki bir an ne için görüşeceğiz demiştik, aklımdan o kadar çok konu geçti ki. Sonra durdum düşündüm bir sürü şey ve bunların hiçbirini yaşarken ne olduğunun farkında değildim bunların. Ve ben bu insanları yıllarca çok iyi insanlar diye hatırladım, maalesef böyle. Ben de ne zaman kadın mücadelesiyle tanıştıysam gerçekten kendimi bu anlamda iyi hissettiysem ne olduğunun farkına varabildim. Elimden gelse başka kimseyle iletişim kurmak istemem aslında belki çalışma ortamından vs. bu yüzden rahatsız oluyorumdur belki. Yani şey çok farklı. X şehirdeyim ama konuşulanlar… Bir şeyler paylaşsam düşünüleceğine inandığım şeyler çok farklı. Diyorum ya kendi içimde benim suçum değil, benim suçum olan bir şey yok ben burada mağdurum ama yine de korkutuyor. Belki sizin çevrenizdeki insanlar, hukukçu olmanızdan dolayı beraber çalıştığınız insanlar, bir arada olduğunuz insanlar bu açıdan çok daha öndelerdir.*

Katılımcılardan E, 4 farklı kişi tarafından intikam pornosuna maruz bırakıldığını ifade etmiştir. Katılımcı yaşadıklarını online görüşme yerine yazılı şekilde ifade edebileceğini belirttiği için kendisine yarı yapılandırılmış form üzerinden ulaşılmıştır. Belirttiği 4 kişi E'nin eski partneri olmakla birlikte 1'i ise akrabasıdır. Eski partnerlerinden 1'i katılımcının da içinde bulunduğu cinsel ilişki videolarını ayrılık sonrası internette yayınlanmıştır. Diğer bir partneri

fotoğraflarını yine ayrılık sonrası babasına Whatsapp aracılığı ile yollamış, son partneri ise katılımcıyı yine ayrılık sonrası fotoğrafları yayınlama sebebiyle şantaja maruz bırakmıştır. Akrabası olarak belirttiği son partnerinin ise, E ile görüntülü konuştukları sırada kendisini silahla tehdit ederek soyunmasını istediğini, bu görüntüleri kaydettiğini ve elinde tuttuğuna dair kendisini tehdit etmiştir. Katılımcı, formda yaşadıklarını yazılı olarak şu şekilde ifade etmiştir:

> *Akrabam olan eski erkek arkadaşım hem beni silahla hem kendini vurmakla ve hem de kardeşlerimi vurdurtmakla tehdit edip zorla görüntülü konuşmada soyunarak konuşmamı istedi. Dediği kadar bir uygulama üzerinden benden gizli olarak görüntülü konuşmayı kaydetmiş. Daha sonra bana tecavüz etmek istediğini söylemiştir. İleride de, onunla cinsel ilişkiye girmeyi kabul etmediğim için kaydettiği videoma ilişkin "kocan olacak adamla birlikte izleriz" şeklinde tehdit etmiştir. Gerçekten silah kullanan birisiydi.*

E, eski partneriyle olan videolarını 2 farklı porno sitesinde gördüğünü belirtmiştir. Bu formda yer alan "Bu süreçte neler hissettiniz?" sorusuna şu yanıtı vermiştir:

> *Korku ve öfke. Korku tabii ki ağır basıyordu. Ardından çaresizlik. Kaybolmuşluk, sıkışmışlık, kirlenmişlik, değersizlik hissi. Utanç. Köyde canımı korumak için gittiğimde annemi de aldım yanıma zarar görmesin diye ve orada aklımı kaçıracak noktaya gelmiştim. 40 kiloya düşmüştüm.*

Katılımcılardan G, online görüşmede kendisini sakince ifade edemeyeceğini belirterek yazılı şekilde soruları yanıtlamak istediğini belirtmesi üzerine kendisine yarı yapılandırışmış form ile ulaşılmıştır. G, partneri ile aynı kurumda çalıştığını, G ilişkiyi bitirmek istediğinde partnerinin kendisinin elinde bulunan ve nasıl elde ettiğini bilmediği video ve fotoğrafları

çalıştıkları kuruma ifşa edeceği tehdidinde bulunduğunu belirtmiştir. G yaşadığı süreci yazılı olarak şöyle ifade etmiştir:

> *Hala endişe ettiğim bir konu. Uzun zamandır kendimi tam anlamıyla güvende hissedemiyorum. Olmayan şeyleri bana söyleyen bir şahıs benim onla uyuduğum ya da cinsel ilişki yaşadığım sırada gizli bir video çekmiş midir emin olamıyorum ve endişe verici bunu düşünmek. Kendi videomun onda olduğunu bilmek kendime kızmama neden oluyor. Bu videoyu ben ona göndermedim, onun için çekmedim ama yine de nasıl ona güvendim de böyle bir ilişkim oldu. Nasıl ondan silmesini istemedim, başka kopyası var mı sormadım. Hala silmediyse bir gün bir yerde paylaşır mı, başkasına yollar mı korkusu var içimde.*

Katılımcılardan D, intikam pornosuna eski partneri tarafından maruz bırakılmakla birlikte görüşme tarihinde hala tehditler almaya devam ettiğini belirtmiştir. Öyle ki, araştırma için planlanan görüşme saatinde görüşmeye başlandığında kişinin kendisine mesaj attığını belirterek telefonu bilgisayar kamerasına doğru tutmuştur. Bu tehditlerin yalnızca partnerinden gelmediğini, çıplak fotoğraflarının bir çetenin elinde olduğunu, sosyal medya hesaplarına sürekli tanımadığı kişilerden arkadaşlık isteği geldiğini ve bu çetenin kendisinden sürekli para istediklerini belirtmiştir. D görüşme sırasında oldukça zorlanmış, yardımcı araştırmacı psikoloğun kendisini desteklemesiyle konuşmaya devam edebilmiştir. Kendisine her aşamada görüşmeyi sonlandırabileceği hatırlatılsa da, görüşmeye devam etmek istediğini ısrarla yinelemiştir. Maruz bırakıldığı şiddeti anlatırken ekran karşısında sabit duramadığı, ara ara gözyaşlarını tutamadığı, ara ara sesinin kısıldığı, anlatımının bozulduğu gözlenmiştir. D, yaşadığı süreci şu şekilde ifade etmiştir:

> *Bu kişiler beni parayla tehdit etti bu çete. Ben onlara para verdim hatta. Öyle bir borç da vardı. Onların beni tehdit etmeleri şöyle durdu. Ben bu çetenin kim olduğunu*

öğrendim. Kim olduklarını değil ama bunların bir çete olduğunu öğrendim. İnsanları kullandıklarını falan. Ve bunlar korktular. Benden uzaklaştılar. Kız tamamen uzaklaştı kızı engelledim ama erkeği engelleyemiyorum çünkü korkuyorum. Ya aileme ulaşırsa ya bir şey olursa diye.

Anlatımının devamında şunları eklemiştir:

Daha sonra korkudan bunu yaptığımı fark ettim. Bir dönem gerçekten çok korktum. Çünkü benim ailem erkek arkadaşım olduğunu bilse bile beni öldürebilir. Şu an mesela alt kattalar ve bunu duyarlarsa diye korkuyorum. Benim için şöyle bir hal aldı zamanla.

Katılımcılardan G, online görüşmede kendisini sakince ifade edemeyeceğini belirterek yazılı şekilde soruları yanıtlamak istediğini belirtmesi üzerine kendisine yarı yapılandırışmış form ile ulaşılmıştır. G, partneri ile aynı kurumda çalıştığını, G ilişkiyi bitirmek istediğinde partnerinin kendisinin elinde bulunan ve nasıl elde ettiğini bilmediği video ve fotoğrafları kuruma ifşa edeceği tehdidinde bulunduğunu belirtmiştir. G yaşadığı süreci yazılı olarak şöyle ifade etmiştir:

Hala endişe ettiğim bir konu. Uzun zamandır kendimi tam anlamıyla güvende hissedemiyorum. Olmayan şeyleri bana söyleyen bir şahıs benim onla uyuduğum ya da cinsel ilişki yaşadığım sırada gizli bir video çekmiş midir emin olamıyorum ve endişe verici bunu düşünmek. Kendi videomun onda olduğunu bilmek kendime kızmama neden oluyor. Bu videoyu ben ona göndermedim, onun için çekmedim ama yine de nasıl ona güvendim de böyle bir ilişkim oldu. Nasıl ondan silmesini istemedim, başka kopyası var mı sormadım. Hala silmediyse bir gün bir yerde paylaşır mı, başkasına yollar mı korkusu var içimde.

Katılımcılardan D, intikam pornosuna eski partneri tarafından maruz bırakılmakla birlikte görüşme tarihinde hala tehditler almaya devam ettiğini belirtmiştir. Öyle ki, araştırma için planlanan görüşme saatinde görüşmeye başlandığında kişinin kendisine mesaj attığını belirterek telefonu bilgisayar kamerasına doğru tutmuştur. Bu tehditlerin yalnızca partnerinden gelmediğini, çıplak fotoğraflarının bir çetenin elinde olduğunu, sosyal medya hesaplarına sürekli tanımadığı kişilerden arkadaşlık isteği geldiğini ve bu çetenin kendisinden sürekli para istediklerini belirtmiştir. D görüşme sırasında oldukça zorlanmış, yardımcı araştırmacı psikoloğun kendisini desteklemesiyle konuşmaya devam edebilmiştir. Kendisine her aşamada görüşmeyi sonlandırabileceği hatırlatılsa da görüşmeye devam etmek istediğini ısrarla yinelemiştir. Maruz bırakıldığı şiddeti anlatırken ekran karşısında sabit duramadığı, ara ara gözyaşlarını tutamadığı, ara ara sesinin kısıldığı, anlatımının bozulduğu gözlenmiştir. D, yaşadığı süreci şu şekilde ifade etmiştir:

Bu kişiler beni parayla tehdit etti bu çete. Ben onlara para verdim hatta. Öyle bir borç da vardı. Onların beni tehdit etmeleri şöyle durdu. Ben bu çetenin kim olduğunu öğrendim. Kim olduklarını değil ama bunların bir çete olduğunu öğrendim. İnsanları kullandıklarını falan. Ve bunlar korktular. Benden uzaklaştılar. Kız tamamen uzaklaştı kızı engelledim ama erkeği engelleyemiyorum çünkü korkuyorum. Ya aileme ulaşırsa ya bir şey olursa diye.

Anlatımının devamında şunları eklemiştir:

Daha sonra korkudan bunu yaptığımı fark ettim. Bir dönem gerçekten çok korktum. Çünkü benim ailem erkek arkadaşım olduğunu bilse bile beni öldürebilir. Şu an mesela alt kattalar ve bunu duyarlarsa diye korkuyorum. Benim için şöyle bir hal aldı zamanla.

4.4. İlişkiler

Bu bölümde aile ilişkileri, partner ilişkileri ve arkadaşlık ilişkilerinin intikam pornosu sonrası nasıl ilerlediğine dair bulgulara yer verilecektir. Katılımcıların hepsi failler tarafından

önce "aile" aracılığıyla tehdit edilmiştir. Bu tehdit ile failler istedikleri sonuca ulaşabileceklerini düşünmüşlerdir. Gerçekten de faillerin çoğu istedikleri sonuca ulaşmışlar, tüm katılımcılar faillerle olan ilişkilerine geri dönmeseler de katılımcılar için " geleceğe dair" korku unsuru oluşturmuşlardır. Katılımcıların neredeyse hepsinin ortaklaştığı husus, "görüntülerin" bir gün ortaya çıkabileceği endişesidir.

4.4.1. Aile ilişkileri

Bu başlıkta katılımcıların intikam pornosu sonrası aileleriyle olan ilişkilerine yer verilecektir. Bunun yanında "ailenin kaybı ve aile korkusu" ile tehdit edilen kadınların bir kısmının faillerin istediklerini yerine getirdiği de bu bölümde görülecektir.

Katılımcılardan Ş, intikam pornosu tehdidi sonrası yaşadığı aile korkusunu şu şekilde ifade etmiştir:

> *Oradaki yakın çevreme de izletmekle tehdit etti çünkü ben ailemden birinin bilgisayarını açacağını ve önüne böyle bir video düşeceğinden çok korktuğumu hatırlıyorum. Korktuğum şey buydu. Muhtemelen net bir şekilde söylemese de herhalde bunu ima ederek söylemişti.*

Ş, eski partneri tarafından yalnızca kendi aile ile değil aynı zamanda o dönemde birlikte olduğu ve failin ayrılmasını istediği erkek arkadaşının ailesi aracılığıyla da tehdit edilmiştir. Bu tehdidi şu şekilde ifade etmiştir:

> *Ama şu an ben senin başkasıyla olmanı kaldıramıyorum. Eğer bu işe bir son vermezsen bunu ilgili yerlerle paylaşırım demişti. Orada erkek arkadaşımın ailesini de kastediyordu. Bu senin için hiç iyi olmaz, sen öğretmensin, bunu izlemeyen kimse kalmaz.*

Katılımcılardan M de fail tarafından ailesi aracılığıyla tehdit edildiğini belirtmiştir. İntikam pornosu sırasında üniversiteye yeni başlayan M, ailesinin bu durumu öğrenmesi ile

okuldan alınacağını ve hayatına devam edemeyeceği endişesi taşıdığını ve bu nedenle failin isteklerini yerine getirdiğini belirtmiştir. M, süreci şu şekilde ifade etmiştir:

> *Bazı tehditler, hakaretler, işte seni böyle yaparım, o fotoğrafları böyle yaparım. Abimle aynı evi paylaşıyordum o dönem zaten, abine yollarım gibi şeyler olmuştu. Evet ben bir görüşmeyi sonlandırma talebinde bulundum ve "ben başkasıyla beraberim ve onunla devam etmek istiyorum" dedim, o da "edemezsin, edersen de olacaklara katlanırsın" dedi. Ben de ailem böyle bir şeyi duyarsa ben yaşayamam beni öldürürler diye çok korkuyordum. Beni okutmazlar daha üniversiteye yeni gitmişim, okuldan alırlar. Ben okumayacaksam mesleğim olmayacaksa, bir şey yapmayacaksam ben zaten neden yaşıyorum. Bu şey aileme gitmesin ne oluyorsa olsun fikrinde ilerledim. Onun istediklerini yaptım. Çok kötüyüm, başıma böyle bir şey geldi ve tehdit ediliyorum ve onunla görüştüm çünkü aileme göndereceğini söylüyor ve ben görüşmeye devam etmek zorundayım.*

Katılımcılardan Y de anlatılanlarla benzer bir süreç yaşamıştır. Bu olay örüntülerinde failin isteğini "ailene, yakınlarına fotoğrafları gönderirim" tehdidi ile elde ettiği görülmüştür. Y, kendisini bu tehdit ile karşı karşıya bulduğunda failin evlenme teklifini kabul ederek evlenmiştir. Y, görüşme tarihinde hala boşanamamıştır. Y süreci şöyle anlatmıştır:

> *Ben bu sıralarda bir ya da iki kez ama üç olmadığına eminim vücudumun görece çıplak olan bölgelerinden fotoğraf gönderdim. Bunları imha edeceğini söylemişti. Ancak etmemiş. Etmemiş de onun beyanına dayanarak söylüyorum. Etmediğini söyledi. Ben ondan ayrılmak istediğimde beni bunu yaymakla, aileme duyurmakla, seni etrafa rezil ederim gibi şeylerle tehdit etti.*
>
> Y, süreci devamında şöyle anlatmıştır:

Yani daha fazlasını yapmasından korktum ama o sırada hissettiğim şey destek eksikliği değil aile korkusuydu. Babam bir daha beni eve sokmazdı bence. Yani nasıl anlatabilirim bilmiyorum. Daha önce böyle bir şey yaşanmadığı için, öyle oldu ardından böyle yorum yaptı diyemiyorum ama işte çıkan haberler olsun, çevremizde çeşitli yaşantılar olsun, buna benzer yaşantılar olan, işte çocukları böyle yaşantılar geçiren kişiler olsun, duyduğunda yaptığı yorumlara dayanarak. Beni reddedeceğini düşündüm. Ablama açtım konuyu ablam sadece şey yaptı hani beni dinledi sakinleştirmeye çalıştı. O da benimle aynı şekilde düşündüğü söyledi yani böyle bir şey ortaya çıkarsa annem babam seni affetmez. Ve anne babamın yanımda durmayacağını düşünmek bir tarafta da onunla evlenmek. Anne babamı kaybetmeyi göze alamadım. Sonra evlendik.

Katılımcılardan E, intikam pornosu sonrası süreci ailesi öğrenirse kendisini öldüreceklerinden korktuğunu belirtmiştir. Ailenin kendilerini öldüreceği korkusu tüm katılımcılarda ortaklaşmasa da en azından 3 katılımcı ailelerinin kendilerini öldüreceklerinden korktuklarını ifade etmişlerdir. E, babası nedeniyle yaşadığı korkuyu ve sonrasını şu şekilde ifade etmiştir:

Ailem o videoları görseydi evet çok çok daha kötü şeyler olurdu. Annem kabullenmek istemedi. Babamın beni öldürme korkusundan evden kaçtım. Sokakta kalıyordum az daha aklıma korku dolu senaryolar geldi. Hala babamın öğrenmesinden çok korkmaktayım. Öldürülmek ve yakın çevreme zarar verilmesi tehdidi de vardı. Bu da beni şikayetçi olmaktan korkutuyordu. Veya bilenip görüntülerin daha çok yayılması, eve yollanması gibi... Babam sadece bana değil anneme de büyük zarar verecekti. Kişilerin kendisi yakın çevreme zarar verecekti düşüncesi. Aile dağılacaktı. O kişi kendisi takip edecek bir şeyler yapacak, ailesi bir şeyler yapacak…

Katılımcılardan E'nin ailesi fail aracılığıyla fotoğrafa ulaşmıştır. Fail, E'nin kendisine gönderdiği çıplak fotoğrafları ve yazışma içeriklerini ayrılık sonrası E'nin babasına Whatsapp üzerinden göndermiştir. E, süreci şöyle anlatmıştır:

Babamdan hiç alamadığım sevginin ihtimalini bile tamamen kaybetmiştim. Artık benden nefret eden babam ve kardeşim vardı. Beni aptal ve küçük görüyorlardı. Dayımın annemin herkesin gözünden düştüm. Erkek kardeşim bana hem fiziksel hem sözlü şiddet uyguladı. Beni reddetti ve küfür ederek evden kovdu. Babam iflah olmazsın diye kızdı küstü yüzüme bile bakmadı. Köyde olmasaydım o mesajları gördüğünde onun elinde kalabilirdim. Diğeri alay etti. Kuzenlerim ve teyzem deli olduğumu düşündüler. Annem kahroldu. Kendini yiyip bitirdi. Aklı almıyordu. Nasıl yaparsın diye hakaret ederek sinirden ortalığı ayağa kaldırarak suçluyordu. Dayım da kızdı. Sen zeki bir kızsın şunları yapacaktı neden videoya almasına izin veriyorsun diye akıl verdi. Ama yediremedi. Biz tekken dışarıda beni taciz edecek gibiydi karanlıkta köyde orada kızmadı etrafına baktı sanki bir şey yapacaktı son anda vazgeçti. Ben oradaki gariplikten baya o korkuyu hissettim ama. Annem kızınca o da üzüldü. Yalnızım aslında. Herkes her şeyi yapabilirdi bana.

Katılımcılardan İ, tesettürlü ve Müslüman bir kadın olduğu için ailesinin durumu öğrenmesi ile hayatının biteceğini düşünmüştür. Fail kendisini "fotoğraflarını" yakınlarına göndermekle tehdit etmiştir. Bu endişesini görüşmede şöyle ifade etmiştir:

Acayip bir kriz anı. Her şey geçiyor aklımdan. Ailemin kulağına gitmesi, genel olarak hayatım bitti şu an diye düşündüm. Hem tesettürlü Müslüman bir kadın olmanın verdiği bir baskı var, sen nasıl hem başını açıyorsun hem her yerini açıyorsun ki fotoğraflarda yüzüm görünmüyor ama aklıma şey bile geliyor bu fotoğraf paylaşılsa tişörtümden ailem beni tanır belki de. "Nerden görecekler ki diyorum", "Yakınlarına atarım" diyor.

Katılımcılardan D, eski partneri tarafından intikam pornosuyla tehdit edilmeye devam ettiğini ve partnerinin elindeki fotoğrafları ailesine yollama ihtimali nedeniyle faile karşı herhangi bir tepki veremediğini ifade etmiştir. D, görüşmede sürece dair şu ifadelere yer vermiştir:

> *Ben o sıra korktuğum için bu kişiyle flörtöz bir şekilde oldum hatta yaz döneminde 1 ay ilişkimiz oldu gibi. Daha sonra korkudan bunu yaptığımı fark ettim. Bir dönem gerçekten çok korktum. Çünkü benim ailem erkek arkadaşım olduğunu bilse bile beni öldürebilir. Şu an mesela alt kattalar ve bunu duyarlarsa diye korkuyorum. Benim için şöyle bir hal aldı zamanla. Ölüm beni hiçbir zaman korkutan bir şey olmadı ama ailem tarafından öldürülmek benim için çok daha ağır bir şey. Kötü evlat olarak ölmek ya da.*

Katılımcılardan A ise, görüşme tarihinde ailesiyle artık iletişimde olmadığını ancak eğer ailesiyle görüşen biri olsaydı, bu süreci çok zor atlatacağını ve hatta atlatamayacağını belirtmiştir. Hatta ailesiyle görüşmemesi nedeniyle yaşadığı intikam pornosunun ağır bir sonuca ulaşmadığını belirtmiştir. Bu duruma ilişkin görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir:

> *Hakikaten bundan hayatları kararanlar da var. Ailesine ulaşılanlar var. Görüntüleri ailesi görenler var falan. Onların yaşadığının yanında benimki ne diye düşünüyorum hakikaten. Benimki bir Telegram grubunda paylaşılmış ama tabii ki şey diyemiyorum çünkü karşıma çıkıyor bir şekilde. Devamı gelecek mi? Gelebilir. E ne olacak peki böyle? Tamam, ben açık kafa bir insanım falan, bunlarla hakikaten sorunum olmayabilirdi. Ama yoo sorunum var. İyi hissettirmiyor bunlar.*
>
> *Eğer fotoğraflarım oralarda varsa… Ben ne bileyim çok farklı bir hayat da yaşayabilirdim okey (tamam) yani. Kapalı bir ilişkim olduğunu düşünelim, toplumsal açıdan o normlara dayalı bir ilişki olduğunu düşünelim. Ya da ailemle barışık olduğumu düşünelim. Böyle bir şey ailemin karşına çıkarsa tekrardan aynı şeyleri mi yaşayacağım yani? Bu sefer ailemin korktuğu şey, orospu olup erkeklerin altına yatmak üzerinden bir korkuları var, bu korkuları gerçekleşmiş olur. Ama şu an ailem olmadığı için zaten öyle*

bir korkum yok mesela. Ama benim ailemle ya da akrabalarımla bir ilişkim olsaydı çok farklı bir şey yaşardım muhtemelen.

Katılımcılardan B, eğer durumu ailesi öğrenirse ailesinin "namus cinayeti" işlemeseler de ailenin dağılacağını belirtmiştir. Hala çok endişe ettiğini ve bu durumu kimseyle paylaşmadığını şöyle ifade etmiştir:

Ailemin duyacak olması. Net korkum bu. Namus cinayeti adı altında beni öldürmezler ama gerçekten çok sorunlu bir ailem var, ciddi şey olur, travmatize olur. Aşamaz kimse. Ve sonsuza kadar sürecek zaten ailemizde küskünlükler var bu konuda meşhur bir aileyiz. Bu durum bizim ailecek gülmemizi engeller, soğukluk girer. Onların yaşayacakları travmayı düşündükçe ben üzülüyorum, garip bir döngü.

4.4.2. Arkadaşlık ilişkileri

Bu bölümde katılımcıların intikam pornosu sonrası süreçteki arkadaşlık ilişkilerine dair ifadelerine yer verilecektir. Arkadaşlık ilişkilerinin destekleyici ve güçlendirici yanlarına bulgular kısmının "destek sistemi" başlığı altında yer verileceğinden bu bölümde yalnızca arkadaşların "tepkilerine" ve faillerin yakın sosyal çevreye dair tehditlerine değinilecektir.

Katılımcılardan İ, yaşadığı intikam pornosu sürecinde failin önce kendisini ailesiyle sonra da İ'nin Instagram hesabına mevcut arkadaşlarıyla kendisini tehdit ettiğini ifade etmiştir. İ, arkadaşlarının kendisini anlamayacağını ve suçlanacağını düşündüğü için arkadaşlarıyla maruz bırakıldığı şiddeti paylaşmamıştır. Kendisine göre bunu insanları "koruma" aracı olarak doğru süreci şu şekilde ifade etmiştir:

Sonra "Porno siteleri var oraya koyarım, her yerde görürler, bak Instagram'ındaki herkesi tanıyorum, tüm arkadaşlarına atarım." dedi. Bu olayın yaşanmasından bağımsız söylüyorum birkaç arkadaşımı takip etmişti ve insanlar bana "Bu X kim diye?" sormaya başlamıştı ve "Sen de takip ediyorsun bu kişiyi." Dediler.

Bazı arkadaşlarıma hiç anlatmadım. Mesela çok yakın arkadaşlarım vardır liseden, can ciğer olduğum. Onlar sorduğu zaman "Bu kim?" diye anlatamadım direkt. Hem sextingi anlatamadım hem sonrasında yaşadığım şeyi anlatamadım. Suçlayacaklarını düşündüm. Belki de suçlamayacaklardı. Mesela ablama giderken de on kere düşündüm, ne diyecek şimdi kızacak mı diye. Ama o arkadaşlarıma anlatırken de, neden uzak durmalısınız şeklinde söylerken de "Şerefsizin biri." diyorum "Niye?" diyorlar, "Bana cinsel içerikli şeyler attı." dedim en son. Genel olarak ben de orda cinsel içerikli konuşmayı ahlaksız olarak değerlendiren tarafa geçmiştim bir anda, kendini ahlaklı gösteren bir tarafa belki de ama bir noktada insanları korumak için, enteresandı.

Katılımcılardan D, yaşadığı süreci arkadaşlarına anlattığını ancak arkadaşlarının kendisini anlamadığını ifade etmiştir. İnsanların genel olarak "kısıtlı empati" yaptıklarını düşündüğünü şu şekilde ifade etmiştir:

Herkesle paylaştım ama şöyle ama takdir edersiniz ki bir olayı yaşayan bir insan yaşamayandan farklı oluyor. Psikolog olarak empati kelimesine inanmıyorum. Kısıtlı empati diye bir şey var. Hepsi havada kalıyor. Anlatıyorum ama benim arkadaşlarımın hepsi inanılmaz muhafazakar insanlar. Benim dışında nude (çıplak fotoğraf) attığını bildiğim hiçbir arkadaşım yok. Çok arkadaşım var gerçekten, 30 40 tane yakın arkadaşım var ama hiçbiri bırakın bu durumu yaşamayı, bunun gibi şeyleri asla yaşamamış insanlar oldukları için anlaşamıyoruz. Benim dediğimi anlamıyorlar, ben de onları anlamıyorum.

Katılımcılardan B, arkadaşlarıyla yaşadığı süreci paylaştığını ancak arkadaşları nedeniyle herhangi bir destek alma girişiminden vazgeçtiğini belirtmiştir. Süreci şöyle anlatmıştır:

Arkadaşlarımın yanlış yönlendirmesiyle karakola gitmedim ben. Gidersen bir işe yaramaz falan dediler diye. İnsan zaten korkuyor bir de yakın çevrem cesaretimi kırınca

kendi kendime şey yapmaya başladım. Arkadaşlarıma açamadım. Yani şimdi, şu anda bulunduğum noktada bazı arkadaşlarımın bunu anlayışla karşılayabileceğini görüyorum. Ama o zaman, onların da ailem gibi, işte tutucu olabileceklerini, beni dışlayabileceklerini düşünüyordum.

Katılımcı E, yaşadığı intikam pornosunu bir arkadaşıyla paylaştığını ancak paylaştıktan sonra arkadaşının kendisine tepkisinin olumlu bir yerde olmadığını şu şekilde belirtmiştir:

Arkadaşım da benim zeki olduğumu nasıl olur da bunlara izin verdiğimi bu kişiyi hayatıma aldığımı şaşırarak biraz da kızarak tepki verdi. Ama ondan da kuşkulanıyordum. Erkekti. Acaba bundan sonra bana yaklaşımı nasıl olur ailemin korkusu var, kaçıyorum. Yalnızım aslında.

Katılımcılardan Y, süreci arkadaşlarıyla paylaşmamasının onların vereceği tepkinin olumsuz olacağını düşünmesine bağlamıştır. Kendi cümleleriyle durumu şu şekilde ifade etmiştir:

O dönemdeki paylaşamamaktaki sebebim, arkadaşlarımın beni anlayışla karşılayabileceğine, kucaklayabileceğine inanmamam.

4.4.3.Partner ilişkileri

Bu bölümde katılımcıların intikam pornosu sonrası partner ilişkilerine dair bulgulara yer verilecektir. Bulgular bölümünün duygusal etkiler başlığı altında katılımcıların intikam pornosu sonrası yaşadıkları güvenme problemlerine yer verilmiş olsa da bu bölümde de özellikle partner ilişkileri bağlamında ilgili bulgulara yer verilecektir.

Katılımcı A, intikam pornosu sonrası artık partnerlerine çıplak fotoğraf atmadığını ve sosyal medyada görece "açık" bulduğu fotoğraflarını da kaldırdığını belirtmiştir. Bu eylem sonrasında kendisine sürekli arkadaşlık istekleri gönderilmiş, "Belli, orospusun." şeklinde şiddet içeren ifadelerle karşılaşmıştır:

Bir daha da öyle fotoğraf da atmam birine zaten. O günden sonra atmadım kimseye fotoğraf. Şu an konuştuğum biri var duygusal anlamda, hoşlandığım biri. Ama ona bile böyle fotoğraflar atmadım. Atmayı da düşünmüyorum yüzümü içeren ya da vücudumdan tanınabilir fotoğraflar atmayı düşünmüyorum.

Ama o fotoğrafın benim iznim dışında bir gruba atılması, ücretin ne kadar diye sorulması… Orospu olmadığım halde orospu gibi hissettirildim. Belli, orospusun, fiyatını söyle falan diye mesajlar atıldı. En sonunda dayanamadım engeli bastım ben de hepsine. Orospu olsam bile şey değil, iznim dışında olmuş. Ne bileyim. Böyle yaklaşıyorlar ya orospu zaten diye, orospusun yollusun falan diyorlar.

Katılımcılardan İ, sosyal medya üzerinden değil ancak intikam pornosu sonrası ilişkilendiği yakın partnerlerinden slut shaming'e (orospu utandırma) maruz bırakıldığını, "geçmişte yaşadığı" cinsel içerikli deneyimler nedeniyle sonraki partnerlerinin kendisini seks yapması yönünde zorlaması şeklinde ifadelerle karşılaştığını belirtmiştir:

Ama hala şey noktasında, sonrasında ilişkilerimde çok ilişkiler de yaşadım. Mesela bir ilişkimde bu olayı anlattığımda şey tepkisi gördüm "Öyle piçlere yüz mü verdin gerçekten?" dedi eski erkek arkadaşım. Yani mağdur suçlayıcılık bir yana bir yandan da bunun sonucunu zaten biliyorum. Diyor ki "Bir gün gördüğün birine nasıl güveniyorsun?" Çünkü şöyle bir şey var hem o ilişkinin yarattığı bir tık güvensizlik hem de genel olarak biriyle reelde seks yapmanın ahlaki olarak doğru olmadığını düşündüğüm için, İslami bir şey olmadığını düşündüğüm için o zamanki sevgilimle seks yapmak istemiyordum ve beni buna ikna etmeye çalışıyordu. Şimdi orda bir sürü farklı şiddet yöntemi var diğer ilişkimde ama beni ilişkiye ikna etmeye çalışırken "Hiç tanımadığın birine fotoğraflarını atmışsın benimle seks yapmıyorsun." diyordu. Ya da "Ben senin kaç aylık sevgilinim, tanıyorsun beni artık, annenle tanıştım hala seks

yapmıyorsun benimle nasıl yani?" diyordu. Bunu bir argüman olarak bile kullanabiliyor erkekler bazen. Böyle olaylar çok oldu.

Hatta seks yaptıktan sonra aşık olacağım sevdiğim kişiye diye şeyler varken kafamda, çok bambaşka bir olayın içinde buldum kendimi. Yani senin (eski erkek arkadaşından bahsediyor) zorlaman hiçbir işe yaramadı, yaramayacak hiçbir zaman ve beni kötü hissettirmekten başka hiçbir işe yaramayacak. Şu anda ki ilişkimin başlangıcında ilk gününde orospu shaming (utandırma) yedim. Bu korkunç bir deneyimdi benim için. 1 yıl öncesinde biz birlikteydik sonra 1 yıl ara verdik, yeniden görüştüğümüzde ve ben friends with benefits'imden (yalnızca cinsel ilişki için görüşülen ancak romantik ilişki barındırmayan bir tür ilişki ifadesi) yeni ayrıldım gibi bir şey söylediğim zaman "Vay be çok değişmişsin, ben seni tanıdığımda böyle değildin." dedi. Ben de "Böyle ne demek?" dedim. "Ne bilim ilişkilerin falan." dedi. Sonra çekindi zaten, başta böyle efe efe sen böyle değildin diye shameliyecek (utandıracak) biraz güven gösterdiğin zaman ya işte falan dedi. Sonra bunun orospu shaming (utandırma) olduğunu, çok yanlış olduğunu, yaşadığım şeylere saygı göstermesi gerektiğini falan söyleyince, "Aa evet haklısın." dedi. Şu an şeyi düşündüğüm zaman ilişkinin diğer tüm alanları çok iyi olduğu için bu alanı birazcık göz ardı ettiğimi fark ediyorum ama zamanla çözeceğimi düşünüyorum. Kaşar shaming (utandırma) yani bu. Şu anda arada sırada "Ne kadar çok flörtün varmış, hızlıymışsın." falan diyor. Ben de "Evet sen de hızlıydın." diyorum. Her seferinde suratına vura vura.

4.5. Mağdur Suçlayıcılık

Çalışmanın bu bölümünde katılımcıların mağdur suçlayıcılığa uğrayacaklarından korktukları için yakın sosyal çevrelerine yaşadıkları şiddeti anlatmadıklarına dair bulgulara yer verilecektir. Bununla birlikte, hukuki süreç sonraki başlıkta işlenecek olsa da, adli sistemin fail

yerine kendilerini suçlayacaklarını düşündükleri için de herhangi bir adli başvuru yapmadıkları kendi anlatımlarıyla aktarılacaktır. Diğer yandan katılımcıların kendilerini de bu eyleme maruz bırakılma nedeniyle suçladıkları da bulgular arasında yer almaktadır.

Katılımcılardan A, intikam pornosu sonrası kendini suçladığını ve "daha dikkatli" olması gerektiğini belirtmiştir:

> *Evet ama o zaman hatayı kendimde aramaya kalkıştım tabi ki. Öyle pat diye benim suçum değil diyemedim. Aslında atmayabilirdim yapmayabilirdim dedim. Twitter'ı o kadar kullanmayabilirdim. Gerçi Twitter'ı öyle kullanmadım hiç zaten ama. İki ay dayanabildim, sonra kapattım zaten. Atmayabilirdim diyorum hala çünkü o fotoğrafla karşılaşmak hoş değil. Düşünüyorum arkadaşlarımı falan. Herhangi bir Telegram grubuna öyle bir fotoğraf düşse nasıl hissederdim? Düşebilir yani. Telegram öyle bir ortam galiba. Kullanmıyorum ama bir ara biliyordum Telegram'ın nasıl bir şey olduğunu, duydum. Ve o kişi de atınca şok oldum zaten. Buna biraz ben sebep olmuşum gibi geldi. Fotoğrafları atmasaydım mesela o kişiye hiç fotoğraflarım öyle dolaşmayacaktı.*

Katılımcılardan Ş, yaşadığı şiddeti o dönem içerisinde kimseyle paylaşamadığını ifade etmiştir. Yapacağı paylaşım nedeniyle kendisinin suçlanacağını düşünen Ş, hayal kırıklığı yaşamamak için kimseyle bu durumu paylaşmadığını ifade etmiştir:

> *Partili kadınlarla konuşmayı düşündüm, o da orada. Sanki nereye elimi atsam o da orada ve öyle bir kimlik edinmiş ki kendisine. Açıkçası şeyin hayal kırıklığını yaşamaktan bile korkuyorum, sendikada, partide benim sorgulanacak olmamdan korktum. Çünkü ifşaları vs. görüyoruz Twitter'da ama hiç beklemediğin insanların olmaması gereken durumları sorgulamasına da şahit oluyorum. O yüzden böyle bir hayal kırıklığını da yaşamak istemiyorum. Orası çok şey bir bölge, evet mücadele var*

ama bir şeyler hala kırılmış değil. Uzunca zaman kaldığım için orada böyle olabileceğini düşünüyorum bunlar da korkutuyor beni.

Katılımcılardan İ, hem kendisinin Müslüman ve tesettürlü bir kadın olması hem de ailesinin bu durumu öğrenmesi sebebiyle mağdur suçlayıcılığa maruz bırakılma endişesi taşıdığını belirtmiştir:

Mağdur suçlayıcılık noktası da aileme bir noktada haber vermem gerekecekti yani ablamla halledebiliyor olsaydım, belki de halledebiliyorduk ama daha çok destek gerekebilir ne bilim mahkemelere gidip geleceksin o zahmetli bir iş yani genel olarak.

Ailemin kulağına gitmesi, genel olarak hayatım bitti şu an diye düşündüm. Hem tesettürlü Müslüman bir kadın olmanın verdiği bir baskı var, sen nasıl hem başını açıyorsun hem her yerini açıyorsun ki fotoğraflarda yüzüm görünmüyor.

Katılımcılardan M, maruz bırakıldığı şiddete ilişkin "suçun" olayın başlarında kendisine ait olduğunu düşündüğünü belirtmiştir. Bu sebepten dolayı insanlar tarafından yargılanacağını düşündüğünü ifade etmiştir:

Destek sisteminden o zaman haberdar olmadığım için, insanlar ne der, benim başıma bu gelirse bir şekilde bundan haberi olan insanlar bana kötü yaklaşır mı? Böyle kaygılarım vardı açıkçası.

Benim suçummuş gibi hissediyordum. Gitmeseydin o zaman diyebilirdi birisi ve ben burada bir açıklama yapamazdım. O zaman çok güçsüz hissediyordum ve çok çaresiz hissediyordum.

Katılımcılardan D, kendisinin suçlu olmadığı halde sırf intikam pornosu sebebiyle suçlu hissettirilmekten şöyle bahsetmiştir:

Belki de bana en kötü hissettiren şey bu. Herkes bana suçlu senmişsin gibi hissettiriyor ama yanlış kişiye güvenmek beni niye suçlu yapıyor ki?

Katılımcılardan E de, failin kendisine yaşattığı şiddetin sorumlusu olarak kendini gördüğünü belirtmiştir:

Kafamı kaldıramıyordum hakkımı ararken bile sanki suçlu benmişim gibiydi. Mesela videoya erişim engeli konusunda elim kolum bağlanmıştı ve bana yapılacak bir şey yok diyorlardı.

Bence bu bizim suçumuz değil. Aptallık da değil. Kendimizi eksik görmeyelim. Hepsinin altında yatan nedenler var. Önüne geçmek istiyorsak önce bu sorunun temeline inip çözmeye çalışmalıyız. Gerekirse destek almalıyız ki gerekiyor. Bence utanması gereken biz olmadığımızı bizi tanımlayan şeyin bu olaylar olmadığını bilerek devam etmeliyiz hayata.

Mağdur suçlayıcılık yalnızca intikam pornosunda değil, aynı zamanda neredeyse tüm cinsel şiddet türlerinde mağdurların karşısına çıkmaktadır. Bu araştırmadaki katılımcıların çoğu da olayın yaşandığı zaman diliminde "eğer daha dikkatli" olsalardı intikam pornosuyla karşılaşmayacakları konusunda hem fikir gibi görünmektedirler.

4.6. Psikolojik Destek

Katılımcılara bu bölümle ilgili intikam pornosu süreciyle nasıl başa çıktıkları ve bu başa çıkma sürecinde nasıl bir destek arayışına girdikleri sorulmuştur. Katılımcıların çoğu intikam pornosu sonrası psikolojik destek aldıklarını, geri kalan kısmı ise buna ihtiyaç duyduklarını belirtmiştir.

Psikolojik destek içerisinde sayılabilecek bir tür olan destek sistemi ya da bir mağdurun cinsel şiddete maruz bırakıldıktan sonra "toparlanma" süresi her kişi için farklılık göstermektedir. Katılımcıların bazıları ablaları ve anneleriyle desteğe ulaşırken, diğerleri aileden korktukları için onların desteğine başvurmayarak kendileri bireysel olarak profesyonel psikolojik destek arayışına girmiştir.

Katılımcılardan Ş, sürecini şöyle aktarmıştır:

Bu olaydan hemen sonra almadım. Bu olayın üzerinden 10 11 sene geçti benim terapiye başvurma sürecim 4 yıl kadar önce. Bunun da dediğim gibi üzerini örtmüştüm. Bunu X şehre taşındıktan sonra diğer ilişkim olduktan sonra böyle bir şey olduğunu, detaylarını hatırlamıyordum. Bu olaydan sonra bir süre kaygı bozukluğu yaşadım, ilaç kullandım, biraz bastırdım o dönem. Daha sonra ciddi anlamda kaygı bozukluğu yaşayınca terapi almam gerektiğini düşündüm. Tek neden bu değildi. Birçok neden vardı altında ama bu da bir terapi seansında su yüzüne çıktı.

Ben feminist bir terapistten terapi alıyordum. Daha sonra onun uyguladığı terapi metodunun bana daha fazla bir şey katamayacağına karar verdik ve terapist değiştirdim. A. Hanımla çok fazla şeyi aştım. Bunları konuşacağım zaman benim suçum olmadığına inansam da utanarak anlatıyordum. A. Hanımla çalışmak çok iyi geldi. Onun kendi duruşundan vs. de çok iyi geldi. Şimdi EMDR alıyorum. Ama bunları (intikam pornosu) konuştuğum A. Hanımdı.

Umarım işe yarar, yıllarımı verdim.

Katılımcılardan M, destek arayışına girme sürecini önce annesinden başlattığını ancak buna "mecbur" kaldığını, babasıyla süreci paylaşmadığını ve sonrasında profesyonel desteğe başvurduğunu belirtmiştir:

Annemi aradım dedim ki "Ben tecavüze uğradım, çok kötüyüm kendi kendime yaşayamıyorum bana bir şeyler oluyor beni kurtarman lazım ben devam edemiyorum hayata." dedim. Öyle annemle paylaştım. Önce psikiyatriste götürdü sonra biraz ilaç kullandıktan sonra biraz daha iyiydim artık sonra psikoterapiye yolladı. Bu süreçte daha sonra abimin haberi oldu ben söyledim ona da. Ailem de destekleyiciydi. Babama söyleyemedim çünkü anlamaz. Onun da bilmesine gerek yok çok da bir şey değiştirmez hayatımda olumlu anlamda. Çok destekleyici bir tutum vardı. Terapi masraflarım karşılandı bizim evde para çok büyük meseledir. Terapi çok pahalı bir şey, asgari

ücretle çalışan insanlar için özellikle terapi ücreti karşılamak çok zor. Normalde babam buna hayır derdi ama annem bir şeyler yaptı demek ki o süreç daha az sorunlu ilerledi. Evet çok uzun zaman psikiyatriste gittim. Bunlarla baş edemedim tek başıma bu arada.

Katılımcılardan mesleği psikolog olan D, daha önce psikolojik destek aldığını ancak bırakmak zorunda kaldığını belirtmiştir. Katılımcıya bu tez araştırması aracılığıyla psikolojik destek isteyip istemediği sorulmuş ve olumlu yanıt alınmıştır. Katılımcı psikoloğa yönlendirilmiştir:

Evet psikolojik desteğe çok ihtiyacım var. İyi bir terapist olmak için de kendi psikolojik sürecimi tamamlamam gerektiğini biliyorum. Daha önce aldım bırakmak zorunda kaldım.

Katılımcılardan B de psikolojik destek aldığını ifade etmiştir:

Ölüm tehditleri de oldu. En son uzaklaştırma çıkarttırmıştım. Bununla ilgili tedavi falan da gördüm. Öldürmekle tehdit ediyordu. Mesela gece arıyor ya, telefonu kapattığım zaman sinir krizi geçiriyordu. Ben çok uzak bir semtte oturuyordum ve dünyanın bir ucuna geliyordu. Gece telefonunu niye açmıyorsun diye kapının önüne geliyordu. Bir iki hamle ilk sevimli gelmişti ama sonrası gelince manyakça bir hal aldı.

Sonra X şehre dönünce online terapi aldım. Online terapi iyi geldi, o dönem işte akıl duraksaması kendimden iğrenme durumu vardı. Bunu aşamıyordum, sen yalnız değilsin. O şey var gönüllü psikolog pandemide çıktı. "Senyalnızdeğilsin.org" diye bir şey var pandemide çıktı. Çok iyi bir psikoloğa denk geldim. İlk sorundan bahsetmedim, işte şöyleyim böyleyim. Pandemi döneminde de okb (Obsesif Kompulsif Bozukluk) tetiklendi bende. Duş alamayacak kadar bakım yapamayacak kadar kötüydüm. Dişlerimi fırçalarken bile ayakta duramıyordum. Sonra eski halime geri döndüm, bilinçaltı çalışması falan yaptık.

Katılımcılardan Y, kendi sürecini çocukluktan itibaren işletmeye başladığını ancak intikam pornosu sonrası terapi sürecine girdiğini belirtmiştir:

Terapi şöyle yardımcı oldu. Benim, yani herkes aynı, benzer yollardan geçiyordur herhalde. Yani dört dörtlük bir çocukluğum olmadı. Evet, çok güzel zamanlar oldu, çok eğlendiğim, annemin babamın sevgisini çok derinden hissettiğim… Ama çok zorlandığım zamanlarda oldu. Eşimden neden kopamadığımı terapi sürecinde anladım ve bunu aslında çocukluğumla bir yerde bağdaşık olduğunu buldum. Üç yaşından liseye başlayana kadar, dayımın oğlunun dokunarak tacizine uğradım ve bu taciz döngüsünden kurtulamadım. Ve babam çok sert, kesinlikle hiç kimseyi yaptığı hatadan dolayı affetmeyecek sertlikte bir insan. Bunu şundan dolayı biliyorum, küçük halam eşine kaçarak evlendi, vermediler çünkü. Halamla babam yıllarca konuşmadı ve onu hala affetmediğini biliyorum. Babam affetmez. Şimdi, bunu belki demiyorsunuzdur ama peki diyeceksiniz 'hani böyle bir annen baban var neden böyle bir şey yaptın?' Sebebini bilmiyorum, sadece çok sevdiğim için yaptım diyebilirim, ona güvendiğim için böyle bir şey yaptım diyebilirim. Ve ondan ayrılamama gerekçemin de şu olduğunu düşünüyorum, yani sevgililiğimizin son zamanlarında hani bu tehditten de önce diyeyim. Aslında birbirimize uygun olmadığımızı düşünüyordum, yani hayat görüşü, eğlence anlayışımız, hani kafa yapısı derler ya. Kafasının içi bana çok sıkıcı geliyordu. Ama şu vardı, beni zaten kimse beğenmez, beni kimse sevmez, beni seven ve güvenebildiğim birini hayatımda e o olsun bari. Bu belki bir yandan bencillik ama bu şekilde karar aldığımı bile bilmiyordum. Ben bunu terapide konuşurken fark ettim. Aldığım hatalı kararların sonucunu yaşıyorum ama o kararları neden aldığımı bilmiyordum. Evet, o kararı ben aldım ama altında yatan sebebi bilmiyordum.

Terapiye başlama noktam şey oldu. 2020 yazında bir arkadaşımın annesi Covid'den hayatını kaybetti. O zamana kadar zaten ben kendimi kötü hissettiğimin farkındayım

çünkü normalde çok dışa dönük biriyim, dışarıya çıkmayı, arkadaşlarımla vakit geçirmeyi falan çok seviyorum ama Covid başladıktan sonra yaşadığım ilk anksiyete 'ölür müyüm?' Çünkü ölürsem, ben hala bu şahıstan boşanamadım, dört yıl oldu boşanma davası açalı. Bu perşembe günü, dün değil ondan önceki gün boşanma davamızın 5.duruşması vardı. Dört yıl oldu ve hala 'karımı seviyorum, boşanmak istemiyorum' diyor.

Katılımcılardan E, kendi tedavi sürecini şöyle ifade etmiştir:

İyi bir devlet hastanesinde hem ilaç hem konuşma terapisi aldım. Yani psikiyatriste gittim sık aralıklarla. Hala Mor Çatı'da (sivil toplum kuruluşu) psikoloğa gidiyorum.

4.7.Hukuki Sürece Dair Görüşler

Çalışmanın bu bölümünde katılımcıların mevcut Türk Hukuk Sistemi'ne dair görüşlerine kendi anlatımlarıyla yer verilmiştir. Yarı yapılandırılmış formda yer alan "Hukuki sürece başvurdunuz mu?" "Hukuki sürece başvurmadıysanız, sebebi nedir?" gibi soruların yanıtlarına bu bölümde yer verilmiştir. Özellikle fotoğrafları ya da videoları çevrimiçi platformlarda yayınlanan katılımcıların hukuk sistemi içerisinde aktif destek alamadıkları görülmüş, fotoğraf ve videoların hem erişim engelinin güçlüğü hem de internete "sızdırılan" bir görüntünün artık kolayca internetten çıkarılamayacağı fikrine sahip oldukları görülmüştür. Bu bulguların araştırmada yer almasının amacı, kadınların hukuk sistemine nereden baktıklarının görülmesi, adli sürece neden başvurmadıklarının açığa çıkarılması ve adalete erişim noktasında kadınların önündeki engellerin aşılmasına katkı sunulmasıdır.

Katılımcılardan A, mevcut hukuk sistemine dair görüşlerini trans bir kadın olması sebebiyle açacağı muhtemel bir davanın hakimleri tarafından "geçmiş" yaşamına bakılarak trans bir kadın olması nedeniyle adil bir işlemle karşılaşmayacağını belirtmiştir:

Hukuki süreç başlatmayı da düşünmedim çünkü zaten hukuka, adalete güvenim olmadığı için özellikle trans kadın olduğum anlaşılırsa ya da görürler diye tahmin ediyorum. Çünkü bunun gizlilik şeyi yok. Dava geçmişinden görürler mi bilmiyorum. Bunlara erişmeleri mümkün mü değil mi, ama kalkıp bu görülürse zaten sen yollusun denilecek. Zaten sen böylesin denilecek ve hiç öyle şeylere kalkışmak istemedim, buna hazır değilim. Zaten nasıl bulacağım ki o kişiyi tekrar? Kalkıp bulup şikayet mi edeceğim? Zaten yapmıyorlar ki bir işlem.

O kadar hukuk sisteminin içinde de değilim ama biliyorum nasıl işlediğini. O yüzden hiç böyle bir şey düşünemem yani. Kalkıp hukuki süreç başlatmayı bununla ilgili. Yıprandığımla kalacağımı düşündüğüm için bir daha no (hayır). Zaten bir kere yaşadım o süreci bir daha yaşamam yani. Noldu? 2 yıl hapis cezası verdi. 2 yıl hapis cezası neye yarar? Ben neler yaşadım, 2 yılda mı? Bir de ben suçlandım falan. Rızam varmış falan, neler yani.

Geçmeyecek zaten muhtemelen ya da nasıl kalkacak telefondan, hangisini sileceksin? Dava etsen, onu dava etsen tamam. Diğerini de mi dava edeceksin?

Katılımcılardan A, devamında adli sistemin herkese eşit davranmadığını açıklamıştır:

Ultra zengin tipler zaten her türlü hukuk mücadelesini kazanıyorlar ama benim gibi insanlar kalkıp bu mücadeleyi kazanabilseydi her açıdan yani failin cezalandırılması ya da o görüntülerin kaldırılması ne varsa, buna nasıl ulaşacaklar, aslında teknoloji o kadar zor değil, onun hangi ip'den indirildiğini görebilir, ona ulaşabilir ve silebilir mesela böyle şeyler olur niye olmasın, Avrupa'da vardır illaki, burada da olur.

Mesela ünlü birisi şeyini sildirebiliyorsa ya da bunu paylaşana ceza verebiliyorsa benim verememi konuşmamız lazım yani. Eli kolu uzanan yapıyor her şeyi. Onlar kazanabiliyor ama biz kazanamıyoruz. Ve bu azınlık değil diye düşünüyorum. Alt orta sınıf.

Katılımcılardan Ş, failin tehditlerinden ve çektiğini iddia ettiği görüntüleri paylaşacağına dair endişe etmesi nedeniyle hukuki sürece başvurmadığını, çevresel faktörler nedeniyle hukuki yoldan vazgeçtiğini ve elinde delil ve olay tanığı olmaması nedeniyle başvurmamayı düşündüğünü belirtmiştir:

O zaman için hukuki yollara başvurma gücüm yoktu. O zaman tek odağım aman şey olmasın damarına basmış olmayayım, kızdırmayayım. Biz aynı okulda çalışmaya devam ettik. Beni dersten çıkarıp odasına çağırıyordu ve boynumu büküp giriyordum, orada onun hakaretlerine maruz kalıyordum bir ders boyunca, yeter ki paylaşmasın diye. Sonrasında da aslında böyle bir şeyi düşündüm terapide bunları konuştuktan sonra. Kendi kendimi de son yıllarda biraz daha güçlendikten sonra bu konularda. Konuşurken her zaman failin suçu olduğunu biliyordum ama yine de bununla baş etmek çok zor geliyordu. Daha sonrasında düşündüm hatta bir süre önce aramayı düşündüm, arayıp ağzıma ne geliyorsa söylemeyi düşündüm.

Hukuki olarak bir yola başvurur muyum? Şu an elimde kanıt olarak hiçbir şey yok, bu düşündürüyor beni. O gün, o tarihte buna şahit olan evet o dönemde şantaj edildi. Ben orada değilsem de bana anlattı ben yaşadıklarını gördüm diyebilecek hiç kimse yok. O yüzden bilemiyorum. Elimde kanıtlarım olsa bu konuyu düşünürdüm ama şu an hiçbir şey olmadığı için rafa kaldırıyorum böyle bir konuyu.

Yine çevresel faktörler. Aile, çevre, çalıştığın iş. Bunun failin suçu olduğunu bilen bunu böyle kabul eden çok az insan var maalesef. Dolayısıyla belki psikolojik olarak hala hazır değilimdir. Sanırım şey iş yeri de çok etkiliyor. Şu an aileden çok işyeri etkiliyor. Kendi ailemle zaten görüşmüyorum, onların ne düşüneceği çok önemli değil şu an benim için. Bunu şu anki eşim biliyor zaten ve bizim baktığımız gibi bakıyor bu olaya. Dolayısıyla o yandan da bir çekincem yok. Sanırım iş yeriyle alakalı bir durum daha çok. Düşündüğümde en çok çalıştığım yerde bu rahatsızlığı hissedeceğimi düşündüm.

Katılımcılardan İ, hem ablası hariç diğer aile üyelerinin süreci öğrenme endişesi hem de hukuki sürecin uzun olacağı düşünmesi sebebiyle hukuki yola başvurmadığını belirtmiştir:

Ablamla şey dediğimizi hatırlıyorum "Ablamla konuştum şu anda seni yarın savcılığa veriyoruz" diyip engellediğimi hatırlıyorum. Ama sonra savcılığa vermedik. Sonrasında üşendik bildiğin, dedik ki "Şu an savcılığa gitsek nasıl bir sonucu olacak, soracaklar, soruşturacaklar elimizde o kadar veri yok diyecekler" elimde screen shotlar (ekran kayıtları) var ama bir türlü gidilmedi savcılığa, benden çıktı iş diye biraz da. Polis arkadaşa da haber verilmedi. Çocuğu engelledik gitti.

Sürecin uzun olması oldu, mağdur suçlayıcılık noktasında aileme bir noktada haber vermem gerekecekti yani ablamla halledebiliyor olsaydım, belki de halledebiliyorduk ama daha çok destek gerekebilir ne bileyim mahkemelere gidip geleceksin o zahmetli bir iş yani genel olarak. O yüzden ciddi bir olay olmadığı sürece birileri seni motive etmediği zaman ne bileyim mesela sizinle tanışmış olsaydım o zaman hadi yapalım ve işte bu ciddi bir mesele diye bir ikna durumum olmuş olsaydı, bugün ki aklım olmuş olsaydı mesela diye düşünüyorum, ben yine üşenirdim de bir arkadaşımın başına gelse onu gaza getirmek için uğraşırdım onu biliyorum. Yani kendi başıma geldiğinde üşenirim ama bir arkadaşımın başına geldiğinde onun mücadelesini vermek için onu gazlarım herhalde.

Katılımcılardan M, emsal davaların nasıl yürüdüğü hakkında bilgi sahibi olduğunu, sürecin çok uzun sürdüğünü, elinde delillerinin olmadığını belirtmiştir:

Çok sonra geldi ama ne yazık ki emsal davalara dair fikrim var. Neyin ne kadar uzatıldığına benim ne kadar tekrar yıpratılabileceğime dair fikrim var. Umarım yaşamam ama bugün tekrar böyle bir şey yaşasam, ben o kondomu attırmamayı bilirim mesela. Ben bir Dna testi için adli tıbba gitmeyi bilirim, şikayetçi olmayı bilirim. Ben o akşam bir şey yapabileceğimi bilirim ama ben o gün bilmiyordum öyle şeyler. Ne

yapabileceğime dair hiçbir fikrim yoktu o yüzden başvuramadım çünkü kanıtlayabileceğim bir şey yok. Mesajlarım yok nerde bilmiyorum, eski telefonum yok nerde bilmiyorum, eski numaram hiçbirine dair bir fikrim yok. Çünkü çok muğlak bir dönem orası benim için. Kasvetli, sisli, detayların çok hatırlanabildiği bir dönem değil açıkcası.

Evet, evet ve tekrar bir hukuki süreç başlatmak istediğimde elimde hiçbir şey yok. Beyanım var ama kanıtlanması gerek. Tamam belki beyanla soruşturmaya başlanacak ama bunu kanıtlayabileceğim bir şey yok.

Ben kimseden o cesareti de beklemiyorum (hukuki yola başvurmaktan bahsediyor). Onu da söylemek isterim. Dayanışırken de güçlendirici olmaya özen gösteriyorum ama kimse doğru diye o şeyi yapmak zorunda değil. Ben de başvurmanın doğru olduğunu biliyorum ama onun bana iyi gelmeyeceğini ben biliyorum. Onun beni nasıl etkileyeceğini tekrar nereye döndüreceğini, günlük hayatımı nasıl devam ettirebileceğimi ya da ettiremeyeceğimi ben biliyorum. Çünkü herkes kendi hayatını uzmanı gerçekten. O yüzden evet dayanışırken güçleniyorum, bunu ağlamadan konuşabiliyor olmak benim için acayip bir yerde. Bunu böyle anlatabiliyor olmak, artık eskisi kadar bir yerlerin acımadığını görüyor olmak, çok derin sarsılmalar yaşamıyor olmak, yani oradan buraya gelmek belki buradan başka bir yere ilerlemek benim için şu an yeterli.

Katılımcılardan B, ailesinin öğreneceği, fotoğrafların yayılacağı endişesi nedeniyle hukuki yola başvurmadığını, ölüm tehditleri nedeniyle faile uzaklaştırma kararı çıkartmak için karakola gittiğini, adli sistemin herkese eşit davranmadığını ve karakoldaki süreç şu şekilde belirtmiştir:

Ailemin duyacak olması. Net korkum bu. Namus cinayeti adı altında beni öldürmezler ama gerçekten çok sorunlu bir ailem var, ciddi şey olur, travmatize olur. Aşamaz kimse.

Ve sonsuza kadar sürecek zaten ailemizde küskünlükler meşhur bir aileyiz. Bu durum bizim ailecek gülmemizi engeller, soğukluk girer. Ben yine gülmeye devam ederim ama benim adıma üzülecek aile fertleri olur. Onların yaşayacakları travmayı düşündükçe ben üzülüyorum, garip bir döngü.

Büyük ihtimal kadınların karakola gitmeyle ilgili bir korkuları var. Karakol marakol bunlar kirli işler. Benim de başımda babam var böyle bir şey başıma gelse karakola mı gitmezdim, babama ne diyeceğim falan dedim. Kadınlarda bir karakol çekincesi var ben anlamadım.

Güçlü olmadan yapmak istemiyorum, güçten kastım yalnız bir düzen kurmadan yapmak istemiyorum. Eve tebligat gelirken (faile karşı çıkartılan uzaklaştırma kararı için) bile ben evde tetikte bekledim. Bunlar zor, akşamlar zor şeyler. Tebligat geldi gelmedi başkasının eline geçmesin bu hoş değildi. Yalnız başıma olsaydım kendi maddi gücüm olsaydı. Dizi sektöründe ya büyük olay olur zaten diziden atılmıştı bu olaylar olunca. Şimdi görüyorum başka işlere başlamış. Hani böyle şey yapmak isterdim gürültü yapmak isterdim. Dava sonuçlanmasa bile gürültüsünü yapmak isterdim

Sadece 6 saat bekledik o kadar. (Karakoldaki uzaklaştırma kararı aşamasından bahsediyor.)

Adliyede ben vakit kaybettim çok. Adliyede de uzaklaştırma aldırmayı düşünerek bilmeden dava açmışım. Hukuki bir karmaşa bu. Ben uzaklaştırma için dava açılıyor zannedip dava açmıştım. Girişte bunları ses kaydına al şuraya koy. Ben karakoldan çıkarılacağı bilgisine geç ulaştım.

Cahil olsam atarlardı başlarından ama eğitimli insanlarda böyle daha aktivist oluyor ya hani. Belki de gerçekten tanıyan bir avukatın karakolu arattırması, devreye sokması da bir şanstı ama onun dışında reddedilmedik orada. Buraya niye geldin falan diye soran olmadı. Beyan esastırı bilmiyordum ben mesela. Whatsapp yazışmalarını falan

çıkarttım ben ama gerek yokmuş. Bu işleri bilmeyen insanlar için bizim sistemimiz Afganistan gibi biliniyor, kadınlara ayrımcılık varmış gibi biliniyor mesela ben bunu bilmiyordum, nasıl ispatlayacağım diyordum. Beyanın esas olduğunu bilmiyordum. Ben karakola ses kayıtlarıyla falan gittim ama buna gerek yok dediler, şaşırdım.

Katılımcılardan D, eğer hukuki yola başvurursa eve tebligat geleceğini ve bu nedenle ailesinin durumu öğreneceği düşüncesi sebebiyle hukuki yola başvurmadığını belirtmiştir:

Normal bir süreçte bunu direkt aileye iletebilir, dava açabilirim. Beni şikayet ediyorlar gibisinden ama dava açtığımda mahkeme sürecinin e-devlette görülme olasılığı veya eve celp gelme olasılığı gibi ihtimalleri düşündüğüm için tek başıma hareket ettim diyebilirim.

Katılımcılardan G, hukuki sürece dair görüşlerini şöyle ifade etmiştir:

Haklarımı bilmiyordum ve nasıl bir süreçle karşı karşıya kalacağımı bilmiyordum, başkalarına bu video gönderilir mi, başkası süreci öğrenir mi endişeleri vardı.

Adli sürece dair çok bilgim yok, ancak çok uzun zaman sürüncemede kalacağına dair bir düşüncem var, ön yargı diyebiliriz sanırım. Bu sırada bu kişinin benimle iletişim kurması önlenemeyeceği için beni daha da zorlayacağını düşünüyorum.

Katılımcılardan G de, diğer katılımcılarla benzer fikirleri paylaşarak asıl korkusunun failin elinde bulunan görüntüleri daha fazla kişiye yayması olduğunu belirtmiştir. Adli sürece dair bilgisinin olmadığını ancak adli sürecin bu kişiye karşı kendisini etkin yönden korumayacağını ifade etmiştir:

Haklarımı bilmiyordum ve nasıl bir süreçle karşı karşıya kalacağımı bilmiyordum, başkalarına bu video gönderilir mi, başkası süreci öğrenir mi endişeleri vardı.

Adli sürece dair çok bilgim yok, ancak çok uzun zaman sürüncemede kalacağına dair bir düşüncem var, ön yargı diyebiliriz sanırım. Bu sırada bu kişinin benimle iletişim kurması önlenemeyeceği için beni daha da zorlayacağını düşünüyorum.

Katılımcılardan Y, görüşme tarihinde farklı bir konu ile hukuk sistemi içerisinde olduğunu ifade etmiştir. Kendisini intikam pornosu ile tehdit eden faille evlilik birliği içinde olduğunu ancak davanın yıllardır sürdüğünü belirtmiştir. İntikam pornosu için hukuki sürece başvurmadığını ancak araştırma yaptığını ifade etmiştir. Yaptığı araştırmalarda deneyim aktarımı içeren forumları okuduğunu, fotoğrafların açığa çıkma ihtimalinin bulunduğunu ve bu forumlardaki deneyimlerden etkilendiğini belirtmiştir:

> *Araştırdım ama hukuki sürece başvurduğumda yine bir açığa çıkma durumu olacak. Yani mahkemeye gideceğim, avukata başvuracağım ki hukuki sürece başvurduğum anda, ona tebligat gittiği anda doğrudan bunu her yere afişe edebilir diye korktum. Çünkü hala şahsın elinde görüntüler, bunu paylaşmasıyla ilgili hani zaten ben ceza alacağım, bu kız bu yola girmiş hani yay yayabildiğin kadar.*
>
> *İnternetten araştırdım ve çok saçma bir araştırma metodu belki ama ben böyle Ekşisözlük'te (Çevrimiçi bir platform olup kişilerin takma isimlerle her konu hakkında fikirlerini belirttikleri bir site) yorumlara falan çok dikkat ederim. Bir yere tatile gideceksem bile, gezmeye gideceksem ya da bir yerde gezilecek görülecek yerler neresidir ya da işte atıyorum bir bilgisayar alacağım ya da telefon alacağım, onun kullanıcı yorumlarına bakarım önce ve Google arama geçmişinde şey çıkıyor, aradığınız kelimeler çıkıyor ve daha sonradan o arama kelimeleri ile ilgili reklamlar sağdan soldan çıkmaya başlıyor. Bunula ilgili de kaygı yaşadım, yani ya bununla ilgili çok sık reklamlar önüme düşerse diye. Ama böyle bir sitenin içine girip oradan arama yapınca bunun daha az karşılaşabileceğini öğrendim. Tabii şu anda algoritmalar değişmiştir. Belki çok sık vakit geçirdiğim sitede, çok sık görüntülediğim başlıklarda belki o algoritmaya takılıp yine önüme düşebilir. Ama Dört yıl önce tabii ben bunu düşünmüyordum.*

Ekşisözlük'e girip, işte kaygı yaşadığım durum neyse, o durum, nereden bulurum? Hukuki destek nasıl bulurum? İşte böyle şeylerle karşılaşanlar ne tür yorumlar yazmış? Ne yapmışlar? Genellikle de kişilerin bunu afişe ettiğini öğrendim yapılan yorumlarda. "Evet başvurdum ve ardından afişe etti. Yapacağını yine yaptı." gibi yorumlar gördüm. Kimisi ceza aldığını, nasıl bir ceza aldıysa, işte bu cezasız kalmıyor arkasını bırakmayın diyen de duydum. Yani duydum değil de okudum. Ya da işte böyle böyle başvurdum ama başvurduğum gibi işte herkese yaydı. Ya benim korktuğum şey buydu zaten, (sesi kısılarak) o yüzden başvurmadım.

Boşanma davası sürecini şöyle aktarmıştır:

Hukuk bilgim bu arada hiç yok. Sadece kendi dava süreçlerimden avukatımın benimle paylaştığını, anlayabildiğim kadarını biliyorum. Nerenin sistemini uyguluyoruz, yani kağıt üstünde nerenin hukuk sistemini kullanıyoruz bilmiyorum ama avukatlar, hakimler, Türkiye'de bu hukuk alanında çalışan çoğu kişi feminist bir bakış açısından bakmıyor. Doğrudan tek odaklandıkları nokta aile birliğini sürdürmek. İşte kadın ya da erkek hangisi hata yaptıysa hata yapmıştır. Affedilsin, devam edilsin. Hayır yani bir hata yapıldıysa, bu kadın ya da erkek farketmeksizin, diğer tarafın bunu affedip affetmeme hakkı, görmezden gelip gelmeme hakkı var. Neden bunu ataerkil bir bakış açısından bakıyorlar anlayamıyorum. Ben iki ayrı avukatla görüştüm, daha feminist olduğunu ve beni anlayabildiğini düşündüğüm avukatla da yola çıktım. Avukatım sizin bildiğiniz kadarını bilmiyor. Avukatım sadece boşanma davasının temel gerekçesinin kumar bağımlılığı ve güven kırılması olarak biliyor. Onunla paylaş, onun da anlayacağını düşünmedim aslında. Nasıl diyeyim?

Yani adalet sisteminde, kendi bulunduğum ikinci noktada da hala boşanamıyor olmak benim en büyük derdim. Ya bir tarafın, tamam evlenirken iki tarafta seviyoruz, evlenmek istiyoruz dedi tamam. Ama boşanma kararında bir tarafın bile artık sevmiyor oluşu, bir

tarafın bile artık ben bu birlik içerisinde durmak istemiyorum demesinin bence yeterli olması gerekiyor. Yani bunda, üst mahkemeye götürmek, istinaf, Yargıtay yani yıllardır ben kendi soyadımı almanın derdindeyim ve alamıyorum. Bu çok saçma, bu ağır aksak işleyen… Belki başka hani çok yüklü meblağlarda, ne biliyim şirketlerle ilgili davalar diyeyim, başka aklıma yüklü meblağ gelmedi ama boşanmanın neden bu kadar çok uzun sürmesi anlayamıyorum, anlam veremiyorum.

Katılımcılara bu bölümde hukuki sürecin aktif bir başvuru yapabilmeleri için nasıl olması gerektiği de sorulmuştur. Katılımcılar hukuk sistemine girmeleri için "iyi örnek duyma" ihtiyaçlarını da ifade etmişlerdir. Öznelerin anlatımlarının bu bölümde daha çok öne çıkarılması için bu bölümdeki bulgular tartışma kısmında detaylı tartışılacaktır. Katılımcıların görüşleri şu şekildedir:

Bence objektif olmalı ya da nesnel bakmalı demeyeceğim. Bundan mağdur olan kişinin yanında olmalı. Çünkü böyle şeyler olabilir, böyle şeyler yaşayabiliriz. Birileriyle konuşup atabiliriz fotoğraf, video. Canlı bir şeyler, kamera üzerinden. Ama bu bir suç ya da bizim suçlu olduğumuzu göstermiyor bence. Çünkü sexting diye bir şey var, yok değil. Bunu önemsemeyip şeyi önemsemeli bence, izin dışında paylaşılmış. Bu bir kişiyle paylaşılmış sonuçta sadece, ben bir kişiyle paylaşmıştım. O kişiyi suçlu bulup bizim yanımızda olup ona göre tavır almalı. Ona göre korumalı. Karşı kişi, faile bir ceza verecekse beni gözeterek vermeli. Sonuçta benim bütün haklarımı ihlal etmiş oluyor. (A)

İyi örnekler olmuş olsaydı ya da haberim olmuş olsaydı sonuna kadar giderdim. Hukuk sisteminden dolayı başvurmamazlık yapmazdım. Çabalardım ama böyle bir şey karşıma çıkmadı. Mesela duyuyorsun bir şeyleri, görüyorsun insanlar ifşa ediliyor ve ifşa edildiğiyle kalıyor. Verdiğin çabanın olumlu karşılığını alamıyor. Ya da kaldırılmıyor görüntüler. İyi bir örneği olmuş olsa başvururdum tabi ki ben de niye başvurmayayım.(A)

Mesela birisi bana deseydi ki direkt bana bu screen shotları (ekran kayıtlarını) at, ben bu çocuğu bulayım, bir sorguya çekilsin en azından polis karakolunda ve işte atıyorum feminist sayfalar destek olsun ya da işte onun ailesi bilsin, yani bir intikam istiyor insan sonuç olarak ve diğer kadınlara zarar verememesini istiyor, bunun için bir ceza verilsin. Ama senin (hayatta kalanlardan bahsediyor) yapacağın şey gelip screen shotları (ekran kayıtlarını) verip ifade vermek sonrasında seni meşgul etmeyeceğiz ya da sonrasında yüzleşmen gerekmeyecek, mahkemelere gitmen gerekmeyecek, o zaman daha kolay olabilirdi. O zaman yapardım. (İ)

Ben şeye inanıyorum, beyanın çok kıymetli bir yerde olduğunu biliyorum. O bütün adli işlemlerin çok iyi bir şekilde yapılması için yeterli bir başlangıç. Onu söyleyebiliyor olmak bütün işlemleri doğru bir şekilde ilerletmek için başka bir şeye ihtiyaç duymadığımız bir alan gibi geliyor bana. Mesela burada bizimle ilgilenen kim varsa, bu sürece başladığımız andan itibaren, cinsel şiddetle çalışmayı biliyor olması gerekiyor. Cinsel şiddete maruz kalan biriyle, cinsel şiddetten hayatta kalan biriyle nasıl çalışması gerektiğine dair bilgisi olması gerekiyor. Kimseyi tekrar travmatize etmeye ihtiyacımız yok. Kimseye tekrar aynı kötü duyguları hissettirmeye ihtiyacımız yok. Çoğu zaman ciddiye bile alınmadığımızı biliyorum. Yaşadıklarımız çok görmezden gelinebiliyor. Rızamızın nereden nereye kadar olduğuna dair bile fikirleri kendilerine ait. Ben kendi rızam hakkında söz sahibi olamıyorum. Buna benim rızam yoktu dediğimde ama sen de öyle yapmışsın ki, rızan varmış ki, bunlarla karşılaşmamayı isterdim. Bunlarla ilgili fikirleri olan insanlar benimle görüşsün, çalışsın. Bana onlar yardımcı olabilsin isterdim. Bunu yapmak zorunda olduklarını düşünüyorum, yapmıyor olmaları onların eksikliği. Ben onların sebebiyle onların yanına gidip destek isteyemedim. Bütün bu problem onların suçu. Halbuki burada yaşıyorum burada bu hizmeti vermek zorunda olduklarını biliyorum çünkü ben burada yaşayan biriyim işte. Bir mülteci de olabilirdim

aynı sistemden aynı şekilde yararlanmaya hakkım var. Burada yaşayan bir insanım ve burası beni korumak zorunda. Benim başıma bir şey geldiğinde bana yardımcı olacak sistemleri kurmak onların yükümlülüğünde. Bununla çalışmayı bilen insanları bulunduruyor olmak da onların yükümlülüğünde. Diyelim ki bir tecavüz kriz merkezi var, ayrı bir şekilde tek kapı sistemi, giriyorsunuz ifadeniz orada alınıyor ve deliller saklanıyor ve size şöyle bir dayatma da yok, hemen başvuracaksınız sürece. 2 yıl vücudundan aldığımız örnekleri saklayacağız, hazır hissedersen sürece başla hazır hissetmezsen söyle bize imha edelim, örnekleri ve ifadeni. Evet yapılabilir bu, çok işlevli olur. Çok güzel bir sistem olurdu böyle bir şey. O şey de çok güzel, bunu yaşadıktan sonra çok şeye hali kalmıyor insanın hemen bir şeye başlayamayabiliyor. İnanılmaz bir şey olurdu. Bundan biz artık daha fazla hayatta kalacağız. Umuyorum bu olaylar azalır. Şu anda böyle görünmüyor ama bir hukuk sisteminin düzelmesiyle bu failler bunların bir bedeli olduğunu bunları yaptıklarında ellerini kollarını sallayarak çıkamayacaklarını bunun gerçekten bir bedeli olduğunu anlamalarını istiyorum ve bunun caydırıcı bir noktada olmasını istiyorum. Bunu yaparken benim başıma bir şey gelmez rahatlığında olmasınlar, uykuları kaçsın istiyorum o huzursuzluktan dönüp dursunlar istiyorum ve birisi bir şey yaptığında bunu yapan ceza alsın ne yazık ki buna maruz kalan ceza alsın istemiyorum (M)

Örgütlendiğim zamanlarda, feminist bir dernek bir aradaydım bir dernek kurduk, bazı çalışmalar yapıyorduk. Bazı başvurular alıyorduk ve onların hukuki süreçlerini takip edebilme imkanımda oldu. Tek başına adli tıbba gitmemek ona bir refakatçi olarak gitmek, o süreci biraz daha dinlemek, yönlendirmek, destek sistemi aramak gibi şeyler. Kim bize nasıl, nerde yardım edebilir gibi o yolları bulmak için aktif olarak hep beraber bir şeyler yapıyorduk. Ben de özellikle bir davada bir arkadaşımız takip ediyordu. Onun

sürecinin en kadar zorlayıcı olduğunu, çok benzer bir deneyim, kanıtsızlık, tekrar tekrar her şeyin anlattırıldığı süreçlere şahit olunca gözüm korktu, daha fazla korktu. (M)

Tabii ki giderim (hukuki yola) deli miyim ben tabi ki giderim. Çok isterdim öyle bir şey olsun. O süreçte yargılanmayacağımı, sorgulanabilirim ama tutucu, toplumcu, utandırılmaya maruz kalmayacağım bir yerde, güvenli bir yerde sürebileceğini biliyor olsam tabi ki giderdim. Niye el alemin insanlarına, başıma bir şey gelme ihtimaline karşı yardım isteyeyim. Tabi ki orayı tercih ederdim. (M)

Kesinlikle ihtiyacımız var bu gördüğümüz şeyler, medyada takip ettiğimiz davalar ya da yakın çevremizde yaşanan şeyler benim için bu sürecin ne kadar yıpratıcı olduğunu tekrar tekrar kanıtlayan bu sürece geri adım attıran da bir yerdeydi. Böyle örnekleri daha fazla duyabilmek sanırım gerekiyor. Ben böyle bir örneği duyuyor olsaydım, benim zihnimde bu başvurular iyi sonuçlanan, iyi dinlenen, bu süreç beni hırpalamada ya da en az hasarla geçirebileceğim bir yerde olduğuna dair fikrim olsaydı çok daha farklı ilerlerdi. (M)

Örgütlendiğim zamanlarda, feminist bir dernek bir aradaydım bir dernek kurduk, bazı çalışmalar yapıyorduk. Bazı başvurular alıyorduk ve onların hukuki süreçlerini takip edebilme imkanımda oldu. Tek başına adli tıbba gitmemek ona bir refakatçi olarak gitmek, o süreci biraz daha dinlemek, yönlendirmek, destek sistemi aramak gibi şeyler. Kim bize nasıl, nerde yardım edebilir gibi o yolları bulmak için aktif olarak hep beraber bir şeyler yapıyorduk. Ben de özellikle bir davada bir arkadaşımız takip ediyordu. Onun sürecinin en kadar zorlayıcı olduğunu, çok benzer bir deneyim, kanıtsızlık, tekrar tekrar her şeyin anlattırıldığı süreçlere şahit olunca gözüm korktu, daha fazla korktu.(M)

Mesela daha işleyen bir sistem olabilirdi. Yani kanunlar var ama eylemde işlenemiyor. Bu sefer de anlamı kalmıyor. Daha çok kadına daha fazla destek de olmalı. Videoyu kaldırtmak için aylarca uğraştım o da özelden tanıdığım bir avukat kendi bildiği bir

yolla kaldırttım. Devlet maalesef erişim engeli olmasına rağmen bir şey yapmadı. Mesela ceza indirimleri vs olmasaydı. Serbest kalınmasa suçlular. Uzaklaştırma kararı alındığında daha çabuk müdahale edilebilse veya bir dava açılacağı zaman gizlilik, aileye karşı da koruma olsa. O görüntülerin gönderildiği yerler yani paylaşıldığı yerler daha derin bir araştırma yolu ile bulunabilse ve imha edilse, görüntülerin kopyalandığı cihazlara el konulup yayılmasına engel olunsa, bu suçu işleyenler serbest kalıp daha fazla şey yapmaya yüz bulmasa. Teknik yetersizlikler var gibi. Ciddiye de alınmıyor yeterince. Mesela çocuk pornosu olmazsa flaşında tutuklanması zor demişti bir avukat. Genel olarak hukuksuzluk sorun. (E)

Twitter'da da böyle bir kitle var, dalga geçilecekmiş gibi düşünen, artan. O sayfaların bu konuyu çok yanlış yazdığını düşünüyorum. Aksaklık olabilir, feminist sayfalar bunu çok kaçırıyor. Asıl meseleye geçsinler. Ben o dönemde yaşadığımda şöyle olsun adım 1 adım 2. Bununla ilgili bir tane yazı görmedim. Anca orada filanca arkadaşını şöyle boğmuş kadını şöyle öldürmüş. Bu dilden hoşlanmıyorum, feminist sayfaların yaptığı. Ben bunu yaşayınca neye bakıyorum Mor Çatı'ya bakıyorum. Üniversitelerin kadın kolektiflerine bakıyorum. (B)

Şu an benim paylaştığım şeyin benzeri bir süreç görmedim. Görüntüler yayıldıktan sonra vs. işleyen süreç vardır belki ama benimki gibi şantaj boyutunda kalmış ve bu kadar zaman geçtikten sonra şikayet edilmiş herhangi bir süreç görmedim. Aslında bir ara idari soruşturma açılması için şikayet etmeyi düşündüm. Ama sonra bağlantılar bağlantılar… Onun her anlamda korunacağını düşündüm ve bunun açılmadan kapatılacağını düşündüğüm için vazgeçtim. Hala orada olsaydım paylaşabileceğim yerler olurdu, sendikayla belki X siyasi parti ile vs. ama orada hala şey hakim, her ne kadar kadın dayanışması ve mücadelesi olsa da tam olarak bir şeyler yıkılmış değil. Bir de şu anda orada değilim zaten. Düşündüm aslında düşünmedim değil ama sonuç beni

hep şeye getiriyor, onun her anlamda korunaklı olacağına ve bu şekilde vazgeçiyorum. (Ş)

Bu arada ben baya kayıtlardan sonra karakola gittim. Ben de korkuyordum ilgilenmeyecekler falan diye. Orada 2 kızla daha tanıştım, 3 kadındık orada. Uzaklaştırma alıyorduk. Sonra hatta Whatsapp grubu kurduk. Birine bir tehdit geldiğinde yanında oluyorduk gruptan yazışıyorduk vs. Rahatladım. Bir tanesi ben de böyle bir şey yaşıyordum uzaklaştırma çıkarttım diyerek beni rahatlattı. Bundan çok korkuyorlar, çekinme dedi bana. Aldık uzaklaştırmayı, aynı gün çıkarttık. Öyle bahsettikleri gibi yargılama vs. Yok. Sadece yukarıda bir bayan memur vardı o dedi ne işiniz var bu adamlarla diye ama rahatsız edici biçimde değil, kız muhabbeti gibiydi. Sorunsuz ilerledi yani. Ve bu ilk tanıştığım kızın dediği gibi artık nasıl bir şeyse bunu alınca iletişimi kesti. Bitti. Tebligat gitti. Tebligat bir hafta sonra ulaşınca. Bunu tebligatı gecikiyor, avukat gitti karakolda aradı. Keşke daha önceden gitseydim. Oradaki tanıştığım kız çok iyi geldi. Benim zaten yol yordama ihtiyacım vardı. Çevremdekilere diyordum kavga ettik diye belki de öldürecek seni diyorlardı. Ben bunu biliyorum zaten şantaj var başımda. İyi değilim zaten. Bende de böyle oldu şöyle oldu diye anlatıyorlardı. Kadınların hepsinin durumu benziyor bu arada. (B)

Kadınları daha çok korkutuyorlar. Benim hikayem gibi mesela. Yemin ederim bu daha iyi. Bu bilgiler olsaydı, hani karakollar yardımcı oluyor diye vs. Ben hiç düşünmeden giderdim. Hep haberler çıkıyor ya uzaklaştırmaya rağmen öldürüldü vs diye. Cesaretlendirici şeyler olsa gerçekten daha iyi ve şey de var mesela uzaklaştırma çıkaranların öldürülme şeyinde şuna dikkat ettim mesela gidiyor ya karakola sonra daha çok ısrarla takip ediyor. Sonrasında son bir defa görüşüyorlar ya onu yemedim. Çünkü o şey vardı en son elimden beni sürüklemeye kalkınca. Asla gitmedim, bir kere daha ailemle yine tehdit ediyordu. Yanımda kız arkadaşım vardı, gittim toplu bir yerde

buluştuk. Biraz da şey var böyle propaganda var gibi geliyor bana. Birazcık polisin koruduğuna inanılması lazım. Şimdi kendimi başkasının yerine koyuyorum git kızım karakola bir şey olmaz derim yani. Ve karşı tarafı da bununla çok güzel korkutabilirim. Sağda solda bu örnekler gördüğüm için şeydim. Bir de şu sıkıntı nereye gideceksin? Adliye mi? Çünkü orada bir de bürokrasi sorunuyla uğraşıyorsun. (B)

Hukuki olarak iyi örnekleri çok fazla duymuyoruz. Tehdit olarak hissedilen bir durumda, mağdur olabileceğim ya da olduğum bir durumda hukuki yollara başvurursam daha çok zorda kalacağımı ve bir sonuç alamayacağımı düşünüyorum. Bu konularda kadınları destekleyici örneklerin yaygınlaştırılması, yayılması faydalı olacaktır. (G)

4.8. Failin Cezalandırılması

Hukuki sürece dair son bölüm katılımcılara "Failin cezalandırılması sizin için önemli mi?" sorusu etrafında şekillenmiştir. Bu bölümde katılımcıların farklı cezalandırma yöntemlerini düşündükleri görülmektedir. Bu farklı cezalandırma yöntemlerinden biri bir noktada kendi çıplak fotoğrafının ifşası ile tehdit edilen kadınların failleri "kamuya ifşa edilmesi" ile cezalandırmak istemeleridir.

Katılımcılardan A, failin cezalandırılmasına ilişkin şu ifadeleri kullanmıştır:

Görüntülerim hala var mı bilmiyorum. Görüntülerimin kaldırılmasını talep ederdim. Fail ceza alır mı? Sanmıyorum ceza alacağını. Eğer ütopik bir şekilde konuşuyorsak ceza almasını isterdim tabi ki. Cezalandırılması derken büyük bir cezadan bahsetmiyorum ama en azından benim yaşadığım şeyi yaşamasını isterdim, niye istemeyeyim. Sonuçta ben onun benimle paylaştığı resimler paylaşmadım kimseyle. Kimse görmedi ya da böyle rahatsız edilmedi. Bunun bir karşılığı olmalı. Bunun bedelini ödemesini isterdim açıkçası. Özgürlüğüyle ya da başka bir şeyle olur ama

isterdim yani niye istemeyeyim? Çünkü yaptığı aslında suçtu, benim iznim yoktu. Ona fotoğrafları atarken başka gruplara atmış, Twitter ifşa diye bir grup.

Katılımcılardan Ş, failin adli bir yargılama süreci sonunda ceza almasından ziyade "ifşa" edilmesinin kendisi için daha önemli olduğunu, bu ifşa sayesinde kendisine yaşatılan şiddeti failin başkalarına yaşatamayacağını düşündüğünü belirtmiştir:

Onun bir ceza almasından ziyade ifşa olması önemli. Bunu başka birisine bir daha bu kadar, belki yine bir şey değişmeyecek onun için ama bir sonraki hamlesini bu kadar rahat yapamaz ifşa olursa. Hukuken bir ceza almasından çok bu önemli benim için.

Katılımcılardan M, hukuki sürecin çok yıpratıcı olduğunu bildiğini ancak failin elbette ceza almasını istediğini belirtmiştir:

Evet ama ne yazık ki burasının ne kadar korkunç ve yıpratıcı olduğunu biliyorum. İsterdim aslında ceza almasını. Ama o ceza alsın diye ben komple bir yıpranma süreci yaşamalı mıyım? Kendimi nasıl daha rahat koruyabilirim nasıl daha az hasar alabilirim, o süreci tekrar yaşamak, tekrar tekrar anlatmak sürekli tekrar anlattırıyorlar, korkunçlar. Ne kadar travmatize edici, ne kadar korkunç bir süreç olduğuna dair hiçbir fikirleri yok. Sizin gibi empatik bir tutumdan da bahsetmek mümkün değil biliyorsunuz ve ben onu tekrar yaşamak istemedim. Öyle bir süreç oldu.

Katılımcılardan B, failin cezalandırılmasının önemli olduğunu çünkü geçmişte mustarip olduğu psikolojik sürecinin yeniden tetiklendiğini, failin cezalandırıldığına dair hayaller kurduğunu, intikam pornosu sürecinde işverenlerinin olayın üstünü örttüğünü ve onların da cezalandırılmasını istediğini belirtmiştir:

Evet diyorum. Benim hala mücadele ettiğim şey bu, intikam hissi. 2020'de benim bu OKB'nin hortlamasının sebebi bu oldu zaten. Şehir dışımda olduğum sürede bende şey vardı, bu intikamımı alacağım güçlü olacağım. Bu kendi güçsüzlüğüme çok bilenmeye

başladım. Ben şimdi güçlü olsaydım maddi durumum iyi olsaydı yalnız yaşasaydım şey yapmazdım falan filan diye deliliğimi hala atlatamadım, ceza almasını çok istiyordum. Hatta bunu gizleyen patronların da. Bu içimi soğutmadı. Dünyadaki en büyük istediklerimden biri şu an bu, ilk üçtedir herhalde.

Evet Ceza. İlahi ceza. Bunun yüzleşmesini hala istiyorum. Böyle hayal kurar ya insan saçma sapan. Böyle bir şey mümkün değildir ama, ben güçlenmişim bunu hapse attırıyorum. Böyle bir şey olmaz ama bunu istiyorum. Hala ara ara bakıyorum zaman aşımına falan.

Katılımcılardan Y, yaşadığı süreç içerisinde güçlendiğini ve bu nedenle artık haklı durumda olduğunu belirterek failin ceza almasını istediğini, çünkü kendisine yaşattığını korkunun bir bedeli olması gerektiğini ve bu sayede failin bu eylemi başkalarına yapamayacağını belirtmiştir:

Ceza almasını isterdim çünkü bana yaşattığı kaygının ve korkunun bir bedeli olmasına gerektiğine inanıyorum. Bir ceza alacağını bilse bir daha başkasına yapmaz ya da yapmaktan geri durur. Tabi ki bir, psikopatik bir bozukluğu varsa tabi ki yapar, iki kişiye de yapar, üç kişiye de yirmi kişiye de yapar. Ve şöyle bir şey var, mesela bu çok korktuğum babam, boşanma sürecinde olayların anlattığım gibi gelişmesiyle şu anda toplum nezdinde, çevre nezdinde haklı durumda olan benim. Bana ciddi bir destek var.

Katılımcılardan E, failin cezalandırılmasını istediğini ancak fail cezalandırılsa da bu cezanın hükmünün uzun sürmeyeceğini belirterek faillerin hayatlarına devam edeceğini belirtmiştir:

Evet. Çünkü dışarda hak ettiğini bulmuyor. Daha fazla kişiye ve asıl kişiye zarar vermeye devam ediyor. Zaten 2-3 ay yatar çıkarım ama sen ailenin yüzüne bakamazsın diyor ve hayatını kolayca bu cesaretle karartıyor. Bu şiddete maruz kalan kişiler

hayatları boyunca üzerlerinde o kara bulutla gölge gibi dolaşıyorlar. Bir belirsizlik var. Kesinlikle hak ettiği ceza bahanesiz uygulanmalı. İşleyen bir sistem olmalı.

Bu bölümün her bölümü, intikam pornosunun mağdurların yaşamları üzerinde birçok farklı açıdan yıkıcı etkilere yol açtığına dair kanıtlar sağlamıştır. Bu çalışmaya katılanlar, mağdur olduktan sonra kaygı ve depresyon gibi çeşitli olumsuz duygusal etkiler yaşamışlardır ve bu nedenle katılımcılar intiharı düşünmüştür. Katılımcılar, ilk kez mağdur olduklarında birçok olumsuz başa çıkma mekanizmasıyla karşılaşmışlar ancak zamanla arkadaş, aile desteği ve profesyonel desteğe güvenmek gibi daha olumlu başa çıkma mekanizmalarına geçmişlerdir. İntikam pornosu, katılımcıların hayatlarının farklı alanlarındaki ilişkilerini etkiledi. Aile ilişkileri, arkadaşlıkları ve partner ilişkileri intikam pornosundan hem olumlu hem de olumsuz olarak etkilenmiştir. Katılımcıların en sık yinelediği sorun aile desteğinden yoksun kalmak ve adli sürecin yetersiz olmasıdır. İntikam pornosu ile ilgili katılımcıların yorumladığı bir başka konu da mağduriyetin cinsiyetçi doğasıdır. İntikam pornosu neredeyse her zaman erkekler tarafından kadınlara yöneltilir ve kadınlar, erkekler ve kadınlar arasındaki cinsel çifte standart ve yaygın orospu utandırma nedeniyle birçok sonuçla karşı karşıya kalmaktadırlar. Tartışma bölümü, bu bulguların bir sonucunu sunarken bu sonuçlarla nasıl bir yol izlenerek nereye gidileceği konusunda bir tartışma sunmaktadır.

4.9. Bilgi Edinme Başvurusu

Tartışmaya geçilmeden son olarak, bu tezin araştırma dayanaklarından olan ve Bilgi Teknolojileri Kurumu (BTK) tarafından her ay düzenli yayınlanan Erişim Engeli İstatistikleri'ne dair araştırmacı tarafından yapılan bilgi edinme başvurusuna değinilecektir. Araştırmaya başlandığında bir aşamada, kaç kişinin aylık olarak erişim engeli talebinde bulunduğu sorusu gündeme gelmiştir. BTK'nın sitesinde yayınladığı istatistiklerden biri "Müstehcenlik" adındadır. Araştırmacı tarafından intikam pornosunun bu kategoride

değerlendirilebileceği düşünüldüğünden BTK'ya CİMER (Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi) aracılığıyla tez çalışmasının konusundan da bahsedilerek 15.11.2021 tarihinde Bilgi Edinme Başvurusu yapılmıştır. Bir istatistik söz konusu olduğunda bu istatistiği sağlayan verilerin varlığı tartışmasızdır. Bu nedenle ilgili kuruma tutukları veriler sorulmuş, % (yüzdelik) istatistiği ne şekilde elde ettikleri öğrenilmeye çalışılmıştır. Bilgi edinme başvurusunda şu sorulara yanıt istenmiştir:

1. Erişim engeli talep edenler başvuru tarihinden geriye dönük olarak 3 aylık süre içerisinde kaç kişidir?
2. Bu erişim engellerinin kaç tanesi Sulh Ceza Mahkemeleri tarafından sisteminize gönderilmiştir?
3. Bu erişim engellerinin başvuruculara yönelik olarak yayınlanan istatistikler göz önüne alındığında; ayrıştırılmış veri-kadın, erkek, erişim engeli istenen site sayısı vb.- var mıdır?
4. Ayrıştırılmış veri tutuluyorsa bu verileri tarafımla paylaşır mısınız?

CİMER sistemine yapılan başvurum mail yoluyla şu şekilde yanıtlanmıştır:

Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi (CİMER)' ne 15.11.2021 tarihinde yapmış olduğunuz 2105565465 sayılı başvurunuz 17.11.2021 tarihinde BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU BAŞKANLIĞI (BTK) tarafından cevaplanmıştır:

Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi'ne (CİMER) yapmış olduğunuz Bilgi edinme başvurunuz ilgisi nedeniyle Kurumumuza yönlendirilmiş olup, Bilgi edinme başvurunuz incelenmiştir.

Başvurunuz, Bilgi Edinme Hakkı Kanun'un 7 nci maddesi, "Kurum ve kuruluşlar, ayrı veya özel bir çalışma, araştırma, inceleme ya da analiz neticesinde oluşturulabilecek türden bir

bilgi veya belge için yapılacak başvurulara olumsuz cevap verebilirler" hükmü kapsamında değerlendirilmiştir.

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu

Tüketici ile İlişkiler Müdürlüğü

5. Tartışma

Araştırmamızda, intikam pornosu eyleminin faillerinin tümünün erkek olduğu, katılımcılardan 2'si hariç diğer katılımcıların herhangi bir hukuki yola başvurmadıkları ve genellikle mağdur ile duygusal ilişkide olan kişiler tarafından gerçekleştiği tespit edilmiştir. Bu bulgu literatür ile uyumludur. Literatürde, intikam pornosunun gelir temini amacıyla mağduru tanımayan kişilerce de gerçekleştirildiğine dair bulgular bulunmakla birlikte, bizim çalışmamız nitel bir araştırma olduğundan bu tür bir bulgu elde edilememiştir.

Araştırmada, intikam pornosunun mağdurlar üzerinde özgüven kaybı, intikam pornosu sonrası ilişkilerde güven problemi, anksiyete ve depresyon şeklinde etkilerin olduğu tespit edilmiştir. Bu tespitler Bates (2015) tarafından 18 intikam mağduru kadın üzerine yapılan araştırmadaki bulgularla uyumludur. Bates'in araştırmasındaki tespitlerin yanı sıra, mağdurların kendilerini suçladıkları, adli bir sürece başvurmaları halinde mağdur suçlayıcılığa maruz bırakılacakları, aile ilişkilerinin olumsuz yönde etkilendiği ve psikolojik olarak desteklenmeye ihtiyaç duydukları da tespit edilmiştir

Bu çalışmaya katılan çoğu kadın, güvendikleri biri tarafından mağduriyete uğratılmıştır. Bu kişilerin/faillerin, kadınların hayatlarına nasıl girdikleri tezin bulgular kısmının olay örgüsünde anlatılmıştır. Bu anlatıdan yola çıkılarak, failler, ister romantik bir ilişki olsun isterse sadece cinsel ilişki kurulan bir kişi olsun intikam pornosu aracılığıyla kadınları şiddete maruz bırakmıştır. Kadınlar çeşitli psikolojik etkilerle mücadele etmiş, uzun yıllar terapi desteği almak durumunda kalmışlardır. Yine Bates'in derinlemesine mülakat ile yaptığı araştırmasıyla bu araştırmadaki bulgular uyumlu bulunmuştur.

Bu araştırma intikam pornosu mağdurlarının deneyimlerinin derinlemesine analizini sağlasa da araştırma konusunun bazı sınırlılıkları olduğu da belirtilmelidir. Bunlardan ilki araştırma için gönüllü olan kadınlarla yapılan görüşmelerin farklı iletişim araçlarıyla ile yapılmasıdır. Katılımcılardan 6'sı ile zoom meeting üzerinden görüşülerek bulgular elde

edilmeye çalışılması, 2'si ile deneyimlerini yüz yüze ya da sesli anlatamayacakları belirtmeleri nedeniyle yarı yapılandırılmış form üzerinden yazılı cevapların alınması ve 1'i ile kendisinin aile evinde yaşaması sebebiyle ancak cep telefonu üzerinden araştırmaya katılabileceğini belirtmesidir. Toplanan verilerde esaslı bir farklılık görünmese de tek bir veri elde etme yöntemiyle bulgular arasında daha tutarlı bir bağlam sağlanması olasılığı yüksektir. Bu husus yine Bates'in çalışmasındaki bulgularla uyumludur. Ancak yine de araştırma konusunun katılımcılar için zorlayıcı olabileceği düşünüldüğünden ve araştırma sürecinde araştırmaya katılmaktan vazgeçtiğini bildiren katılımcılar olduğundan katılımcıların seçtiği iletişim araçlarının uygun olacağı düşünülmüş ve farklı görüşme yöntemlerine rağmen görüşmelerin kalitesi zarar görmemiştir.

Bir başka araştırma sınırlaması, "intikam pornosu" teriminin geniş yorumlanarak nasıl işlevsel hale getirildiği ve katılımcılar için dahil edilme kriterleridir. Bu araştırmanın doğası ve intikam pornosu mağdurları hakkında daha önce yapılmış çalışmaların eksikliği nedeniyle, kendini intikam pornosu mağduru olarak tanımlayan ve araştırmaya katılmak isteyen herhangi bir kadının çalışmaya dahil edilmesidir. Bunun sonucunda, fotoğraflarını/videolarını kendi rızası ile sexting aracılığıyla partnerine yollayan kadınlar, çıplak fotoğraf/videoları çevrimiçi platformda yayınlanmış kadınlar, çıplak fotoğraflarla tehdit edilen/şantaj yapılan ancak çevrimiçi olarak yayınlanmayan kadınlar ve çıplak fotoğrafları başkalarıyla paylaşılıp paylaşılmayan kadınlar gibi farklı intikam pornosu mağduriyeti biçimleri olduğunun fark edilmesidir. İntikam pornosunun daha odaklı ve detaylandırılmış bir tanımı, belirli alanlarda daha yoğun bulguların bulunabilmesine yol açabilirdi. Yalnızca çıplak fotoğrafları internette yaygın olarak yayınlanan mağdurlara odaklanan bir araştırma, intikam pornosu ile şantaj yapılan ancak fotoğrafları hiç yayınlanmayan mağdurlara odaklanan bir araştırmadan muhtemelen farklı bulgular üretecektir. Bununla birlikte, çeşitli intikam pornosu deneyimleri, ayrıntılardan bağımsız olarak, intikam pornosunun herhangi bir biçimde mağdurlar arasında

benzer etkilere sahip olduğu konusunda daha geniş bir bakış açısı sağlamıştır. Araştırmamızda, intikam pornosu ile tehdit edilen ancak internette hiç fotoğrafı paylaşılmayan mağdurların, fotoğrafları internette yayınlanıp aileleri/işverenleri ile paylaşılan bazı mağdurlar kadar duygusal etkiler yaşadıkları tespit edilmiştir. Bu tespit yine Bates'in araştırmasıyla uyumludur.

Failler, araştırmadaki katılımcıların farklı cinsel yönelimlere sahip olmasına rağmen her olayda erkeklerdir. Faillerin, intikam pornosu tehdidi ile kadınları mevcut ilişkide tutabileceklerini ve onlara istediklerini yaptırabileceklerini bilincine sahip oldukları belirtilmiştir bu bulgu da Bates'in araştırmasında ulaştığı sonuçlarla uyumludur.

İntikam pornosunun kadınları bu kadar ciddi şekilde etkilemesinin bir nedeni, kadın cinselliğinin genellikle gizli tutulması gereken bir şey olarak görülmesidir. Bu konuda ilerleme kaydedilmiş olsa da kadınların cinselliği birçok kişi tarafından hâlâ bir utanç kaynağı olarak görülürken, erkeklerin cinsel davranışları bir gurur kaynağı olarak görülmektedir. Kadınlar geleneksel olarak "saf" ve cinsellikle ilişkisi yok olarak görülmüştür ve kadınların sadece cinsel olarak aktif "olması gereken" yerin ve zamanın ise evlilik olduğu belirtilmiştir (Valenti, 2009). Feministler kadın cinselliğine yönelik bu yaygın inancı ortadan kaldırmaya çalışmışlardır. Çünkü bu bakış açısının kadınlar cinsel saldırı ya da intikam pornosu gibi cinsel bir suçun mağduru olduklarında, bu gruptaki kadınların "gerçek bir mağdur" olup olmadıklarına karar verilerek mağdurların suçlandığını ifade etmişlerdir. Feminist bakış açıları ve Mills'in (1959) sosyolojik hayal gücü üzerine inşa edilen intikam pornosunun, makbul mağdurlara ihtiyaç duyduğu ve kadın cinselliğine dair yaygın bakış açıları nedeniyle bu sorunun herhangi bir kişi tarafından çözülemeyecek "kamusal meseleler" olduğu belirtilmiştir. Bir kadın intikam pornosu yüzünden işini kaybettiğinde ve toplum tarafından ötekileştirildiğinde, bu artık onun "kişisel sorunu" olmaktan çıkmaktadır; bu tür sonuçların kadının ezilmişliği ve kadının cinselliğinin kamusal ahlak ölçüsünde değerlendirildiğinden bu bağlamda anlaşılması gerektiği ifade edilmiştir. Bazı feministler, kadın cinselliği algısını utanç sınıflamasından çıkartmaya çalışarak

kadın cinselliğinin güçlendirici ve kadınlar tarafından daha arzu edilir olarak kabul edildiği "seks pozitif" bir sisteme kaydırmaya çalışmışlardır (Valenti, 2009).

Kadınların bazılarının failin cezalandırılması adlı bölümde özellikle "failin bunu başkasına yapmaması" gibi hususları belirtmeleri oluşturulan bu bilince ilişkin bir mücadele biçimi olarak yorumlanabilir. Failler açığa çıkartılıp kadınlar da hukuki sisteme herhangi bir tehdit olmadan başvurabildiklerinde mevcut sistemde bir şeylerin değişeceği açıktır. Araştırmamızın aksine Bates'in çalışmasında, katılımcıların benzer kaygıda oldukları ve bu nedenle gazetecilerle röportaj yaparak hem faili ifşa ettikleri hem de benzer deneyimler yaşayan kadınların "daha az yalnız" hissettirilmesi hususu mevcuttur. Araştırmamızdaki katılımcılar bunun gibi herhangi bir yola başvurmamışlardır.

Türkiye'de yürütülen yargılamalarda ve kadınların bu çalışmada belirttikleri gibi, mevcut hukuk sistemi kadınlara "kendi delillerini toplamayı" öğretmiştir. İntikam pornosu sonrası failin "intikam pornosunu durdurmak için son isteğini" yerine getirerek fail tarafından cinsel saldırıya maruz bırakılan katılımcılardan biri, böyle bir olayı tekrar yaşadığında artık daha "bilinçli" olacağını belirtmiştir. Bu kendi delillerini toplama meselesi aslında hukukun teorik bir alanında değil ancak pratik alanında; karakollarda, mahkemelerde ve savcılık ifadelerinde karşımıza çıkmaktadır. Hukuk sistemi delilleri mevcut uygulamada ısrarlı bir biçimde kadınların bedenlerinde aramaktadır. Kadınların bedenlerinde ne kadar iz varsa, hukuk sistemi kadınları o kadar inandırıcı bulmaktadır. Ancak intikam pornosu gibi suçlarda -ki bu suçun da cinsel saldırı suçuna benzediği yukarıdaki bölümlerde anlatılmıştır- hukuk sistemi kadınların çıplak fotoğraflarının her yere yayılmasını bekliyor görünmektedir. Fotoğraflar internette "yeterince" yayılmadığında, kadınların hayatları "yeterince" kararmadığında hukuk sistemi kadını hakkı ihlal edilmiş bir kişi olarak görmeyi reddediyor gibi görünmektedir. Bu yaygın tutum da yine Bates'in araştırması ve Mills'in belirttiği gibi kadınların makbul mağdurlar olmaması noktasında uyumlu görünmektedir.

İntikam pornosu akademide önemli ölçüde araştırılmamıştır. İntikam pornosu, özellikle ilişkilerde seks yapmanın yaygınlığı göz önüne alındığında, herkesi etkileyebilecek bir olgudur (Samimi & Alderson, 2014). İntikam pornosu ile ilgili mevcut durum, kadınlara yönelik adaletsizlikleri sona erdirmek isteyen feministler, intikam pornosunun yasal sonuçlarını anlamaya çalışan kriminologlar ve hukukçular, intikam pornosunun sosyal bağlamını anlamak isteyen sosyologlar ve ortaya çıkan bir fenomeni keşfetmek isteyen herhangi bir akademisyen için zengin bir veri toplama zemini sağlamaktadır. Bu araştırma, konuyla ilgili mevcut akademik literatür eksikliği ve intikam pornosu ile ilgili yasaların yokluğu göz önüne alındığında, intikam pornosu üzerine gelecekteki çalışmaların gerekli olduğuna dair yadsınamaz bulgular sunmuştur.

6. Öneriler

Bu bölümde kadınların haklarını aramaları için hukuk sisteminde nelerin değiştirilebileceği ve ne gibi sistemlere ihtiyaç duyulduğu anlatılmıştır.

İçinde bulunduğumuz sosyal ve yasal bağlamda Türkiye'deki yasal mevzuat yeterince detaylı değildir. Türk Ceza Kanun'unda tecavüz, ısrarlı takip ve diğer cinsel şiddet ve istismar suçları yeterince açıklanmamakta; özellikle intikam pornosuna dair bir düzenleme bulunmamaktadır. Bu sebeple, intikam pornosunun kadınların toplum içerisinde dinamikleri göze alınarak suç şeklinde düzenlenmesi gerekmektedir.

Türkiye yasal mevzuatında ve anayasasında uluslararası hükümlerin ve sözleşmelerin, ülke kanunları üzerinde uygulanacağı belirtilmesine rağmen, mahkeme heyetleri ve yargı mensupları uygulamada uluslararası hükümleri dikkate almamaktadırlar. Bu konuda neredeyse içtihat dahi oluşmamıştır.

Türkiye'de yasal mevzuatta mevcut bulunan birçok hüküm uygulamada ne yazık ki yargı mensupları tarafından uygulanmamaktadır. Öyle ki, Türkiye'de yasalar ve uygulamalar arasında dengesizlik olduğu söylenebilir.

Toplumsal cinsiyet temelli tecavüz ve cinsel şiddetin önlenmesinde olumlu görülebilecek yasal düzenlemelerin pratikte uygulanmaması, hukukçular tarafından bilinmemesi, içtihat haline gelmemesi söz konusudur. Yasal düzenlemeler hükümet ve otoriteler ve yasa uygulayıcıları tarafından kamuoyunda tanıtılmamakta, bilinirliği sağlanmamakta ve tersi yönde açıklama ve uygulamalar gerçekleştirilebilmektedir. Toplumsal Cinsiyet kavramı ve bu başlıklı eğitimler, toplumsal değerlerimize aykırı olduğu gerekçesiyle üniversitelerden kaldırılmıştır. Bu eğitimlerin yeniden düzenlenmesi ve hatta intikam pornosu konusuna yer verilecek özellikle genç insanlara "güvenli sexting" eğitimi verilmesi gerekir.

Kamu kurumlarının cinsel şiddet dahilinde tuttukları ayrıştırılmış verileri bulunmamaktadır.

Türkiye dahilinde cinsel şiddete özel uzmanlaşmış destek birimleri bulunmamaktır. Acil Müdahale Hattı, Tecavüz Kriz Merkezi, Savcılık veya Emniyet Müdürlüğü bünyesinde *"Cinsel Suçlar Birimi",* Cinsel Şiddet Danışma Merkezi ve benzeri birimler yoktur. Bu tür birimlerin varlığı ve işlevleri kamuoyunca bilinmemektedir. Devlet kurumları şiddeti önleme ve mağduru koruma yükümlülüklerini bu konuda üstlenmemekte; "cinsel şiddet" kelimesi kamu nezdinde neredeyse hiç kullanılmamaktadır.

Cinsel şiddete özel uzmanlaşmış hukuksal destek ve danışmanlık birimleri oluşturulmamış ve hayatta kalanların suçun ispatlanması, suçun bildirilmesi, cinsel istismarda zaman aşımı, kamusal alanda işlenen suçlara yönelik haklar gibi sıklıkla sorduğu soru ve sorunlarına yönelik nitelikli danışmanlık hizmeti verilmemektedir.

Cinsel şiddetten hayatta kalanların gizliliğinin korunması ve suçun bildirimini kolaylaştırıcı tedbirler alınmamıştır. Ülkemizde araştırmanın bulgularıyla da tutarlı bir şekilde birçok kadın aile ve çevresinin duymasını istemediği (dışlanma, yargılanma ve şiddete maruz bırakılma korkusuyla) için cinsel saldırıları ya da diğer cinsel şiddet türlerini bildirmemektedir. Kamu kurumları cinsel şiddetin bildirilmesini teşvik etmede daha etkin değildir. Kadınlar resmi şikayete zorlanmadan yaşadıkları cinsel şiddete ilişkin belgelemeleri anonim olarak veya gizlilikleri korunarak yaptıramamakta ve saldırıya ilişkin delilleri şikayetçi olmaya karar verene kadar delil kitlerinde kayıt altına aldıramamaktadır.

Yargı mensupları kadınlara yönelik cinsel şiddeti ve istismarı meşrulaştıran yargı kararlarının yanında olduğu izlenimini vermektedir.

Türkiye'de tecavüze maruz bırakılan kadınlar, kamu kurumlarına gitmek yerine/gitse bile sosyal medyadan yardım ve dayanışma talebinde bulunmaktadır. Bu durum aynı zamanda kamu kurumlarına olan güvensizliğe de işaret etmektedir. Birçok örnekte kamu kurumlarının,

şiddet failine sosyal medyada görünür olduktan sonra müdahale ettikleri veya mağduru destekledikleri veya adalete yönelik kararlar çıktığı gözlemlenmektedir. Kadınların erkek şiddetinden kurtulabilmek için sosyal medyadan sesini duyurmaya çalışması yaygın bir hal almıştır ve bu durum devletin tüm kaynaklarıyla kadına yönelik şiddete ve erkeklerin kadınlar üzerinde oluşturduğu tehditlere ve esasta tecavüz kültürüne neden etkin ve hızlı refleks gösteremediği sorusunu oluşturmaktadır. Devlet kurumları kadınların şiddet durumunda hangi araçları kullandığını, neden kullandığını veya kullanmadığını (örneğin KADES butonu) araştırmamakta ve sonuçlara yönelik acil tedbirler geliştirmemektedir.

Görünürlüğü-bilinirliği az olan cinsel şiddet biçimleri yasada tanımlanmamakta, tecavüz ve diğer cinsel şiddet biçimlerinin tanımları genişletilmemekte, kadınlara yönelik ayrımcılık yok sayılarak ve rızanın inşa edilmesi gibi durumlar da göz önünde bulundurulmadan, kamu vicdanını yaralayan ve infial yaratan kararlar gerekçelendirilmektedir.

Cinsel şiddet davalarında mağdur kadınların suçla ilişkili olmayan özel hayatlarının, cinsel geçmişlerinin irdelenmesi ve "ahlaklarının" sorgulanması sonucunda mağdurlara rıza atanmakta, ikincil travmalar yaşatılmakta ve kamu vicdanı yara almaktadır. Mağdur suçlayıcılığın önlenmesi ve adil yargılama süreci amaçlanarak yargı mensuplarına mağdura sadece dava konusu suçla ilgili soru sorma kısıtı getiren ve dünyada "tecavüz kalkanı yasası" olarak bilinen yasa; kadınlara yönelik tecavüz, cinsel saldırı ve cinayet suçları üzerinden yasal mevzuatta düzenlenmemiştir.

Kadınların yaygın olarak sivil toplum kuruluşlarından ihtiyaçları olan desteğe eriştikleri göz önünde tutulmalı, devlet sivil toplum ile işbirliği yaparak sahada mevcut eksiklikleri görüp gidermelidir.

8. Kaynaklar

Akdeniz,Y. & Güven, O. (2020) Fahrenheit 5651: Sansürün Yakıcı Etkisi

Albrecht, S. F. (2001). Stalking, stalkers, and domestic violence: Relentless fear and obsessive intimacy. In J. A. Davis (Ed.), Stalking Crimes and Victim Protection: Prevention, Intervention, Threat Assessment and Case Management

Albury, K. & Crawford, K. (2012). Sexting, consent and young people's ethics: Beyond Megan's story. Continuum: Journal of Media & Cultural Studies, 26, 3, 463-473.

Alexy, E.M., Burgess, A.W., Baker, T., & Smoyak, S.A. (2005). Perceptions of cyberstalking among college students. Brief Treatment and Crisis Intervention, 5.

Anderson, I., & Doherty, K. (2008). Accounting for rape: Psychology, feminism, and discourse analysis in the study of sexual violence. London: Routledge.

Ann Scales, Hukuki feminizm, Kasım 2019, Ankara, dost kitabevi, sf:23-24.

Arat, Necla, "Feminist Hukuk," İUKAD, Sayı 9, 2006, ss.53-65.

Ardovini, J. (2015). Consciousness-raising: A tool for feminist praxis in research and granting voice. Theory in Action, 8, 1, 51-59.

Baer, Judith A., "Feminist Theory and the Law," The Oxford Handbook of Political Science, Ed. Robert E. Goodin, Oxford University Press, 2015, pp. 1-17.

Bates,S. (2015) "Stripped": An analysis of Revenge Porn Victims' Lives after Victimization

Barajas, M. (2013). Confessions of a revenge pornographer.

Bartlett, J. (2013). The internet has always been a hunting ground for women hatingtrolls.

Bayraktar, K; Zafer, H; Yıldız, A.K.; Kiziroğlu, S.K.; Evik, A.H; Retornaz, E. A.; Akyürek, E.; Sınar, H.; İnceoğlu, A.A; Altunç, S.; Erman, B.; Eroğlu, F., Özel Ceza Hukuku Cilt III - Hürriyete, Şerefe, Özel Hayata, Hayatın Gizli Alanına Karşı Suçlar (Tck M. 106-140).

Brownmiller, S. (1975). Against our will: Men, women and rape. New York: Simon and Schuster.

Brown-Warsham, S. (2012). Sexting rules to avoid starring naked in someone's 'revenge porn'.

Burgess, A.W. (1983). Rape trauma syndrome. Behavioural Sciences & the Law, 1, 3, 97-113.

Burkett, M. & Hamilton, K. (2012). Postfeminst sexual agency: Young women's negotiations of sexual consent. Sexualities, 15, 7, 815-833.

Burt, M. R. (1980). Cultural myths and supports for rape. Journal of Personality and Social Psychology, 38, 2, 217-30.

Cain, Patricia A., "Feminist Jurisprudence: Grounding the Theories," Berkeley Women's Law Journal, Vol.4, Issue 2, September 2013, pp.191-214.

Campbell, R., Wasco, S.M., Ahrens, C.E., Sefl, T., & Barnes, H.E. (2001). Preventing the "second rape": Rape survivors' experiences with community service providers. Journal of Interpersonal Violence, 16, 12, 1239-1259.

Capezza, N.M. & Arriaga, X.B. (2008). Why do people blame victims of abuse? The role of stereotypes of women on perceptions of blame. Sex Roles, 59, 11, 839-850.

Carmody, M., & Carrington, K. (2000). Preventing sexual violence? The Australian & New Zealand Journal of Criminology, 33, 3, 341-361.

Carter, C. (2013, November 6). More universities ban Blurred Lines over fears it promotes rape.

Cawley, S.L., Foley, L.J., & Shehan, C.L. (2008). Gendering Bodies. Lanham: Rowman & Littlefield Publishers.

Cecil, A.L. (2014). Taking back the internet: Imposing civil liability on interactive computer services in an attempt to provide an adequate remedy to victims of nonconsensual pornography. Washington and Lee Law Review, 71, 4, 2513-2556.

Chiroro, P., Bohner, G., Viki, G. T., & Jarvis, C. I. (2004). Rape myth acceptance and rape proclivity: Expected dominance versus expected arousal as mediators in acquaintance-rape situations. Journal of Interpersonal Violence, 19, 4, 427-442.

Citron, D.K., & Franks, M.A. (2014). Criminalizing revenge porn. Wake Forest Law Review, 49, 2, 345-391.

Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği, Kavramlar Sözlüğü, 2019

Clay-Warner, J., & Burt, C.H. (2005). Rape reporting after reforms: Have times really changed? Violence Against Women, 11, 2, 150-176.

Cochrane, K. (2013, December 10). The fourth wave of feminism: Meet the rebel women.,

Connell, R.W. & Messerschmidt, J.W. (2005). Hegemonic masculinity: Rethinking the subject. Gender & Society, 19, 6, 829-859.

Cook, A.N., Murray, A.A., Hart, S.D., & Amat, G. (2014). Using structured professional judgment guidelines in threat assessment and management: Presentation, analysis, and formation of a case of serial intimate partner violence.

Cook, J., & Fonow, M. M. (1986). "Knowledge and Women's Interest: Issues of Epistemology and Methodology in Feminist Sociological Research". Sociological Inquiry, 56 1. 2-29

Cupach, W.R., & Spitzberg, B.H. (2004). The dark side of relationship pursuit: From attraction to obsession to stalking. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.

Day, K. (1995). Assault prevention as social control: Women and sexual assault prevention on urban college campuses. Journal of Environmental Psychology, 15, 4, 261-281.

Dir, A.L., Coskunpinar, A., Steiner, J.L., & Cyders, M.A. (2013). Understanding differences in sexting behaviours across gender, relationship status, and sexual identity, and the role of expectancies in sexting. Cyberpsychology, Behaviour,

and Social Networking, 16, 8, 568-574.

Deming, M. E., Covan, E. K., Swan, S. C., & Billings, D. L. (2013). Exploring rape myths, gendered norms, group processing, and the social context of rape among college women: A qualitative analysis. Violence Against Women, 19, 4, 465-85.

Dewey, C. (2015, March 19). The revenge pornographers next door.

Dowler, K., & Sparks, R. (2008). Victimization, contact with police, and neighborhood conditions: Reconsidering African American and Hispanic attitudes toward the police. Police Practice and Research, 9, 5, 395-415.

Du Mont, J., Miller, K.-L., & Myhr, T. (2003). The role of "real rape" and & "real victim" stereotypes in the police reporting practices of sexually assaulted women. Violence Against Women, 9, 4, 466-486.

Edwards, K.M., & Gidycz, C.A. (2014). Stalking and psychosocial distress following the termination of an abusive dating relationship: A prospective analysis. Violence Against Women, 20, 11, 1383-1397.

Ellis, L. (1989). Theories of rape: Inquiries into the causes of sexual aggression. New York: Hemisphere Pub. Corp

End Revenge Porn (2015). Erişim Tarihi: 15 Kasım 2021 http://www.endrevengeporn.org/welcome/

End Revenge Porn (2014, December 31). Seven reasons Illinois is leading the fight against revenge porn. Erişim tarihi: 20 Ekim 2021 http://www.endrevengeporn.org/seven-reasons-illinois-leading-fight-revenge-porn

European Commission. (2014). Factsheet on the "right to be forgotten" ruling. Erişim Tarihi: 7 Kasım 2021 http://ec.europa.eu/justice/dataprotection/files/factsheets/

Felson, R.B., & Pare, P.P. (2010). Gun culture or honor cultures? Explaining regional and race differences in weapon carrying. Social Forces, 88, 3, 1357-1378.

Ferguson, E. (2015, April 23). Flames organization tells fans to stop harassing women on the red mile. http://calgaryherald.com/news/localnews/flames-organization-tells-fans-to-stop-harassing-women

Ferreira, C., & Matos, M. (2013). Post-relationship stalking: The experiences of victims with and without a history of partner abuse. Journal of Family Violence, 28, 4, 393-402.

Franklin, Z. (2014). Justice for revenge porn victims: Legal theories to overcome claims of civil immunity by operators of revenge porn websites. California Law Review, 102, 5, 1303-1335.

Franks, M.A. (2011). Unwilling avatars: Idealism and discrimination in cyberspace. Journal of Gender and Law, 20, 2, 224-261.

Fraser, C. (2015). From 'ladies first' to 'asking for it': Benevolent sexism in the maintenance of rape culture. California Law Review, 103, 1, 141-204.

Frazier, P.A. (2003). Perceived control and distress following sexual assault: A longitudinal test of a new model. Journal of Personality and Social Psychology, 84, 6, 1257-1269.

Mies, M. (1995). "Feminist Araştırmalar için Bir Metodolojiye Doğru". (Çev. Ayşe Durakbaşa), Ed. Aynur İlyasoğlu, Serpil Çakır, & Necla Akgökçe. Farklı Feminizmler Açısından Kadın Araştırmalarında Yöntem, 48-67. İstanbul: Sel Yayıncılık.

Ülker, Y. (2016), Feminist Perspektiften Hukuk.

Randall, M. (2011). The Treatment of Consent in Canadian Sexual Assault Law. The Equality Effect, 1-37.

Razack, S.H. (2000). Gendered racial violence and spatialized justice: The murder of Pamela George. Canadian Journal of Law and Society, 15, 2, 91-130.

Rentschler, C.A. (2014). Rape culture and the feminist politics of social media. Girlhood

Studies, 7, 1, 65-82.

Retornaz, E. A. (2021), Bir Siber Taciz Biçimi: Cinsel İçerikli Görüntüleri Rızaya Aykırı Olarak İfşa Etme, Yayma, Erişilebilir Kılma Veya Üretme Suçu (Revenge Porn ve Deep Fake).

Reskin, B.F., Vishner, C.A. (1986). The impacts of evidence and extralegal factors in jurors' decisions. Law & Society Review, 20, 3, 423-438.

Reyns, B.W., Burek, M.W., Henson, B., & Fisher, B.S. (2013). The unintended consequences of digital technology: Exploring the relationship between sexting and cybervictimization. Journal of Crime and Justice, 36, 1, 1-17.

Rich, A. (1996). Compulsory heterosexuality and lesbian existence. In S. Jackson & S. Scott (Eds.) Feminism and Sexuality: a reader (pp. 130-141). New York: Columbia University Press. [article originally published in 1980]

Ringrose, J., Harvey, L., Gill, R., & Livingstone, S. (2013). Teen girls, sexual double standards and 'sexting': Gendered value in digital image exchange. Feminist Theory, 14, 3, 305-323.

Ritchie, J., Lewis, J., & Elam, G. (2003). Designing and selecting samples. In J. Ritchie & J. Lewis (Eds.) Qualitative Research Practice: A Guide for Social Science Students and Researchers (s. 77-108). London/Thousand Oaks/New Delhi: SAGE Publications.

Saldaña, J. (2012). The coding manual for qualitative researchers. SAGE Publications Limited.

Samimi, P., & Alderson, K. (2014). Sexting among undergraduate students. Computers in Human Behaviour, 31, 1, 230-241.

Sanders, W. B. (1980). Rape and woman's identity. Beverly Hills: Sage Publications.

Schilling, C. The world we live in… man has it changed. ADDENDUM! Retrieved May 25 2015, from https://38pitches.wordpress.com/2015/03/01/theworld-we-live-in-man-has-it-changed/ Erişim tarihi: 20.12.2021

Schippers, M. (2007). Recovering the feminine other: masculinity, femininity, and gender hegemony. Theory and Society, 36, 1, 85-102.

Sevim, Ayşe, Feminizm, İstanbul, İnsan Yayınları, 2005.

Stroud, S.R. (2014). The dark side of the online self: A pragmatist critique of the growing plague of revenge porn. Journal of Mass Media Ethics: Exploring Questions of Media Morality, 29, 3, 168-183.

Şimşekcan, N.T. (2018). Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddetin Başka Bir Biçimi: Siber Şiddet, Yüksek Lisans Tezi.

8. Ekler

Ek-1: Bilgilendirilmiş Gönüllü Onam Formu

Sayın Katılımcı,

Sizi Burcu Uçuran tarafından Dr. Öğr. Üyesi Yusuf Tunç Demircan danışmanlığında yürütülen "Kişilerin Cinsel İçerikli Görüntülerin Rıza Dışı Paylaşımı: İntikam Pornosu'' başlıklı araştırmaya davet ediyoruz. Bu araştırmanın amacı intikam pornosu mağduru olan kadınların, mağdur olma deneyimlerinin incelenmesidir. Araştırmada sizden tahminen 90 dakika ayırmanız istenmektedir. Araştırmaya toplamda tahminen 10 (on) kişi katılacaktır. Sizden araştırmacı tarafından hazırlanan soruları sözlü olarak cevaplamanız istenmektedir. Bu çalışmaya katılmak tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır. Çalışmanın amacına ulaşması için sizden beklenen, kimsenin baskısı veya telkini altında olmadan size en uygun gelen cevapları içtenlikle verecek şekilde yanıtlamanızdır. Bu formu okuyup onaylamanız araştırmaya katılmayı kabul ettiğiniz anlamına gelecektir. Ancak, çalışmaya katılmama veya katıldıktan sonra herhangi bir anda çalışmayı bırakma hakkına sahipsiniz. Bu çalışmadan elde edilecek bilgiler tamamen araştırma amacıyla kullanılacak olup kişisel bilgileriniz tamamen gizli tutulacaktır; ancak verileriniz yayın amacıyla kullanılabilir ki bu halde de bilgileriniz gizli tutulacaktır. Görüşmeler konunun hassaslığı nedeniyle meydana gelebilecek olası psikolojik zararların önlenmesi amacıyla görüşmede yardımcı araştırmacı olarak psikolog bulunacaktır. Görüşmelere ilişkin ses kaydı alınacaktır. Bu ses kayıtları araştırmacı tarafından deşifre edildikten sonra derhal imha edilecektir. Eğer araştırmanın amacı ile ilgili verilen bu bilgiler dışında şimdi veya sonra daha fazla bilgiye ihtiyaç duyarsanız araştırmacıya şimdi sorularınızı yöneltebilir veya aşağıda verilen e-posta adresi aracılığı ile ulaşabilirsiniz. Araştırma tamamlandığında genel/size özel sonuçların sizinle paylaşılmasını istiyorsanız lütfen bu isteğinizi araştırmacıya iletiniz.

Yukarıda yer alan ve araştırmadan önce katılımcıya verilmesi gereken bilgileri okudum ve katılmam istenen çalışmanın kapsamını ve amacını, gönüllü olarak üzerime düşen sorumlulukları anladım. Çalışma hakkında yazılı ve sözlü açıklama aşağıda adı belirtilen araştırmacı tarafından yapıldı. Bana çalışmanın muhtemel riskleri ve faydaları sözlü olarak anlatıldı. Kişisel bilgilerimin özenle korunacağı konusunda yeterli güven verildi.

Bu koşullarda söz konusu araştırmaya kendi isteğimle, hiçbir baskı ve telkin olmaksızın katılmayı kabul ediyorum.

İsim:

İmza:

Burcu Uçuran

Ek 2: Etik Kurul Kararı

İÜC Tarih ve Sayı: 08.09.2021-178249

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ-CERRAHPAŞA
Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Dekanlığı

Sayı : E-59491012-604.01.02-178249 08.09.2021
Konu : Yüksek Lisans Öğrencisi Burcu UÇURAN'ın etik kurul kararı A-29

ADLİ TIP VE ADLİ BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : 20.08.2021 tarihli, 165890 sayılı yazı

Enstitünüz Sosyal Bilimleri Anabilim Dalında görevli **Dr.Öğretim Üyesi Yusuf Tunç DEMİRCAN'ın** danışmanlığında **Yüksek Lisans Öğrencisi Burcu UÇURAN'ın** yürütücülüğünde **Psikolog Vildan Bahar ÖNEMLİ'nin** yardımcılığında **"Kişilerin Cinsel İçerikli Görüntülerinin Rıza Dışı Paylaşılması : İntikam Pornosu"** başlıklı Yüksek Lisans Tezi hakkında ilgi yazınız ve ekleri **07 Eylül 2021** tarihinde toplanan Fakültemiz Klinik Araştırmalar Etik Kurulunca müzakere edilmiş olup; etik açıdan uygun olduğuna karar verilmiştir.

Bilgilerinize rica ederim.

Prof. Dr. Özgür KASAPÇOPUR
Başkan

Prof. Dr. Ali Metin KAFADAR
Dekan a.
Dekan Yardımcısı

Ek:
1- 1 dosya elden teslim edilecektir.
2- NOT: Yönetmelik gereği Sonuç Raporunun Klinik Araştırmalar Etik Kuruluna iletilmesi gerekmektedir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :BSURBDRTM3 Pin Kodu :08382 Belge Takip Adresi : https://www.turkiye.gov.tr/istanbul-cerrahpasa-universitesi-ebys?eD=BSURBDRTM3&eS=178249

Adres:İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Cerrahpaşa Tıp Fakültesi 34303 Cerrahpaşa/ İSTANBUL
Telefon:0 (212) 414 30 00 Faks:(212) 632 00 25
e-Posta:ctfpersonel@istanbul.edu.tr Web:https://www.istanbulc.edu.tr
Kep Adresi:istanbulc@hs01.kep.tr

Bilgi için: Güler SOYDANER
Unvanı: Memur
Dahili: 60130

9. Özgeçmiş

1. Adı ve Soyadı: Burcu Uçuran

2. Öğrenim Durumu

Derece	**Bölüm/Program**	**Üniversite**	**Yıl**
Lisans	Hukuk Fakültesi	Ufuk Üniversitesi	2015
Yüksek Lisans	Adli Tıp ve Adli Bilimler Enstitüsü-Sosyal Bilimler Anabilim Dalı	İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa	2022

ORCID No: 0000-0002-4068-6284